

แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

SITUATIONAL LEADERSHIP STYLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING
SAFETY MANAGEMENT IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
SAKON NAKHON

ทิพย์สุดา ฉัตรวิมล

แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

SITUATIONAL LEADERSHIP STYLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING
SAFETY MANAGEMENT IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
SAKON NAKHON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(M.Ed.(Educational Administration))
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2024

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
ของ
ทิพย์สุตา ชัตรวิมล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศรีโสภา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ศมภ์ ภูติอริยวัฒน์)

ชื่อเรื่อง	แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
ผู้วิจัย	ทิพย์สุดา จัตรวิมล
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2567
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อธิระภาพ เพชรมาลัยกุล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร 2) เพื่อศึกษาระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร 4) เพื่อศึกษาและสร้างสมการพยากรณ์แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จำนวน 327 คน ได้จากการกำหนดตามตารางเครจซี่และมอร์แกน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ตามขนาดของโรงเรียน จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามระหว่าง 0.60 ขึ้นไป ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ เท่ากับ .981 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน เท่ากับ .979 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสมการถดถอยพหุคูณแบบวิธีนวัตน์นำตัวแปรเข้าทั้งหมด ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ทุกมิติอยู่ในระดับมาก 3) แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $(r) = .684^{**}$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และ 4) แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ร่วมกันพยากรณ์การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้ร้อยละ 61.7

คำสำคัญ : การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน, แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์, ผู้บริหารโรงเรียน

Title	SITUATIONAL LEADERSHIP STYLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING SAFETY MANAGEMENT IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE SAKON NAKHON
Author	THIPSUDA CHATVIMOL
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2024
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Theeraphab Phetmalhkul

The purposes of this research are as follows: (1) to study the level of school safety management in schools under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon; (2) to study the level of situational leadership styles of school administrators in schools under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon; (3) to study the relationship between situational leadership styles of school administrators and school safety management in schools under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon; and (4) to study and construct a predictive equation for the situational leadership styles of school administrators that affect school safety management in schools under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon. The sample size of 327 participants was determined using Krejcie and Morgan's table and selected through stratified random sampling based on school size, followed by simple random sampling via a lottery method. The research instrument was a questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.60 to 1.00. The reliability coefficient for the situational leadership questionnaire was .981, for the school safety management questionnaire was .979, and .986 for the overall questionnaire. Statistical methods used for data analysis included mean, percentage, standard deviation, Pearson Product-Moment Correlation Coefficient, and multiple regression analysis (enter method). The research found that: (1) the level of school safety management in schools under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon was at a high level overall; (2) the level of situational leadership styles of school administrators in these schools was at a high level; (3) situational leadership styles of school administrators were significantly related to school safety management at the statistical level of .01, with a correlation coefficient (r) = .684, indicating a moderate relationship between the two variables; and (4) the situational leadership styles of school administrators were statistically significant at the .01 level in affecting school safety management and predicting 61.7%.

Keyword : School safety management, Situational leadership styles, School administrators

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์และความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้ความรู้ ให้ความช่วยเหลือในด้านการให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อปริญญานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ศม ภูติอริยวัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุลนาถดล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง คณะกรรมการพิจารณาการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศรีโสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ศม ภูติอริยวัฒน์ คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการทำปริญญานิพนธ์ให้ถูกต้องและมีคุณภาพตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ดลศักดิ์ ไทเร็กทิม ว่าที่ร้อยตรี ดร. สุกิจ ศรีพรหม ดร.พัชราภรณ์ ธรรมมา ดร.ปลาทอง อัยวรรณ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ ศรีหิรัญ ที่ช่วยตรวจแบบสอบถาม ตลอดจนช่วยให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ คณะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จะพียงมีคุณค่าและประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา และขอขอบคุณนี้ให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือด้วยดี

ทิพย์สุตา ฉัตรวิมล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน.....	12
ความหมายของการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน.....	13
องค์ประกอบของการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน	15
ความสำคัญของการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน.....	32
สภาพของปัญหาความปลอดภัยในโรงเรียน	33
นโยบายด้านความปลอดภัย	37

2.แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์.....	38
ความหมายของภาวะผู้นำ.....	38
ลักษณะของผู้นำ	40
ความสำคัญของภาวะผู้นำ.....	43
ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์	44
ความหมายภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์.....	55
รูปแบบของภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์.....	56
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน.....	60
4. สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร	61
ข้อมูลทั่วไป	61
สภาพการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร.....	63
นโยบาย	64
สภาพปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สกลนคร.....	65
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
งานวิจัยในประเทศ	66
งานวิจัยต่างประเทศ	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	71
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76

บทที่ 4 ผลการดำเนินการวิจัย	77
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
สรุปผลการวิจัย.....	100
อภิปรายผลการวิจัย	101
ข้อเสนอแนะ	108
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	108
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป	109
บรรณานุกรม	110
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก	118
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	118
ภาคผนวก ข	134
หนังสือรับรองการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัย	134
ภาคผนวก ค	138
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	138
ภาคผนวก ง.....	149
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	149
ประวัติผู้เขียน.....	152

สารบัญตาราง

ตาราง 1 ผลการสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ปลอดภัยของสถานศึกษา	23
ตาราง 2 ประเภทผู้ตามตามระดับคุณภาพจะ	45
ตาราง 3 การปรับแบบผู้นำไปใช้ให้เข้ากับสถานการณ์	45
ตาราง 4 การจำแนกการควบคุมสถานการณ์ในทฤษฎีสถานการณ์ของฟีดเลอร์	49
ตาราง 5 เปรียบเทียบทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์	54
ตาราง 6 สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน	72
ตาราง 7 ข้อมูลทั่วไปของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สกลนคร	79
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร โรงเรียน	81
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามรายชื่อย่อย ผู้นำแบบสั่งการ X1	82
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามรายชื่อย่อย ผู้นำแบบสนับสนุน X2	84
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามรายชื่อย่อย ผู้นำแบบมีส่วนร่วม X3	86
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามรายชื่อย่อย ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ X4	88
ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน ...	90
ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน จำแนกตามรายชื่อย่อย ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ Y1	90
ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน จำแนกตามรายชื่อย่อย ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ Y2	92

ตาราง 16 เฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน จำแนกตามรายชื่อย่อย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม Y3	94
ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน จำแนกตามรายชื่อย่อย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัย Y4	96
ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร	98
ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร	99

สารบัญรูปภาพ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	10
ภาพประกอบ 2 แสดงโดมิโนทั้ง 5 ตัว	Error! Bookmark not defined.
ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบหลักของการจัดการความปลอดภัย	15
ภาพประกอบ 4 สรุปตัวแบบการวิจัยตามสถานการณ์ของฟีดเลอร์	51

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความปลอดภัยในโรงเรียนถือเป็นประเด็นสำคัญที่รัฐบาลให้ความสำคัญและกำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษาไทย โดยมุ่งเน้นให้โรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หมวด 7 มาตรา 63 ระบุว่า โรงเรียนและสถานศึกษา ต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษา และฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษา ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ได้กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักคณะกรรมการการศึกษา, 2546) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญคือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ (ประกาศราชกิจจานุเบกษา, 2561) ประกอบกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษา ภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษา โดยได้กำหนดในยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ปัจจุบัน ภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติมีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น อาทิ ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น ความมั่นคงของชาติจึงมิได้ครอบคลุมเฉพาะมิติด้านการทหารหรืออำนาจอธิปไตยเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงความปลอดภัยในสถานศึกษาด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ดังนั้น การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อคุ้มครองนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาควรมีการวางแผนและบริหารจัดการที่ชัดเจน รวมถึงการประเมินความเสี่ยงและจัดทำแผนความปลอดภัยที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ, 2567) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาก็เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อสร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นให้กับสังคมต่อการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา การจัดการความ

ปลอดภัยในสถานศึกษาจึงเป็นภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (Geller, 2001) การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ความปลอดภัยในสถานศึกษาช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ ความรุนแรง และภัยธรรมชาติ ทำให้นักเรียนสามารถมุ่งเน้นการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยยังมีผลต่อการสร้างความไว้วางใจระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง (โรงเรียนปัญญาวุธ, 2566) ผู้ปกครองจะมีความมั่นใจมากขึ้นในการส่งบุตรหลานมาเรียนในโรงเรียนที่มีมาตรการดูแลความปลอดภัยที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การจัดการความปลอดภัยที่ดีช่วยลดโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของนักเรียน เช่น การกลั่นแกล้ง (Bullying) ความรุนแรงในโรงเรียน หรือการก่อเหตุอาชญากรรม (Rigby, 2010) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้โรงเรียนและสถานศึกษาต้องมีมาตรการด้านความปลอดภัยและสวัสดิภาพแก่นักเรียนอย่างชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับการป้องกันอันตรายและการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่นักเรียน การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนจึงเป็นการดำเนินการที่สะท้อนถึงความใส่ใจและความรับผิดชอบต่อโรงเรียนในการสร้างสังคมที่มีความปลอดภัยและมั่นคง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) นอกจากนี้ ความปลอดภัยในสถานศึกษายังเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (Applebury, 2021) โรงเรียนที่มีมาตรการด้านความปลอดภัยที่ดีจะส่งผลกระทบต่ออัตราการขาดเรียนของนักเรียน และช่วยเพิ่มความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ความปลอดภัยจึงไม่ได้เป็นเพียงมาตรการป้องกันอันตราย แต่ยังเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบาย “Quick Win 7” ซึ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นวาระเร่งด่วน โดยมีเป้าหมายให้โรงเรียนทั่วประเทศมีมาตรการด้านความปลอดภัยที่สามารถป้องกันและรับมือกับภัยคุกคามต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) นโยบายดังกล่าวสะท้อนถึงความสำคัญของการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ

ในช่วงที่ผ่านมา ปัญหาความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและใจของนักเรียน ครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการกลั่นแกล้ง (Bullying) ซึ่งสร้างบรรยากาศที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (Smith, 2019) นอกจากนี้ อุบัติเหตุในโรงเรียนจากอุปกรณ์ชำรุดและพื้นที่ที่ไม่ปลอดภัยยังเป็นสาเหตุหลักของการบาดเจ็บ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ขณะที่ปัญหาการใช้สารเสพติดและพฤติกรรมอาชญากรรมในบางพื้นที่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียน (เปรมฤดี หงษ์สุทธิ, 2560) รวมถึงภัยธรรมชาติและเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น อัคคีภัยและน้ำท่วม ที่โรงเรียนบางแห่งยังขาดการเตรียมความพร้อมในการรับมือ ทั้งนี้ การขาดมาตรการด้านสุขอนามัยที่เหมาะสมในสถานศึกษาส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ เช่น COVID-19 ในวงกว้าง ดังนั้น ความปลอดภัยในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องได้รับการจัดการอย่างเป็นระบบและบูรณาการ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

จากปัญหาความปลอดภัยดังกล่าว บทบาทของผู้นำในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดทิศทางและมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และสามารถบูรณาการทรัพยากรเพื่อจัดการกับความเสี่ยงต่าง ๆ จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและลดปัญหาความไม่ปลอดภัยในโรงเรียนได้ (จุฑามาศ พิมพ์นอก, 2563) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัย ช่วยเสริมสร้างความร่วมมือในองค์กรและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของมาตรการด้านความปลอดภัย (จิตติ คู่กระสังข์, 2566) นอกจากนี้ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานตามมาตรฐานความปลอดภัย โดยการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกัน ภาวะผู้นำแบบสั่งการยังคงมีบทบาทสำคัญในสถานการณ์ที่ต้องการการตอบสนองอย่างเร่งด่วน เช่น การรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ (ธนัทธวัฒน์ วรวัชรบรรชัย, 2567) จากการศึกษาพบว่า การจัดการความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยผู้นำที่สามารถสร้างความสมดุลระหว่างการควบคุมอย่างเข้มงวดและการสนับสนุนให้บุคลากรร่วมมีบทบาทในการดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน การพัฒนาภาวะผู้นำในโรงเรียนจึงถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้าง ความมั่นคงและความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสกลนครที่มีบริบทแตกต่างกัน ทั้งโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ชนบทและโรงเรียน

ขนาดใหญ่ในเขตเมือง ซึ่งเผชิญกับปัญหาด้านความปลอดภัยที่หลากหลาย โดยเฉพาะในโรงเรียนชนบทที่ขาดแคลนทรัพยากรและบุคลากรที่เชี่ยวชาญในการจัดการความเสี่ยง ส่งผลให้การจัดการความปลอดภัยอาจยังไม่ทั่วถึง (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสกลนคร, 2563) ปัญหาที่พบในโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้แก่ การขาดอุปกรณ์ป้องกันภัยในโรงเรียน อุบัติเหตุจากการเดินทางของนักเรียน และปัญหาสุขอนามัยในโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลนงบประมาณในการดูแลรักษา (ชิษณุชา ขุนจง, 2563) นอกจากนี้ การขาดความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากร รวมถึงการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่ยังพบอย่างต่อเนื่อง ยิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนามาตรการด้านความปลอดภัยที่ครอบคลุมและต่อเนื่อง โดยต้องอาศัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนและวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ จึงต้องการรูปแบบการบริหารจัดการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของแต่ละโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านความปลอดภัยที่ต้องคำนึงถึงทั้งปัจจัยภายในและภายนอกโรงเรียน (สุชีรา ใจหวัง, 2561)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนให้บริหารงานด้านการจัดการความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากที่สุด เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
2. เพื่อศึกษาระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
4. เพื่อศึกษาและสร้างสมการพยากรณ์แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือกลุ่มงานต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลสารสนเทศจากการวิจัยครั้งนี้มาใช้เป็นฐานข้อมูลในการประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและดียิ่งขึ้น
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามารถนำผลการวิจัยมาพัฒนานโยบายแผนการดำเนินงาน และการสร้างกลยุทธ์ เพื่อเพิ่มมาตรฐานการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัด

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย 45 โรงเรียน รวมจำนวนครูทั้งสิ้น 2,149 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2567 จำนวน 327 คน ซึ่งได้นำมาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) จากนั้น สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วน (Proportion Size)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์และการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพยากรณ์ คือ แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน แบ่งเป็น 4 แบบ ได้แก่

- 1.1 ผู้นำแบบสั่งการ (Directive leadership)
- 1.2 ผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive leadership)
- 1.3 ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (Participative leadership)
- 1.4 ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ (Achievement-oriented leadership)

2. ตัวแปรเกณฑ์ คือ การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา
- 2.2 ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ

2.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังนี้

1. แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิธีการนำให้เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้ตาม โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความพร้อมของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดการยอมรับและความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยเลือกใช้วิธีการที่แตกต่างกัน เพื่อช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายขององค์กร อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด มุ่งเน้นความยืดหยุ่นและการตอบสนองต่อบริบทของสถานการณ์ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปข้างหน้าและสร้างความสำเร็จในการทำงานร่วมกัน ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำแบบสั่งการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่เน้นการควบคุม กำหนดเป้าหมาย และวิธีการทำงานอย่างชัดเจน โดยผู้นำจะเป็นผู้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน วางแผน และออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้นำจะมีบทบาทในการตัดสินใจทุกขั้นตอน ตั้งแต่การแจ้งความคาดหวังขององค์กร เสนอแนวทางการทำงาน กำหนดตารางเวลา และตั้งมาตรฐานการปฏิบัติงาน พฤติกรรมลักษณะนี้เน้นความชัดเจนในการแบ่งบทบาทหน้าที่ของผู้ตาม เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

1.2 ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์และความเป็นอยู่ของผู้ตาม โดยผู้นำจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามาพูดคุยและปรึกษาได้ง่าย ทั้งในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ผู้นำลักษณะนี้แสดงความเอาใจใส่ มีความเมตตา และพร้อมให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะและความก้าวหน้าของผู้ตามอย่างต่อเนื่อง ผู้นำแบบสนับสนุนจะสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเสมอภาค และเน้นความเป็นมิตร เพื่อให้ผู้ตามรู้สึกพึงพอใจและมีแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จขององค์กรโดยรวม

1.3 ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะในการทำงาน รับ

ฟังและนำข้อเสนอของผู้ตามมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางาน เพื่อให้เกิดการยอมรับและความร่วมมือจากทุกฝ่าย ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน กระตุ้นให้เกิดการอภิปรายและการประชุมอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชารู้สึกมีคุณค่าและมีบทบาทในการขับเคลื่อนองค์กร ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความผูกพันและความเต็มใจในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันขององค์กร

1.4 ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งเน้นการตั้งเป้าหมายที่ท้าทาย สร้างมาตรฐานความเป็นเลิศ และกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานด้วยประสิทธิภาพและคุณภาพสูงสุด มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของผู้ตาม และส่งเสริมให้ผู้ตามพัฒนาทักษะและเรียนรู้ที่จะทำงานที่มีความซับซ้อนหรือเป้าหมายที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยผู้นำจะคาดหวังผลลัพธ์ที่ยอดเยี่ยม และสนับสนุนให้มีการปรับปรุงกระบวนการทำงานอยู่เสมอ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันได้

2. การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการที่จะทำให้นักเรียนได้รับความปลอดภัย ปราศจากอันตราย การบาดเจ็บ การเสี่ยงภัยหรือการสูญเสีย ภายในโรงเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีมาตรการป้องกันความปลอดภัยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ อุบัติภัย และภัยทางสังคม รวมถึงส่งเสริมสุขภาพกายและใจของผู้เรียน โดยแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ หมายถึง การดำเนินการตามมาตรการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ และเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาของนักเรียนและบุคลากร การดำเนินการนี้ครอบคลุมถึงการวางแผนป้องกัน การตรวจสอบและบำรุงรักษาอาคารเรียน อุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง การติดตั้งอุปกรณ์เตือนภัยและป้ายแจ้งเตือนในจุดเสี่ยง การดูแลความปลอดภัยระหว่างการเดินทางและกิจกรรมภายนอกโรงเรียน รวมถึงการจัดอบรม และให้ความรู้แก่บุคลากรและนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างความตระหนัก และลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น

2.2 ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ หมายถึง การดำเนินการเตรียมความพร้อมและมีแผนปฏิบัติการเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินหรือภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อลดความเสี่ยงและบรรเทาความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติและภัยที่เกิดจากมนุษย์ เช่น อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ธรณีพิบัติภัย และเหตุการณ์ไม่คาดคิดอื่น ๆ รวมถึง

การสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของนักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน ผ่านการอบรม ผักชี้อมสถานการณ์จริง และการให้ความรู้ด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง การจัดหาและบำรุงรักษาระบบและอุปกรณ์ที่จำเป็น รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน หน่วยงานบรรเทาสาธารณภัย และชุมชนในการช่วยเหลือและฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ

2.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม หมายถึง การดำเนินการที่มุ่งลดผลกระทบต่อสุขภาพกายและใจของนักเรียนจากความรุนแรง การทำร้ายตนเอง การละเลยทอดทิ้ง และการกลั่นแกล้ง โดยเน้นป้องกันการทำร้ายทางอารมณ์และจิตใจ อาศัยความร่วมมือจากครู นักจิตวิทยา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างครบถ้วน โรงเรียนมีบทบาทในการให้ความรู้ ปลุกฝังคุณธรรม และเสริมสร้างระเบียบวินัย เพื่อลดปัญหายาเสพติด และอาชญากรรม ตลอดจนดูแลเด็กที่มีความเสี่ยงผ่านกิจกรรมและเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อให้นักเรียนได้รับการปกป้องและเติบโตอย่างปลอดภัยทั้งร่างกายและจิตใจ

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพ หมายถึง การดำเนินการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียน บุคลากร โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ การป้องกันโรค การลดมลภาวะ และการดูแลสุขภาพเบื้องต้น โดยมุ่งเน้นการวางแผนและดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น การตรวจสุขภาพ โครงการให้ความรู้ด้านสุขภาพ และการบูรณาการความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อในหลักสูตร มีการปลูกฝังนิสัยรักสุขภาพและสมรรถภาพทางร่างกายอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดให้มีสถานพยาบาลหรือห้องพยาบาลที่พร้อมดูแลนักเรียนในเวลาเจ็บป่วย เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาสุขภาพในโรงเรียนสภาพปัญหาความปลอดภัยของโรงเรียน

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการโรงเรียน

4. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร หมายถึง โรงเรียนที่ทำการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย 45 โรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยนำแนวคิด ทฤษฎีมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ House and Mitchell (1974) ตามทฤษฎีวิถีทาง - เป้าหมาย (Path - goal theory of leadership) ซึ่งแบ่งภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ 1) ผู้นำแบบสั่งการ 2) ผู้นำแบบสนับสนุน 3) ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม 4) ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ

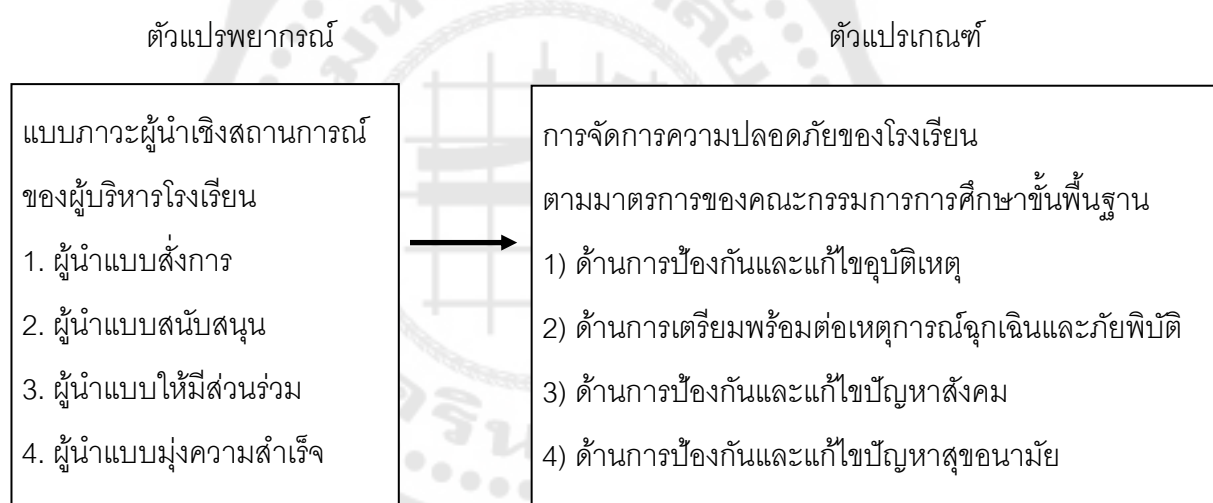
2. การจัดการความปลอดภัยโรงเรียน ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ อติศร ดีปานธรรม (2561) สุกัญญา พรน้อย (2562) สรุปได้องค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา 2) ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในโรงเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในชุมชน

3. ความสัมพันธ์ของแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เฮาส์และมิทเชลล์ (House & Mitchell, 1974) ได้อธิบายว่า ผู้นำสามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานแก่ผู้ตามได้ โดยเพิ่มจำนวนและชนิดของรางวัลผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานนั้น ผู้นำยังสามารถสร้างแรงจูงใจด้วยการทำให้วิถีทาง(Path) ที่จะไปสู่เป้าหมายชัดเจนขึ้น และง่ายพอที่ผู้ปฏิบัติจะสามารถทำสำเร็จ นอกจากนี้ผู้นำยังช่วยสร้างแรงจูงใจได้ด้วยการช่วยแก้ไขอุปสรรคขวางกั้นหนทางไปสู่เป้าหมาย Hersey and Blanchard ได้เสนอทฤษฎีวงจรชีวิต (Life-cycle theory) แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญคือ สถานการณ์ที่แตกต่างกันย่อมต้องการแบบของผู้นำที่แตกต่างกัน ด้วยมุมมองดังกล่าว จึงสรุปได้ว่าการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพได้นั้นจำเป็นที่ผู้นำจะต้องปรับแบบภาวะผู้นำของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า กวิสรา ชูทอง (2560) ซึ่งได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิผลด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับสูง ในขณะที่ บัญชา วงศ์เชื้อ (2567) ได้ศึกษา การจัดการสถานศึกษาปลอดภัยและสุขภาพอนามัยของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยที่ดีในสถานศึกษา โดยโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และประสิทธิผลสูงสุด การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียถือเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาระบบความปลอดภัย แสดงให้

เห็นถึงบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาด้านความปลอดภัย และสุขภาพอนามัยอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้น ธัญธรณ์ สุภักดิ์เลิศ (2559) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในระดับสูง โดยเฉพาะการมีวิสัยทัศน์ การสร้างเครือข่าย และการเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของผู้บริหารในการขับเคลื่อนและวางแผนการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทุกมิติ

จากการศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถเขียนแผนภาพประกอบเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
2. แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนอย่างน้อย 1 แบบส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวม เอกสาร ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย

- ความหมายของการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน
- องค์ประกอบการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน
- ความสำคัญของการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน
- สภาพปัญหาความปลอดภัยของในโรงเรียน
- นโยบายด้านความปลอดภัย

2. แนวคิดเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์

- ความหมายของภาวะผู้นำ
- ลักษณะของผู้นำ
- ความสำคัญของภาวะผู้นำ
- ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์
- ความหมายภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์
- รูปแบบของภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน

4. สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

- ข้อมูลทั่วไป
- สภาพการจัดการศึกษา
- นโยบาย
- สภาพปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- งานวิจัยในประเทศ
- งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน

ทฤษฎีโดมิโนของการเกิดอุบัติเหตุ

ทฤษฎีโดมิโน โดย เฮนริค (Heinrich 1959) อธิบายว่าการเกิดอุบัติเหตุเป็นผลจากสาเหตุที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน หากสามารถขจัดหรือลดปัจจัยหนึ่งลง ก็จะช่วยป้องกันอุบัติเหตุได้ ทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการป้องกันปัจจัยที่นำไปสู่อุบัติเหตุ โดยสาเหตุหลักถูกแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

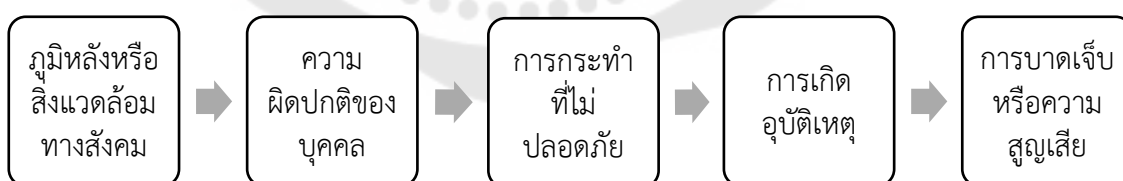
1) ภูมิหลังหรือสิ่งแวดล้อมทางสังคม (Ancestry and Social Environment) อิทธิพลจากปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และสุขภาพที่ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในการทำงาน

2) ความผิดปกติของบุคคล (Fault of Person) สภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่สมบูรณ์ หรือขาดความระมัดระวัง เช่น การกระทำโดยประมาท ความเหนื่อยล้า หรือขาดการฝึกอบรม

3) การกระทำที่ไม่ปลอดภัยและสภาพแวดล้อมที่อันตราย (Unsafe Act and/or Mechanical or Physical Hazard) พฤติกรรมที่เสี่ยงต่ออุบัติเหตุและสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย เช่น การทำงานโดยไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกัน หรือเครื่องมือที่ชำรุด

4) อุบัติเหตุ (Accident) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากสาเหตุข้างต้นและนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การบาดเจ็บหรือความเสียหาย

5) การบาดเจ็บ (Injury) ผลลัพธ์ที่เกิดจากอุบัติเหตุ ซึ่งอาจเป็นการบาดเจ็บเล็กน้อยหรือรุนแรง ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงโดมิโนทั้ง 5 ตัว

จากภาพประกอบ อิทธิพลจากสภาพแวดล้อมและภูมิหลังของบุคคล เช่น สภาพครอบครัว หรือการอบรมเลี้ยงดู ส่งผลต่อความสามารถในการควบคุมตนเองและพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่อุบัติเหตุ ทฤษฎีโดมิโนระบุว่าปัจจัยเหล่านี้จะก่อให้เกิดความบกพร่องในตัวบุคคลและนำไปสู่การกระทำที่ไม่ปลอดภัย ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุและความเสียหาย "ลูกโซ่อุบัติเหตุ"

(Accident Chain) แสดงให้เห็นว่าอุบัติเหตุเป็นผลจากหลายสาเหตุที่ต่อเนื่องกัน โดยการกำจัดหรือป้องกันปัจจัยเสี่ยงใดปัจจัยหนึ่งจะสามารถหยุดยั้งการเกิดอุบัติเหตุได้ ดังนั้น การวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยจึงเป็นสิ่งสำคัญในการลดความสูญเสียและเพิ่มความปลอดภัยในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ (Chunchoom, 2013)

ความหมายของการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน

แนวความคิดและงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับความหมายของการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนวความคิดต่าง ๆ ไว้ดังนี้

สุชีรา ใจหวัง (2561) กล่าวว่า การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความปลอดภัยของนักเรียน รวมถึงการดูแลพื้นที่โรงเรียนให้ปลอดภัย การให้บริการด้านความปลอดภัย และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ในการจัดการความปลอดภัย

จารุวรรณ เหยิบไธสงค์ (2563) กล่าวว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน เพื่อป้องกันหลีกเลี่ยงอันตรายที่เกิดขึ้นได้ทุกขณะของนักเรียนที่อยู่ภายในโรงเรียน ประกอบด้วย นโยบายและการวางแผนการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน การนำแผนการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนไปปฏิบัติ การประเมินผล การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน และการปรับปรุงด้านความปลอดภัยในโรงเรียน

สุกัญญา พรน้อย (2562) กล่าวว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนตามมาตรการ แนวทางหรือกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่มุ่งเพื่อสร้างความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน โรงเรียนดำเนินงานทุกวิถีทางที่ทำให้เด็กปลอดภัยเมื่อดำเนินชีวิตในโรงเรียน มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคมที่ปลอดภัย มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน

ชญัตว์ ปานนักร้อย (2566) กล่าวว่า การบริหารจัดการความปลอดภัย หมายถึง ขั้นตอนหรือกระบวนการในการบริหารและการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) โดยส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียน ปราศจากภัย หรืออันตรายจากอุบัติเหตุ อุบัติภัย ภัยทางสังคม ภัยยาเสพติด และการรักษาสุขภาพอนามัยของนักเรียนในสถานศึกษา

DeRoche (1980) กล่าวว่า ความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานทุกวิถีทางที่จะทำให้เด็กได้รับความปลอดภัยทั้งในโรงเรียนและบริเวณโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ได้ให้ความหมาย โรงเรียนปลอดภัย หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน กิจกรรมเหล่านี้สอดคล้องกับเป้าหมายในการบริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดความปลอดภัยในทุกมิติ ทั้งในด้านการศึกษา หลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม ความรู้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข กิจกรรมหลักในการบริหารโรงเรียนปลอดภัย ถือเป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาที่เน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักเรียน ครู และบุคลากร โดยแบ่งออกเป็นหลายด้าน ได้แก่

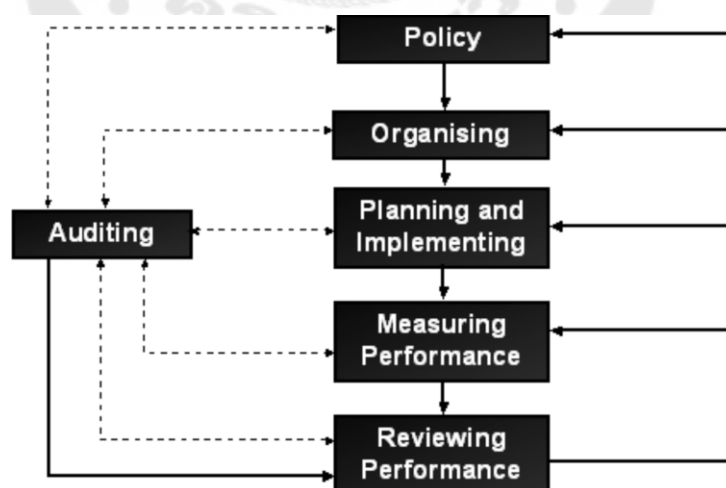
- 1) การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ครอบคลุมการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากอาคารสถานที่ บริเวณโรงเรียน สิ่งแวดล้อม อุปกรณ์การเรียน การเดินทาง และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน
- 2) การจัดการอุบัติเหตุ มุ่งเน้นการป้องกันภัยพิบัติจากธรรมชาติ เช่น ไฟไหม้ พายุ น้ำท่วม แผ่นดินไหว และภัยจากการกระทำของมนุษย์ เพื่อรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา
- 3) การแก้ไขปัญหาสังคม ครอบคลุมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่อลวงละเมิด การทำร้ายตนเอง การใช้สารเสพติด ความรุนแรง และปัญหาด้านพฤติกรรมอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพของนักเรียน
- 4) สุขภาพและอนามัย เน้นการดูแลสุขภาพของนักเรียน ป้องกันโรคติดต่อ โรคระบาด และผลกระทบจากมลพิษ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพที่ดีในโรงเรียน
- 5) การป้องกันอันตรายจากสัตว์มีพิษ วางมาตรการป้องกันสัตว์มีพิษในพื้นที่โรงเรียน เพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น
- 6) การจัดการผลกระทบจากความขัดแย้งและเหตุการณ์ไม่สงบ มาตรการในการดูแลและป้องกันไม่ให้เหตุการณ์ความไม่สงบส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากร

การดำเนินกิจกรรมและมาตรการเหล่านี้เป็นแนวทางที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่มั่นคงและปลอดภัยสำหรับทุกคนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างสังคมที่มีคุณภาพในอนาคต

สรุป การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการที่จะทำให้นักเรียนได้รับความปลอดภัย ปราศจากอันตราย การบาดเจ็บ การเสี่ยงภัยหรือการสูญเสีย ภายในโรงเรียน และบริเวณโรงเรียนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีมาตรการป้องกันความปลอดภัยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ อุบัติภัย และภัยทางสังคม รวมถึงส่งเสริมสุขภาพกายและใจของผู้เรียน

องค์ประกอบของการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน

สิริรัตน์ สุวณิชย์เจริญ (2557) กล่าวถึง องค์ประกอบหลักของการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนตามรูปแบบของ The Health and Safety Executive (HSE) สหราชอาณาจักร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) นโยบาย (Policy) เป็นการกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการสร้างความปลอดภัยโดยมีการเขียนและประกาศอย่างเป็นทางการ 2) การจัดองค์การ (Organising) จัดโครงสร้างและเตรียมบุคลากรเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย ส่งเสริมวัฒนธรรมความปลอดภัยที่เกิดจากการมีส่วนร่วม 3) การวางแผนและดำเนินการ (Planning and Implementing) วางแผนเชิงระบบโดยประเมินความเสี่ยงและสร้างมาตรฐานปฏิบัติ 4) การวัดผลการดำเนินการ (Measuring Performance) ตรวจสอบผลเทียบกับมาตรฐาน ทั้งเชิงรุก (ป้องกัน) และเชิงรับ (สอบสวนหลังเกิดเหตุ) 5) การตรวจติดตามและทบทวน (Auditing and Reviewing) เพื่อนำบทเรียนมาปรับปรุงและพัฒนาระบบความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง โดยทุกองค์ประกอบมีความเชื่อมโยงกันเพื่อสร้างความปลอดภัยที่ยั่งยืนในสถานศึกษา ดังแสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบหลักของการจัดการความปลอดภัย

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญในการสร้างมาตรการป้องกันและแก้ไขความปลอดภัยในโรงเรียน ครอบคลุม 6 ด้านหลัก ดังนี้

1) การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ – เน้นการลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น อาคารเรียน พื้นที่กิจกรรม การเดินทางไป-กลับโรงเรียน และอุปกรณ์การเรียนการสอน

2) การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ – วางมาตรการรับมือและป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม พายุ หรือเหตุการณ์ที่เกิดจากมนุษย์ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที

3) การป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม – เน้นการแก้ไขปัญหายุติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักเรียน เช่น การล่อลวงละเมิด ความรุนแรง สารเสพติด และการทะเลาะวิวาท

4) การป้องกันและแก้ไขสุขภาพอนามัยของนักเรียน – ส่งเสริมสุขภาพที่ดีของนักเรียน ด้วยการป้องกันโรคติดต่อ โรคระบาด และจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ

5) การป้องกันและแก้ไขสัตว์มีพิษ – กำหนดมาตรการดูแลพื้นที่โรงเรียนให้ปลอดภัยจากสัตว์มีพิษ เช่น งู ตะขาบ หรือแมลงมีพิษ เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนได้รับอันตราย

6) การป้องกันและแก้ไขจากเหตุการณ์ไม่สงบ – วางแนวทางในการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรจากเหตุการณ์ความขัดแย้งหรือสถานการณ์ความไม่สงบที่อาจส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2550) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการสร้างความปลอดภัยในโรงเรียน โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการดูแลและส่งเสริมความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนออกเป็น 4 ด้านหลัก ดังนี้

1) การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็ก มุ่งเน้นการดูแลเด็กที่มีความเสี่ยงหรือประสบปัญหาด้านความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงการจัดระบบช่วยเหลือ เยียวยา และฟื้นฟูเด็กที่ประสบภัย เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเติบโตอย่างปลอดภัยและมั่นคง

2) การป้องกันภัยจากสิ่งแวดล้อม อุบัติเหตุ ภัยพิบัติ โรคภัยไข้เจ็บ สื่อ ครอบคลุมมาตรการในการดูแลสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสุขภาพของโรงเรียน เช่น การจัดพื้นที่เรียนที่ปลอดภัย ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ โรคระบาด และผลกระทบจากสื่อที่ไม่เหมาะสม

3) การป้องกันอันตรายด้านบุคคล เน้นการป้องกันภัยที่เกิดจากบุคคล เช่น การล่อลวงละเมิด ความรุนแรง การกลั่นแกล้ง รวมถึงมาตรการในการตรวจสอบและคัดกรองบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าเด็กจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากอันตรายทางสังคม

4) การสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในโรงเรียน ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อสร้างความไว้วางใจและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ลดช่องว่างระหว่างบุคคล และช่วยลดปัญหาความขัดแย้งหรือเหตุการณ์ที่อาจกระทบต่อความปลอดภัยในโรงเรียน

กฤษฎา ศรีสุชาติ (2559) ได้ทำการวิเคราะห์ด้วบ่งชี้กรอบแนวคิดและด้วบ่งชี้โรงเรียนปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งพบว่าประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

- 1) ด้านการป้องกันภัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental protection)
- 2) ด้านระบบคุ้มครองและช่วยเหลือ (Protection and assistance)
- 3) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง (Prevention and surveillance)
- 4) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน (Promotion and development)
- 5) ด้านการสร้างหลักสูตรความปลอดภัย (Safety course)

อดิศร ดีปานธรรม (2561) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา โดยกำหนดรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1) มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา ครอบคลุมการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากอาคารเรียน อาคารประกอบ สภาพแวดล้อมโดยรอบ รวมถึงการเดินทาง และการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ เพื่อสร้างความปลอดภัยในทุกมิติของการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในโรงเรียน

2) มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุเกี่ยวกับภัยธรรมชาติ มุ่งเน้นการเตรียมพร้อมและแก้ไขปัญหาอันเกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย ธรณีพิบัติภัย และสึนามิ โดยโรงเรียนต้องมีแผนการรับมือที่ชัดเจนเพื่อลดความเสี่ยงและความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น

3) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสังคม เน้นการดูแลด้านความปลอดภัยทางจิตใจและร่างกายของนักเรียน โดยมีมาตรการป้องกันการล่อลวงละเมิด การทำร้ายตัวเอง และการฆ่าตัวตาย เพื่อให้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยและเหมาะสมต่อการเรียนรู้

4) มาตรการรักษาความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน มุ่งเน้นการดูแลสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน ผ่านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคภัยต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพที่แข็งแรงและพร้อมต่อการเรียนรู้

สุชีรา ใจหวัง (2561) ได้ทำการศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยแบ่งการจัดการความปลอดภัยออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

- 1) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย
- 2) การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน
- 3) การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

กนกอร อุ่นสถานนท์ (2563) ได้ทำการศึกษา การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยกำหนดองค์ประกอบ การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านอาคารสถานที่
- 2) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย
- 3) ด้านการให้บริการความปลอดภัย
- 4) ด้านการจัดสวัสดิศึกษา
- 5) ด้านสุขภาพอนามัย

ปัญญชิตา สมบัติเพิ่ม (2565) ได้ทำการศึกษา แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษา ปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ โดยกำหนด แนวทางการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
- 2) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมสังคม
- 3) ด้านการให้บริการความปลอดภัย
- 4) ด้านการจัดสวัสดิศึกษา

สุกัญญา พรน้อย (2562) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ความปลอดภัยในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าตัวบ่งชี้หลักมี 4 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อยมี 14 ตัวบ่งชี้ ซึ่งครอบคลุมทุกมิติของความปลอดภัย ได้แก่

- 1) ตัวบ่งชี้หลักด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพ เน้นความปลอดภัยของโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยมีตัวบ่งชี้ย่อย 5 ด้าน ได้แก่ อาคารเรียน อาคารประกอบ วัสดุ อุปกรณ์ บริเวณโรงเรียน ระบบไฟฟ้า และสนามเด็กเล่น

2) ตัวบ่งชี้หลักด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น ผ่านการวางแผน การฝึกซ้อม และการประเมินสถานการณ์

3) ตัวบ่งชี้หลักด้านหลักสูตรความปลอดภัย มุ่งเน้นการบูรณาการความรู้เรื่องความปลอดภัยเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน โดยมีการสร้างหลักสูตรเฉพาะ การฝึกปฏิบัติ และการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย

4) ตัวบ่งชี้หลักด้านระบบคุ้มครองและช่วยเหลือ มุ่งเน้นการปกป้องและดูแลสวัสดิภาพของนักเรียนอย่างรอบด้าน โดยมีมาตรการในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก การช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหา และการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) กำหนดหลักความปลอดภัยรอบด้านของโรงเรียน ซึ่งอยู่ภายใต้นโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษา มีความสอดคล้องกับการบริหารจัดการภัยพิบัติ ในระดับสากล ระดับประเทศ ภูมิภาค จังหวัด และระดับพื้นที่ รวมทั้งในโรงเรียน โดยรากฐานของการวางแผนสำหรับความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา มีแนวคิดความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 เสาหลัก (Three Pillars) ดังนี้

หลักที่ 1 : อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานศึกษา (Safer Learning Facilities) พิจารณาสถานที่สร้างสถานศึกษา การก่อสร้างที่ถูกต้องตามหลักกฎหมาย การออกแบบที่คำนึงถึงการยืดหยุ่นต่อการรับมือกับภัยพิบัติ การติดตั้งและจัดวางวัสดุอุปกรณ์ภายในสถานศึกษา การดูแลความปลอดภัยของสถานที่ การกำกับดูแลการก่อสร้าง การควบคุมคุณภาพ การเสริมความแข็งแรง ระบบน้ำดื่ม น้ำใช้ ระบบสุขาภิบาล และการดูแลสุขอนามัย

หลักที่ 2 : การบริหารจัดการภัยพิบัติในสถานศึกษา (School Disaster Management) จัดสรรและบริหารทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อป้องกันการสูญเสียและความเสียหาย ตลอดจนวางแผนกระบวนการจัดการภัยพิบัติ ได้แก่ การประเมินและวางแผน การป้องกันสภาพแวดล้อม การศึกษาโครงสร้างสังคมและบริบทพื้นที่ มาตรฐานการปฏิบัติงาน แผนให้การศึกษาต่อเนื่อง และแผนฉุกเฉิน

หลักที่ 3 : การศึกษาด้านการลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัวจากภัยพิบัติ (Risk Reduction and Resilience Education) สร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยจัดทำหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน สร้างพฤติกรรมแห่งความปลอดภัย ให้ความรู้และทักษะด้านการลดความเสี่ยง เพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับวัฒนธรรมแห่งความปลอดภัย ให้ความสามารถในการรู้รับปรับตัวและฟื้นคืนกลับจากภัยพิบัติ

โดยขอข่ายความปลอดภัยในหน่วยงานและสถานศึกษาจำแนกเป็น 4 กลุ่มภัย ดังนี้

- 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) ได้แก่
 - 1.1 การล่อลวงละเมิดทางเพศ
 - 1.2 การทะเลาะวิวาท
 - 1.3 การกลั่นแกล้งรังแก
 - 1.4 การชุมนุมประท้วงและการจลาจล
 - 1.5 การก่อวินาศกรรม
 - 1.6 การระเบิด
 - 1.7 สารเคมีและวัตถุอันตราย
 - 1.8 การล่อลวง ลักพาตัว
- 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ได้แก่
 - 2.1 ภัยธรรมชาติ
 - 2.2 ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง
 - 2.3 ภัยจากยานพาหนะ
 - 2.4 ภัยจากการจัดกิจกรรม
 - 2.5 ภัยจากเครื่องมือ อุปกรณ์
- 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) ได้แก่
 - 3.1 การถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง
 - 3.2 การคุกคามทางเพศ
 - 3.3 การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม
- 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) ได้แก่
 - 4.1 ภาวะจิตเวช
 - 4.2 ติดเกม
 - 4.3 ยาเสพติด
 - 4.4 โรคระบาดในมนุษย์
 - 4.5 ภัยไซเบอร์
 - 4.6 การพนัน
 - 4.7 มลภาวะเป็นพิษ
 - 4.8 โรคระบาดในสัตว์

4.9 ภาวะทุพโภชนาการ

ซึ่งกำหนดมาตรการการจัดการความปลอดภัยในหน่วยงานและสถานศึกษาตาม มาตรการ 3 ป ได้แก่ การป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม รายละเอียด ดังนี้

1) การป้องกัน หมายถึง การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา อุปสรรค หรือความไม่ปลอดภัย ต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยการสร้างมาตรการป้องกันจากปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นทั้งในและนอกสถานศึกษา ดังนี้

- 1.1 การประเมินปัจจัยเสี่ยงของสถานศึกษา
- 1.2 การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย
- 1.3 การจัดทำแผนความปลอดภัยสถานศึกษา
- 1.4 การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา
- 1.5 การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา
- 1.6 การจัดโครงสร้างข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยสถานศึกษา
- 1.7 การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย
- 1.8 การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยสถานศึกษา
- 1.9 การจัดระบบคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.10 การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการช่วยเหลือ

2) การปลุกฝัง หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และเจตคติที่ดีและการส่งเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดทักษะในการป้องกันภัยแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

- 2.1 การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้ และความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้กับตนเองและผู้อื่น
- 2.2 การจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย ให้แก่นักเรียน ครูบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง
- 2.3 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะด้านความปลอดภัย ให้แก่นักเรียน

3) การปราบปราม หมายถึง การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ได้แก่

- 3.1 การจัดการแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา

3.2 การช่วยเหลือ เยียวยา พิ้นฟู จิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย

3.3 การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กัมปนาท นาคบัว (2565) ได้กำหนดหลักจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ

1) การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยภายในโรงเรียน ได้แก่

1.1 การดูแลบำรุงรักษา ซ่อมแซมโครงสร้างอาคาร ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ บันได และทางเดิน ให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง ใช้งานได้ตามความเหมาะสม

1.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ ต้องจัดเก็บให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และอยู่ในสภาพใช้งานได้

1.3 ควรจัดให้มีแสงสว่างเพียงพอ และมีการระบายอากาศที่ดี ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องพยาบาล และห้องต่างๆ ในอาคารเรียน

1.4 สนามโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็น สนามเด็กเล่น สนามกีฬา และสนามหญ้า ต้องดูแล ให้อยู่ในสภาพไม่ชำรุด ไม่เป็นหลุมบ่อ และไม่มีเศษวัสดุมีคม

1.5 สนามเด็กเล่น ต้องจัดสภาพพื้นที่สนาม ให้ปลอดภัย สามารถดูดซับพลังงานได้ เช่น ททราย ซึ่งควรมีความหนาประมาณ 9-12 นิ้ว หรือวัสดุอย่างสังเคราะห์ ทั้งนี้ อุปกรณ์เครื่องเล่นต้องได้มาตรฐาน และมีคำแนะนำในการติดตั้งได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย นอกจากนี้ควรดูแลอุปกรณ์เครื่องเล่น ให้ปลอดภัย และตรวจตราอยู่เสมอ หากชำรุดต้องรีบซ่อมแซมแก้ไข

2) การจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ประกอบด้วยการสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน

2.1 การจัดระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัย โดยจัดวางสายไฟต่างๆ ให้เหมาะสม จัดให้มีระบบความปลอดภัย เวลาที่กระแสไฟฟ้าลัดวงจร โดยเฉพาะบริเวณตู้ทำน้ำเย็น ต้องหมั่นตรวจสอบมิให้มีการชำรุด และไฟรั่ว หากพบต้องดำเนินการแก้ไขทันที

2.2 จัดให้มีระบบป้องกันอัคคีภัย และมีอุปกรณ์ดับเพลิงที่มีประสิทธิภาพ

2.3 การจัดการบริการความปลอดภัยในการเดินทางไปกลับโรงเรียน ในกรณีเดินทางเท้า ครูและนักเรียนช่วยกำหนดเส้นทางเดินที่ปลอดภัย โดยอาศัยการเดินทางเป็นแถว และมีหัวหน้ากลุ่มนำ สำหรับการข้ามถนน ควรมีครูเวร หรือตำรวจจราจร คอยอำนวยความสะดวกเป็นประจำ บริเวณหน้าโรงเรียน นอกจากนี้ ในการให้บริการรถโรงเรียน ต้องจัดสถานที่จอดรถนักเรียนเป็นสัดส่วน แยกจากที่จอดรถ ผู้ปกครอง นักเรียน และที่สำคัญ รถโรงเรียน ต้องอยู่ในสภาพดี ผู้ขับรถ

ต้องผ่านการอบรม การขับขี่รถยนต์ สำหรับนักเรียน หรือโรงเรียน อาจประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการบริการรถรับส่งนักเรียน ให้จัดโครงการรถโรงเรียนปลอดภัย

2.4 จัดให้มีห้องปฐมพยาบาล หรือชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยต้องมีครูที่ผ่านการอบรมความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

3) การจัดการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งที่สร้างความตระหนัก ความเข้าใจแก่ครูนักเรียน และบุคลากร โดยสามารถบูรณาการเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัยจากการจราจร อัคคีภัย และสารพิษต่างๆ เข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็กนักเรียนในแต่ละวัยให้เหมาะสม มีฝึกปฏิบัติ หรือกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียน การสร้างอาสาสมัครความปลอดภัย และการส่งเสริมปลูกฝังให้เด็กมีระเบียบวินัย

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาองค์ประกอบการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ของนักการศึกษาที่กล่าวมาแล้วนั้น มีความคล้ายคลึงกัน โดยทั้งหมดนี้เป็นส่วนสำคัญของการจัดการปลอดภัยในโรงเรียนที่สามารถช่วยให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยและเต็มไปด้วยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้และการพัฒนาของนักเรียนและบุคลากรทั้งหลายในโรงเรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทำการสังเคราะห์องค์ประกอบจากแนวคิดของนักวิชาการ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ปลอดภัยของสถานศึกษา

องค์ประกอบ	นักวิชาการ								
	สพฐ. 2556	มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2550)	กฤษฎา ศิริสุชาติ (2559)	อดิสร ดีปานธรรม (2561)	สุธีรา ใจหวัง (2561)	กนกอร อุ่นสถานนท์ (2563)	ปัญญธิดา สมบัติเพิ่ม	สุกัญญา พรน้อย (2562)	สพฐ. (2564)
1. ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ	✓	✓		✓				✓	4
2. ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุเกี่ยวกับธรรมชาติ	✓	✓	✓	✓				✓	✓
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขสุขภาพอนามัยของนักเรียน	✓	✓		✓		✓			

ตาราง 1 ผลการสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา
ปลอดภัยของสถานศึกษา (ต่อ)

องค์ประกอบ	นักวิชาการ								
	สพฐ. 2556	มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2550)	กฤษฎา ศิริสุชาติ (2559)	อดิสร ดีปานธรรม (2561)	สุวิรา ใจหวัง (2561)	กนกอร อุ่นสถานนท์ (2563)	ปัญญิตตา สมบัติเพิ่ม	สุกัญญา พรน้อย (2562)	สพฐ. (2564)
5. ด้านการป้องกันและแก้ไขสัตว์มีพิษ.	✓								4
6. ด้านการป้องกันและแก้ไขจากเหตุการณ์ไม่สงบ	✓								6
7. การสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในโรงเรียน และ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน		✓	✓						6
8. ด้านการสร้างหลักสูตรความปลอดภัย สวัสดิศึกษา			✓		✓	✓	✓	✓	4
9. การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียนให้ ปลอดภัย					✓	✓	✓	✓	✓
10. การจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน					✓	✓	✓		
11. ด้านการลดความเสี่ยงและการรับรู้ปรับตัวจากภัย พิบัติ									✓

จากตาราง 1 การแสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน ผู้วิจัยพิจารณาเลือกใช้องค์ประกอบที่มีความถี่ระหว่าง 4 - 6 เนื่องจากผู้วิจัยได้เทียบเคียง องค์ประกอบแต่ละด้านกับนักวิชาการท่านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว พบว่ามีความสมบูรณ์ครบถ้วน และมีความสอดคล้องกับบริบทการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยองค์ประกอบ การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ 2) ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สังคม 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ จากองค์ประกอบการจัดการความปลอดภัย ในสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน มีแนวคิดสนับสนุนในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความปลอดภัย

1. ความหมายด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

อดิศร ดีปานธรรม (2561) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ หมายถึง วิธีป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ สำหรับอุบัติเหตุในสถานศึกษา มักมีสาเหตุมาจากความประมาท ขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสภาวะแวดล้อมของสถานศึกษาทั้งหมด

สุชีรา ใจหวัง (2561) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา หมายถึง การจัดบริการด้านสุขภาพและความปลอดภัยแก่นักเรียน รวมถึงการดูแลสุขภาพแวดล้อมทั้งภายในและรอบโรงเรียน เช่น สนามเด็กเล่น บริการรถรับส่ง และการตรวจสุขภาพ นอกจากนี้ยังเน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยและสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ได้กำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยครอบคลุมใน 7 ด้านหลัก ได้แก่

- 1) การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากอาคารเรียนและอาคารประกอบ ดูแลและตรวจสอบความปลอดภัยของอาคารเรียนและสิ่งปลูกสร้างให้มั่นคงและปลอดภัยต่อการใช้งาน
- 2) การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากบริเวณโรงเรียน ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยจัดระเบียบพื้นที่ให้ปลอดภัยและเหมาะสมกับการเรียนรู้
- 3) การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียน บริหารจัดการพื้นที่และสิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัย ลดความเสี่ยงจากภัยที่อาจเกิดขึ้น เช่น พื้นลื่น ทางเดิน และสภาพภูมิอากาศ
- 4) การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้มีสภาพพร้อมใช้งาน และไม่มีความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ
- 5) การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการเดินทางไป-กลับ คำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนในการเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน โดยอาจรวมถึงมาตรการดูแลเรื่องรถรับ-ส่งนักเรียน
- 6) การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ วางแผนการจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่ให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่รัดกุมและเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน
- 7) การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการร่วมกิจกรรมสำคัญ การจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน เช่น งานกีฬา งานวันสำคัญ ต้องมีมาตรการดูแลความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น

สุกัญญา พรน้อย (2562) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนตามมาตรการ แนวทางหรือกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่มุ่งเพื่อสร้างความปลอดภัยให้แก่นักเรียนโรงเรียนดำเนินงานทุกวิถีทางที่ทำให้เด็กปลอดภัยเมื่อดำเนินชีวิตในโรงเรียน มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคมที่ปลอดภัย มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2550) กล่าวว่า สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมและการวางกฎเกณฑ์ให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บที่คาดไม่ถึง รวมไปถึงโรคภัยไข้เจ็บและภัยจากสื่อต่าง ๆ เช่น การสร้างและจัดวางสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัย การวางระบบไฟฟ้าและมาตรการตรวจสอบระบบไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ การติดตั้งระบบความปลอดภัยจากการใช้อินเทอร์เน็ต ฯลฯ

สรุป การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ หมายถึง การดำเนินการตามมาตรการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ และเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาของนักเรียนและบุคลากร การดำเนินการนี้ครอบคลุมถึงการวางแผนป้องกัน การตรวจสอบและบำรุงรักษาอาคารเรียน อุปกรณ์ และสิ่งแวดลอมให้ปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง การติดตั้งอุปกรณ์เตือนภัยและป้ายแจ้งเตือนในจุดเสี่ยง การดูแลความปลอดภัยระหว่างการเดินทางและกิจกรรมภายนอกโรงเรียน รวมถึงการจัดอบรม และให้ความรู้แก่บุคลากรและนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างความตระหนัก และลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น

2. ความหมายด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) กล่าวว่า อุบัติภัย เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดและไม่สามารถป้องกันได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นภัยที่เกิดจากธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการที่ดีสามารถช่วยลดความสูญเสียและความรุนแรงของอุบัติเหตุได้ โดยมีการวางแผนและเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ล่วงหน้า มาตรการสำคัญที่สถานศึกษาควรดำเนินการ ได้แก่

- 1) การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามข่าวสารและพยากรณ์อากาศ
- 2) การวางแผนป้องกันภัยล่วงหน้า และฝึกซ้อมการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน
- 3) การให้ความรู้และฝึกซ้อม เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน ครู และบุคลากร
- 4) การตรวจสอบสภาพอาคารและสิ่งแวดลอม ให้มีความมั่นคงปลอดภัย
- 5) การจัดเวรยามและเฝ้าระวังอย่างเข้มงวด

6) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน

โดยมีขอบข่ายอุบัติเหตุ ดังนี้

1) อัคคีภัย ภัยจากเพลิงไหม้ที่สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีสาเหตุหลักจากความประมาทและขาดความรู้ในการป้องกันและระงับเหตุ

2) วาตภัย ภัยจากพายุหรือลมแรง ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายต่ออาคารและสิ่งปลูกสร้าง ส่งผลต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักเรียนและบุคลากร

3) อุทกภัย น้ำท่วมที่เกิดจากฝนตกหนัก น้ำป่าไหลหลาก หรือคลื่นพายุซัดฝั่ง ซึ่งอาจสร้างความเสียหายต่อโรงเรียนและพื้นที่โดยรอบ

4) ธรณีพิบัติภัย ภัยที่เกี่ยวข้องกับเปลือกโลก เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด รวมถึงแผ่นดินถล่มและการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของอาคารและพื้นที่โดยรอบโรงเรียน

อดิศร ตีปานธรรม (2561) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุเกี่ยวกับภัยธรรมชาติ หมายถึง การดำเนินการวางแผนและวางมาตรการเพื่อความปลอดภัยที่เกิดจากภัยธรรมชาติ มีหลายประเภทด้วยกัน ได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ธรณีพิบัติและสึนามิ ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ โดยอุบัติเหตุทั้งหมดนี้อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยไม่อาจคาดคิดว่าจะเกิดเมื่อไหร่ สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการวางแผนและวางมาตรการเพื่อความปลอดภัยให้กับนักเรียน

ธนัทวัฒน์ วรวัชรบรรชย์ (2567) กล่าวว่า นโยบายด้านการจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน สถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนเชิงรุกและเชิงรับ จัดทำแผนเผชิญเหตุและกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละด้านเมื่อเกิดเหตุขึ้น เรียนรู้วิธีการช่วยเหลือปฐมพยาบาลเบื้องต้น จากเจ้าหน้าที่ตำรวจ การประสานตำรวจในพื้นที่ และหน่วยบรรเทาสาธารณภัย เพื่อให้รู้วิธีการปฏิบัติเมื่อเกิดภัยขึ้น

Unicef (2560) กล่าวว่า การบริหารจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน (School disaster and emergency management) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รับผิดชอบจะต้องดำเนินการเพื่อป้องกันอันตรายที่เกิดจากภัยพิบัติ ดังนี้

1) จัดทำและส่งเสริมแนวทางสำหรับหน่วยงานผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาในเรื่องนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ซึ่งรวมถึง คู่มือขั้นตอนมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) การซ้อมอพยพ การจัดทำแผนรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินและแผนการศึกษาต่อเนื่อง

2) จัดทำและส่งเสริมแนวทางเรื่องการลดความเสี่ยงภัยพิบัติและการเตรียมพร้อมรับมือ และความปลอดภัยสำหรับครอบครัว พ่อแม่และผู้ดูแลเด็กที่ประจำอยู่ในศูนย์เลี้ยงเด็กและที่บ้าน

3) พัฒนาและส่งเสริมการปรึกษาหารือและแนวทางสำหรับการวางแผนเพื่อจำกัดการใช้โรงเรียนเป็นศูนย์อพยพชั่วคราวหลังเกิดภัยพิบัติ รวมทั้งการวางแผนการศึกษาต่อเนื่องและการลงทุนด้านการพัฒนาการศึกษา

4) จัดทำและส่งเสริมเครื่องมือการติดตามและประเมินผลเพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของการดำเนินงาน

5) ส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับความเสี่ยงในระดับโรงเรียน

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2550) กล่าวว่า การป้องกันภัยจากภัยพิบัติ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมและการวางกฎเกณฑ์ให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บที่คาดไม่ถึง รวมไปถึงเรื่องกิจกรรมการดำเนินงานที่จะส่งเสริมความปลอดภัย โรงเรียนควรจัดให้มีการฝึกซ้อมในเหตุการณ์ดังต่อไปนี้ คือ การฝึกการหนีไฟ กรณีไฟไหม้ การฝึกการปฏิบัติเมื่อเกิดน้ำท่วม แผ่นดินไหว สึนามิ เป็นต้น

สรุป การเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ หมายถึง การดำเนินการเตรียมความพร้อมและมีแผนปฏิบัติการเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินหรือภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อลดความเสี่ยงและบรรเทาความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติและภัยที่เกิดจากมนุษย์ เช่น อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ธรณีพิบัติภัย และเหตุการณ์ไม่คาดคิดอื่น ๆ รวมถึงการสร้างตระหนักรู้และเตรียมความพร้อมของนักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน ผ่านการอบรม ฝึกซ้อมสถานการณ์จริง และการให้ความรู้ด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง การจัดหาและบำรุงรักษาระบบและอุปกรณ์ที่จำเป็น รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน หน่วยงานบรรเทาสาธารณภัย และชุมชนในการช่วยเหลือและฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ

3. ความหมายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

อดิศร ตีปานธรรม (2561) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว หมายถึง การจัดการกับสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลจำนวนมากในสังคม ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้นเพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีและความสงบสุขในสังคม โดยขอบข่ายของปัญหาคือ ครอบคลุม 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

1) การล่อลวงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ การทำร้ายหรือข่มเหงทั้งทางกายและจิตใจ ที่ส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2) การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย ปัญหาทางสุขภาพจิตที่นำไปสู่การกระทำที่ส่งผลร้ายต่อชีวิตของตนเอง ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการการช่วยเหลือและการสนับสนุนจากครอบครัวและสังคม

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาลำนี้มุ่งเน้นไปที่การสร้างความตระหนัก การให้ความรู้ และการส่งเสริมการดูแลสุขภาพจิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยลดอัตราการเกิดปัญหาและสร้างสังคมที่ปลอดภัยสำหรับทุกคน

สุชีรา ใจหวัง (2561) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาลำนี้หมายถึง การจัดการที่มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับนักเรียน ลดความเสี่ยงจากปัญหาลำสังคมต่าง ๆ เช่น การใช้ความรุนแรง การกลั่นแกล้ง (Bullying) ยาเสพติด และอาชญากรรม โดยการให้ความรู้ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัย ผ่านการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน รวมถึงการสร้างเครือข่ายการดูแลและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีความเสี่ยง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาลำสังคมที่อาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาลำสังคม หมายถึง การดำเนินการและวางมาตรการเชิงรุกและเชิงรับ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ป้องกันและลดปัญหาลำสังคมที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต และพฤติกรรมของนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน โดยเน้นการปลุกฝังจิตสำนึก การสร้างวินัย และการส่งเสริมคุณธรรม เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น การกลั่นแกล้ง (Bullying) ยาเสพติด อาชญากรรม และความรุนแรงในโรงเรียน นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาลำสังคมในโรงเรียนยังรวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียน ครู และผู้ปกครอง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืน โดยโรงเรียนทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการดูแลและคุ้มครองนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2550) กล่าวว่า การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็ก หมายถึง กระบวนการและระบบที่มุ่งดูแล ตรวจสอบ เฝ้าระวัง และช่วยเหลือเด็กให้ปลอดภัยจากอันตรายที่อาจเกิดจากบุคคลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยกลุ่มเด็กที่ต้องได้รับการช่วยเหลือและคุ้มครองเป็นพิเศษ ได้แก่

- 1) เด็กที่เสี่ยงต่อการได้รับอันตราย
- 2) เด็กที่มีปัญหาด้านสติปัญญา

- 3) เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
- 4) เด็กที่มีโรคทางสมอง เช่น สมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิสติก
- 5) เด็กที่มีความพิการทางร่างกาย
- 6) เด็กที่มีปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ
- 7) เด็กที่ขาดทักษะทางสังคม หรือมีปัญหาครอบครัว
- 8) เด็กที่ถูกทำร้ายหรือถูกรังแกจากผู้ใหญ่และเด็กด้วยกัน

การป้องกันอันตรายจากบุคคล หมายถึง การสร้างสภาพแวดล้อมและกำหนดมาตรการที่ปลอดภัย โดยคำนึงถึงคุณภาพของเด็กตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนตั้งแต่เดินเข้าสู่ประตูโรงเรียนจนกลับถึงบ้าน รวมถึงการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะในการดูแลและป้องกันตนเอง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกรณีการทำร้ายเด็กจากบุคคลอื่นหรือจากเด็กด้วยกันเอง

กฤษฎา ศรีสุชาติ (2559) กล่าวถึง ระบบคุ้มครองเด็ก คือ ระบบคุ้มครองเด็กเป็นกลไกในการป้องกันและดูแลสุขภาพนักเรียนจากความรุนแรง การทำร้ายตนเอง การถูกละเลย และสภาวะยากลำบาก โดยเน้นการป้องกันพฤติกรรมรุนแรง การกลั่นแกล้ง ภาวะซึมเศร้า และอันตรายจากคนแปลกหน้า รวมถึงการป้องกันการทำร้ายทางอารมณ์และจิตใจ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเสี่ยง เช่น เด็กยากจน เด็กพิการ และเด็กเล็ก ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากสหวิชาชีพ ทั้งนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์พยาบาล และตำรวจ

สรุป การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว หมายถึง การดำเนินการที่มุ่งลดผลกระทบต่อสุขภาพกายและใจของนักเรียนจากความรุนแรง การทำร้ายตนเอง การละเลยทอดทิ้ง และการกลั่นแกล้ง โดยเน้นป้องกันการทำร้ายทางอารมณ์และจิตใจ อาศัยความร่วมมือจากครู นักจิตวิทยา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างครบถ้วน โรงเรียนมีบทบาทในการให้ความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม และเสริมสร้างระเบียบวินัย เพื่อลดปัญหายาเสพติดและอาชญากรรม ตลอดจนดูแลเด็กที่มีความเสี่ยงผ่านกิจกรรมและเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อให้ นักเรียนได้รับการปกป้องและเติบโตอย่างปลอดภัยทั้งร่างกายและจิตใจ

4. ความหมายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์

อดิศร ดีปานธรรม (2561) กล่าวว่า การรักษาความปลอดภัยในสุขภาพอนามัยของนักเรียน หมายถึง การสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้บริหาร ครูอนามัย ละเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเรื่องแนวทาง การส่งเสริมสุขภาพอนามัย เรื่องการป้องกันมลภาวะจากสิ่งแวดล้อม การป้องกันไม่ให้เกิดโรคต่าง ๆ ให้ระบาดมากขึ้น และการดูแลรักษาตัวเองเบื้องต้น

กนกอร อุ่นสถานนท์ (2563) กล่าวว่า แนวทางการป้องกันและดูแลด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง การจัดประชุมวางแผนการดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยของบุคลากรและผู้เรียน จัดทำ กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับด้านสุขภาพอนามัย เช่น โครงการตรวจสุขภาพ รวมถึง การจัดป้ายนิเทศ ให้ความรู้ตามห้องพยาบาลและทางเดินอาคารต่าง ๆ การบูรณาการความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันในวิชาสุขศึกษา มีการส่งเสริมให้นักเรียนดูแลสุขภาพและสมรรถภาพทาง ร่างกาย จากการการประเมินเพื่อพัฒนาสมรรถภาพต่อไป มีการประสานงานกับหน่วยงานด้าน สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคและภัย อันตรายต่าง ๆ การส่งเสริมให้บุคลากรที่ไม่ใช่ข้าราชการมีความรู้ในการใช้สิทธิประกันสุขภาพถ้วน หน้าและส่งเสริมการทำประกันสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) กล่าวว่า แนวทางในการจัดการ ความปลอดภัยด้านโรคระบาดในมนุษย์ ด้านมลภาวะเป็นพิษ ด้านภาวะทุพโภชนาการ สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามมาตรการ 3 ป ได้แก่

- 1) การป้องกัน
- 2) การปลุกฝัง
- 3) การปราบปราม

ธนัทวัฒน์ วรวัชรบวรชัย (2567) กล่าวว่า แนวทางการจัดการความปลอดภัยด้านโรค ระบาดในมนุษย์ เช่น โควิด 19 โรงเรียนจะต้องประสานงานหน่วยงานสาธารณสุขตรวจสุขภาพ เบื้องต้นประจำภาคการศึกษาให้กับนักเรียนทุกคน ปฏิบัติตามมาตรการสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ครูเป็นต้นแบบในการปลุกฝังในสิ่งที่ถูกต้อง และสิ่งที่เป็นความ ปลอดภัยในการที่นักเรียนจะได้ปฏิบัติตาม

สรุป การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพ หมายถึง การดำเนินการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และความปลอดภัยของนักเรียน บุคลากร โดยให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ การป้องกันโรค การลดมลภาวะ และการดูแลสุขภาพเบื้องต้น โดยมุ่งเน้นการวางแผนและดำเนินกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น การตรวจสุขภาพ โครงการให้ความรู้ด้านสุขภาพ และการบูรณาการ ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อในหลักสูตร มีการปลุกฝังนิสัยรักสุขภาพและสมรรถภาพทางร่างกาย อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดให้มีสถานพยาบาลหรือห้องพยาบาลที่พร้อมดูแลนักเรียนในเวลา เจ็บป่วย เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาสุขภาพในโรงเรียนสภาพปัญหา ความปลอดภัยของโรงเรียน

ความสำคัญของการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน

แนวความคิดและงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนวความคิดต่าง ๆ ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2564) กล่าวว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนมีความสำคัญในการสร้างความมั่นคงให้กับสังคมและประเทศชาติ โดยเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้นให้ทุกคนมีความปลอดภัยในชีวิตและสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและสังคมโลกนำมาซึ่งความเสี่ยงใหม่ ๆ เช่น การกลั่นแกล้งทางเพศ การแพร่ระบาดของโรค และอาชญากรรมในโรงเรียน การจัดการความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการยังเน้นการปลูกฝังวินัย และสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย ผ่านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อป้องกันและรับมือกับภัยต่าง ๆ อย่างยั่งยืน

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย (2566) กล่าวว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนมีความสำคัญเนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุ ซึ่งอาจนำไปสู่การบาดเจ็บหรือเสียชีวิต โดยมีรายงานว่ามีเด็กและเยาวชนไทยอายุ 13-24 ปี เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุและภัยพิบัติประมาณ 3,000-4,000 คนต่อปี และ 17.8% ของเด็กที่เสียชีวิตเกิดขึ้นขณะอยู่ในโรงเรียน นอกจากนี้ เด็กยังอาจได้รับผลกระทบทางจิตใจ เช่น ความหวาดกลัว ความเศร้า และการเกิดบาดแผลทางจิตใจ (re-traumatization) จากเหตุการณ์ที่รุนแรงในโรงเรียน ดังนั้น การสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อปกป้องชีวิต สุขภาพกายและใจของเด็ก พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บัญญัติตา สมบัติเพิ่ม (2565) กล่าวว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขและปลอดภัยแล้ว ยังช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน สถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินงานใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น การดูแลอาคารเรียนและพื้นที่ให้ปลอดภัย 2) ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน 3) การจัดบริการความปลอดภัย เช่น การมีมาตรการฉุกเฉินและการดูแลสุขภาพ และ 4) ด้านสวัสดิการศึกษาศึกษา เพื่อดูแลสุขภาพและความเป็นอยู่ของนักเรียน

Save the Children (2023) กล่าวว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างโอกาสที่เท่าเทียมและยั่งยืนสำหรับเด็กทุกคนในการเข้าถึงการศึกษาอย่างปลอดภัยและมีคุณภาพ

บัญชา วงศ์ชื่อ (2567) กล่าวว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาของนักเรียน โดยเน้นให้โรงเรียนเป็นสถานที่ปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุและโรคภัย รวมถึงสร้างสุขอนามัยที่ดีให้แก่นักเรียนและบุคลากร กระบวนการดังกล่าวต้องดำเนินการผ่านการพัฒนาแผนงาน การอบรมบุคลากร การใช้เทคโนโลยี และการสร้างความร่วมมือกับชุมชนและผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังเน้นการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าในการจัดการความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

สรุป การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนมีความสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาของนักเรียน โดยมุ่งเน้นการป้องกันอุบัติเหตุ ความรุนแรง และภัยคุกคามต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในโรงเรียน การดูแลความปลอดภัยไม่เพียงช่วยลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน แต่ยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรในโรงเรียน รวมถึงส่งเสริมสุขภาพกายและใจที่ดีของผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยป้องกันปัญหาทางสังคม เช่น การกลั่นแกล้ง (Bullying) และการใช้สารเสพติด โดยมีการดำเนินงานผ่านการวางมาตรการเฝ้าระวัง การอบรมให้ความรู้ และการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน โรงเรียนที่มีระบบความปลอดภัยที่ดีจะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ลดความเครียดและความกังวลของนักเรียน ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม และช่วยให้นักเรียนสามารถเติบโตและพัฒนาอย่างสมบูรณ์

สภาพของปัญหาความปลอดภัยในโรงเรียน

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) กล่าวถึง ปัญหาความปลอดภัยในโรงเรียน ดังนี้

1) ปัญหาอุบัติเหตุ อุบัติเหตุเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยในสถานศึกษา อาจเกิดจากอาคารเรียนหรืออาคารประกอบที่ชำรุดทรุดโทรมจากการใช้งานเป็นเวลานาน หรือเกิดจากครุภัณฑ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดานดำ ที่อาจชำรุดและเป็นอันตรายต่อเด็กนักเรียน นอกจากนี้ อุบัติเหตุยังสามารถเกิดจากอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในโรงเรียน เช่น สายไฟขาด ปลั๊กไฟชำรุด หรือกระแสไฟฟ้าลัดวงจร รวมถึงอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นระหว่างการใช้งานห้องปฏิบัติการหรือห้องเรียนที่มีเครื่องมือและสารเคมี นอกจากนี้ยังมีอุบัติเหตุจากสนามเด็กเล่น

สนามกีฬา รั้วและประตูโรงเรียนที่ไม่แข็งแรง และการเดินทางของนักเรียนทั้งภายในโรงเรียนและระหว่างการศึกษานอกสถานที่

2) ปัญหาอุบัติเหตุ อุบัติภัยเป็นภัยที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ซึ่งอาจเกิดจากธรรมชาติ เช่น ไฟไหม้ (อัคคีภัย) พายุ (วาตภัย) น้ำท่วม (อุทกภัย) หรือแผ่นดินไหว รวมถึงอุบัติเหตุที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การเกิดเพลิงไหม้จากความประมาท หรือการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างไม่ถูกต้อง อุบัติภัยเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของโรงเรียน นักเรียน และบุคลากร

3) ปัญหาทางสังคม โรงเรียนเผชิญกับปัญหาทางสังคมที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น การล่องละเมิดทางร่างกายและจิตใจ การทำร้ายตนเอง การฆ่าตัวตาย รวมถึงปัญหาสารเสพติด การทะเลาะวิวาทระหว่างนักเรียน การถูกล่อลวง ลักพาตัว หรือการเผยแพร่สื่อลามกอนาจาร ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้เกิดความไม่ปลอดภัยและเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

4) ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ปัญหาสุขภาพอนามัยของนักเรียนในโรงเรียนเป็นอีกประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ เช่น มลพิษจากสิ่งแวดล้อม การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ และปัญหาด้านสุขภาพที่ไม่เหมาะสม หากไม่มีมาตรการดูแลและเฝ้าระวังที่ดี อาจส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคในหมู่นักเรียนได้

5) ปัญหาจากสัตว์มีพิษ โรงเรียนบางแห่งอาจตั้งอยู่ใกล้พื้นที่ธรรมชาติ หรือมีต้นไม้ และพุ่มไม้หนาแน่น ทำให้มีสัตว์มีพิษเข้ามาในพื้นที่โรงเรียนได้ เช่น งู ตะขาบ แมงป่อง ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อนักเรียน โดยเฉพาะในช่วงที่นักเรียนทำกิจกรรมกลางแจ้ง

6) ปัญหาจากเหตุการณ์ความไม่สงบและผลกระทบจากการสู้รบ ในบางพื้นที่ของประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตชายแดนหรือพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง โรงเรียนอาจได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ การสู้รบ หรือการก่อความไม่สงบในชุมชน ซึ่งอาจทำให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในภาวะเสี่ยง

กล่าวโดยสรุป ปัญหาความปลอดภัยในโรงเรียนแบ่งออกเป็น 6 ด้านหลัก ได้แก่ อุบัติเหตุที่เกิดจากอาคารเรียน อุปกรณ์การเรียน และอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ชำรุด อุบัติภัยจากธรรมชาติและมนุษย์ เช่น ไฟไหม้และน้ำท่วม ปัญหาทางสังคม เช่น การล่องละเมิด การทำร้ายตนเอง และสารเสพติด ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษและโรคติดต่อ อันตรายจากสัตว์มีพิษในพื้นที่โรงเรียน และผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในบางพื้นที่ โดยปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย (2566) กล่าวว่า สภาพปัญหาความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นประเด็นสำคัญ เนื่องจากนักเรียนเป็นกลุ่มเปราะบางที่มีความเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุต่าง ๆ มากกว่าผู้ใหญ่ อันเนื่องมาจากขาดประสบการณ์ ความรู้ และความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน เด็กและเยาวชนได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งบางครั้งส่งผลถึงชีวิตและความพิการ เด็กไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและภัยพิบัติปีละประมาณ 3,000-4,000 คน โดยร้อยละ 17 ของเด็กที่ได้รับบาดเจ็บเกิดขึ้นในโรงเรียน ทั้งนี้ ผลกระทบจากภัยพิบัตินั้นไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บทางกาย แต่ยังส่งผลต่อสุขภาพจิต เช่น ภาวะซึมเศร้า การสูญเสียที่พักอาศัย หรือโรงเรียนได้รับความเสียหาย ส่งผลให้นักเรียนต้องเผชิญกับความลำบากในการใช้ชีวิตและการเรียนรู้

จิระศักดิ์ สิมัด (2565) กล่าวว่า สภาพปัญหาความปลอดภัยในโรงเรียนเกิดขึ้นในหลายมิติ โดยเฉพาะใน 4 ด้านหลัก ดังนี้

1) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ปัญหาในมิตินี้เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายแก่นักเรียนและบุคลากร เช่น อาคารเรียนที่เก่าและชำรุด สนามเด็กเล่นที่ไม่ได้มาตรฐาน สภาพถนนและพืชตบภายในโรงเรียนที่มีความเสี่ยง รวมถึงอุปกรณ์การเรียนที่ไม่ปลอดภัยหรือขาดการดูแลอย่างเหมาะสม สิ่งเหล่านี้อาจนำไปสู่การบาดเจ็บและอุบัติเหตุภายในโรงเรียน

2) ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

สภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่ปลอดภัยมีผลต่อความรู้สึกรับประกันของนักเรียน เช่น ปัญหาการกลั่นแกล้ง (Bullying) ความรุนแรงระหว่างนักเรียน การทะเลาะวิวาท และปัญหายาเสพติดในบางโรงเรียน นอกจากนี้ บางครั้งนักเรียนอาจได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอก เช่น ปัญหาครอบครัวที่มีผลต่อสุขภาพจิตและพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน

3) ด้านบริการความปลอดภัย

โรงเรียนบางแห่งขาดมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เพียงพอ เช่น การขาดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ระบบกล้องวงจรปิดที่ไม่ครอบคลุม หรือการเข้า-ออกโรงเรียนที่ไม่มีการตรวจสอบอย่างเข้มงวด การขาดบุคลากรที่มีทักษะในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นหรือการจัดการเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เป็นปัจจัยที่เพิ่มความเสี่ยงในการรับมือเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด

4) ด้านสวัสดิศึกษา

ปัญหาด้านสวัสดิศึกษาส่งผลต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน เช่น การขาดโครงการดูแลสุขภาพ โภชนาการที่ไม่เหมาะสม ขาดพื้นที่สำหรับการออกกำลังกาย และสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อสุขอนามัย เช่น ห้องน้ำที่ไม่สะอาด น้ำดื่มที่ไม่ปลอดภัย สิ่งเหล่านี้มีผลต่อสุขภาพโดยรวมของนักเรียนและอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้

การดำเนินการแก้ไขและป้องกันปัญหาดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและมีคุณภาพสำหรับนักเรียนทุกคน.

สุกัญญา พรน้อย (2562) กล่าวว่า สภาพปัญหาความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา มีหลากหลายมิติ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่

- 1) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาคารเรียน อาคารประกอบ วัสดุอุปกรณ์ สนามเด็กเล่น ระบบไฟฟ้า และบริเวณโรงเรียน โดยเฉพาะการขาดการบำรุงรักษาและตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุต่อนักเรียน
- 2) ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ ได้แก่ การขาดแผนป้องกันและเตรียมพร้อมต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น อัคคีภัย น้ำท่วม หรือภัยธรรมชาติอื่น ๆ การขาดการฝึกซ้อมและการประเมินสถานการณ์ส่งผลให้โรงเรียนไม่สามารถรับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ด้านหลักสูตรความปลอดภัย ได้แก่ ปัญหาความไม่สอดคล้องของหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยที่ครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะในการดูแลตนเองและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในโรงเรียน
- 4) ด้านระบบคุ้มครองและช่วยเหลือ ได้แก่ ปัญหาการขาดระบบคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการขาดมาตรการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาหรือได้รับอันตรายภายในโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษาเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาโรงเรียนให้มีความปลอดภัยสูงสุด เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับนักเรียน

สรุป สภาพปัญหาความปลอดภัยในโรงเรียนมีหลายมิติที่ต้องได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะปัญหาอุบัติเหตุจากอาคารเรียนและอุปกรณ์ที่ชำรุด ขาดการบำรุงรักษา รวมถึงภัยธรรมชาติและเหตุการณ์ไม่คาดฝันที่โรงเรียนขาดมาตรการเตรียมพร้อมอย่างเหมาะสม ปัญหาความรุนแรงและการกลั่นแกล้ง (Bullying) ในโรงเรียนยังคงเป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและการพัฒนาการของนักเรียน นอกจากนี้ การขาดบริการด้านความปลอดภัยและการดูแลด้านสุขอนามัยอย่างทั่วถึงทำให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียนมากขึ้น สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

และสังคมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงการขาดความร่วมมือจากบุคลากรและชุมชน ยังเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนไม่ครอบคลุมและขาดประสิทธิภาพ

นโยบายด้านความปลอดภัย

แผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรงควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต (ประกาศราชกิจจานุเบกษา, 2561)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้กำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับความมั่นคงและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติต่าง ๆ ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 โดยในยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ทั้งที่เป็นพื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และพื้นที่เกาะแก่งชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2564) ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยเน้นการเสริมสร้างความปลอดภัยอย่างรอบด้าน เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคมและป้องกันภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และบุคลากร ผ่านมาตรการ "Quick Win" หรือการแก้ไขปัญหาเร่งด่วน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นโยบายดังกล่าวมุ่งเน้นการปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมในการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ ยังพัฒนาบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้มีส่วนร่วมในการ

ดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างเต็มที่ โดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ผ่านการดำเนินการตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มความเชื่อมั่นและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา การป้องกันเน้นการสำรวจและประเมินความเสี่ยง กำหนดพื้นที่ปลอดภัย และจัดทำแผนการบริหารจัดการที่ครอบคลุม ขณะที่การปลูกฝังมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกและเสริมสร้างทักษะด้านความปลอดภัย ส่วนการปราบปรามเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามกฎหมาย ช่วยเหลือ เยียวยา และฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ที่ไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัย (MOE Safety Center : MSC) เพื่อทำหน้าที่กำกับ ติดตาม และแก้ไขปัญหาความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป นโยบายด้านการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นการป้องกันภัยคุกคามในทุกรูปแบบที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ครู และบุคลากร ผ่านมาตรการเชิงรุกที่ครอบคลุมทั้งด้านการป้องกันการปลูกฝัง และการปราบปราม เพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนและเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม เน้นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานรัฐ และภาคเอกชน เพื่อจัดตั้งศูนย์ความปลอดภัย (MOE Safety Center) สำหรับติดตามและแก้ไขปัญหาความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการเสริมสร้างจิตสำนึกและทักษะในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ การกลั่นแกล้ง และการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ สะท้อนถึงความพยายามในการสร้างสถานศึกษาที่มั่นคงและปลอดภัย เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจของผู้ปกครองและชุมชน และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2.แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์

ความหมายของภาวะผู้นำ

จากการศึกษาเอกสารหลักฐานและงานวิจัย ได้มีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำ (Leadership) ไว้ดังนี้

Likert (1961) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นพฤติกรรมของแต่ละบุคคลเพื่อควบคุมกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อผู้ตาม พฤติกรรมของผู้นำเป็นพฤติกรรมใด ๆ ที่ผู้กระทำปรารถนาที่จะได้รับการยอมรับหรือกล่าวโดยกว้าง ๆ ก็คือพฤติกรรมที่ผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ ปรารถนาที่จะแสดงพฤติกรรมเป็นผู้นำ เป็นพฤติกรรมของบุคคลซึ่งมีผลต่อการกระทำของบุคคลอื่นหรือตอบสนองในเป้าหมายร่วมกัน สอดคล้องกัน ดังนั้น เพื่อที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานของผู้นำ ผู้นำจะต้องแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่าสนับสนุนในความสามารถของเขา

Dubrin (2004) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนบุคคล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

Yuki (1998) กล่าวว่า ภาวะผู้นำหมายถึง กระบวนการโดยการอาศัยการใช้อิทธิพลและการใช้อำนาจหน้าที่โดยบุคคลเหนือผู้อื่น เพื่อการชี้แนะหรือนำทางเพื่อบางโครงสร้างงานหรือเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมและความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในกลุ่มองค์กร

Hersey and Blanchard (1982) กล่าวว่า ภาวะผู้นำคือกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมของบุคคลที่พยายามให้บรรลุเป้าหมายในสถานการณ์หนึ่ง

Terry (1977) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือกระบวนการที่บุคคลมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมของผู้อื่น เพื่อชักนำให้บุคคลเหล่านั้นดำเนินการไปในทิศทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร โดยผู้นำจะมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นและส่งเสริมให้สมาชิกปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธนากร แก่นเกษ (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ในลักษณะการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และมีทัศนคติที่ดี เกิดการกระทำด้วยความยินดี เต็มใจ จึงนำไปสู่การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ศศิกาญจน์ อ่าววิจิตรกุล (2566) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถ กระบวนการ พฤติกรรมส่วนบุคคล อันเป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่มและมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มบุคคลนั้น ภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลของบุคคลหรือตำแหน่ง ซึ่งเป็นอำนาจนำของผู้นำให้เกิดเป็นความเข้าใจและแรงกระตุ้นจนสามารถชักจูงให้ผู้อื่นตาม หรือโน้มน้าวให้อยู่ในนโยบายปฏิบัติตามด้วยความสมัครใจ ทำให้ผู้อื่นทุ่มเทความพยายามปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ จนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และบรรลุผลสำเร็จขององค์กรได้

สรุป ภาวะผู้นำ หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมและการใช้อิทธิพลหรืออำนาจของบุคคลในองค์การเพื่อนำทางและกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ร่วมมือและมีความพอใจในการทำงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

ลักษณะของผู้นำ

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำที่รับผิดชอบงานของสถานศึกษาทั้งหมด ดังนั้น การเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยในการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การปฏิบัติงานของผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำเป็นเครื่องชักจูงให้ผู้ร่วมงานมีความคิดเป็นและปฏิบัติตามความต้องการของตน โดยอาศัยสถานการณ์แวดล้อมขณะนั้นเข้าช่วยเหลือ ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกต่อสภาพแวดล้อมจะเป็นเครื่องมือชี้ให้เห็นว่า ผู้นำนั้นมีคุณสมบัติของความเป็นผู้นำมากน้อยเพียงใด นอกจากผู้นำจะใช้ภาวะผู้นำในการบริหารงานให้ดำเนินการไปได้ ผู้นำที่ดีควรมีคุณลักษณะของผู้นำ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

Yuki (1989) อ้างถึงใน (ชูทอง, 2560) ได้จำแนกทักษะที่สำคัญของผู้นำออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills): ความรู้และความสามารถเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอน และเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับงาน รวมถึงการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Skills): ความสามารถในการเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ สื่อสารและประสานงานกับผู้อื่นได้ดี รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน

3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills): ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีวิสัยทัศน์ และสามารถมองภาพรวมเพื่อวางแผนและแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้

Dessler (1998) อ้างถึงใน (ชูทอง, 2560) กล่าวถึง การเป็นผู้นำบุคคลและองค์การในศตวรรษที่ 21 ในประเด็นคุณลักษณะของผู้นำว่า ควรมีลักษณะเฉพาะ 6 ลักษณะ คือ

1) แรงขับเคลื่อนและความปรารถนาที่จะทำให้งานสำเร็จ (Drive): ผู้นำต้องมีแรงจูงใจและตั้งใจทำงานให้ประสบความสำเร็จด้วยแรงผลักดันจากภายใน

2) ความต้องการที่จะเป็นผู้นำ (Desire to Lead): ผู้นำต้องมีความปรารถนาที่จะนำทีมและสามารถใช้อิทธิพลในการขับเคลื่อนผู้อื่น

3) ความซื่อสัตย์และคุณธรรม (Honesty and Integrity): ผู้นำต้องมีความน่าเชื่อถือ ซื่อสัตย์ และยุติธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจในทีม

4) ความสามารถในการตัดสินใจที่ดี (Good Decision-Making): ผู้นำต้องมีความสามารถในการใช้ข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์ในการตัดสินใจที่ถูกต้องและรวดเร็ว

5) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confidence): ผู้นำต้องมีความมั่นใจในตนเอง สามารถยืนหยัดในความคิดและการตัดสินใจของตนเองได้

6) ความรู้ในธุรกิจ (Knowledge of the Business): ผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและตัดสินใจที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ศิริพงษ์ ศรีชัยมรินทร์ (2542) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้นำว่า ควรมีคุณลักษณะใน 9 ด้าน คือ

1) ความรู้ (Knowledge) การเป็นผู้นำจำเป็นต้องมีความรู้ ซึ่งไม่ได้จำกัดเพียงแค่ว่าความรู้ในงานที่รับผิดชอบ แต่ยังรวมถึงการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในด้านอื่น ๆ ด้วย หัวหน้าที่ดีต้องเป็นผู้มีความรู้รอบด้าน ยังมีความรู้มาก ความมั่นคงในบทบาทผู้นำก็จะยิ่งเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

2) ความริเริ่ม (Initiative) ความริเริ่ม คือ ความสามารถในการลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่โดยไม่ต้องรอคำสั่ง หรือการเสนอแนวคิดเพื่อปรับปรุงและพัฒนางาน หัวหน้าที่มีความริเริ่มจะต้องกระตือรือร้น เอาใจใส่ในงาน มีความมุ่งมั่นที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย

3) มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage and firmness) ผู้นำที่ดีต้องไม่เกรงกลัวต่อความยากลำบากหรือความเจ็บปวดทั้งทางกายและใจ ความกล้าหาญจะช่วยให้สามารถเผชิญหน้ากับอุปสรรคและงานไปสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้ ผู้นำยังต้องมีความเด็ดขาดในการตัดสินใจ โดยมีความกล้าได้กล้าเสียเป็นพื้นฐานสำคัญ

4) การมีมนุษยสัมพันธ์ (Human relations) ผู้นำควรมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถประสานความคิดและสร้างความร่วมมือกับคนทุกกลุ่มและทุกระดับชั้น มนุษยสัมพันธ์ที่ดีช่วยให้สามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness and honesty) ผู้นำควรใช้ความถูกต้องและความซื่อสัตย์เป็นหลักในการตัดสินใจและปฏิบัติงาน โดยไม่มีอคติหรือลำเอียง และไม่เลือกปฏิบัติ สิ่งนี้จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กร

6) มีความอดทน (Patience) ความอดทนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

7) มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness) ความตื่นตัว หมายถึง ผู้นำต้องมีความระมัดระวัง รอบคอบ และไม่ประมาท พร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทันที ในขณะเดียวกัน ต้องสามารถควบคุมสติและไตร่ตรองอย่างสุขุมเพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง

8) มีความภักดี (Loyalty) ผู้นำที่ดีควรมีความจงรักภักดีต่อองค์กรและทีมงาน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในหมู่คณะ

9) มีความสงบเสถียรไม่ถือตัว (Modesty) ผู้นำควรวางตัวอย่างเหมาะสม ไม่แสดงความหยิ่งโสหรือใช้อำนาจเกินเหตุ ความถ่อมตนจะช่วยให้ได้รับความเคารพและความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2555) กล่าวว่า ผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Charismatic leadership theory) เป็นลักษณะพิเศษของผู้นำ ความสามารถพิเศษสำหรับผู้นำ สามารถจูงใจให้ผู้นับตามสนับสนุน และยอมรับ เนื่องจากผู้นำมีความสามารถพิเศษในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาได้ โดยสามารถสรุปคุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำได้ ดังนี้

- 1) มีวิสัยทัศน์ และสามารถเข้าใจในวิสัยทัศน์ (Vision and articulate)
- 2) เป็นบุคคลที่กล้ายอมรับความเสี่ยง (Personal risk)
- 3) มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม (Environment sensitivity)
- 4) มีความไวต่อความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา (Sensitivity to follower need)
- 5) มีพฤติกรรมที่ไม่ยึดติดในสิ่งเดิม (Unconventional behavior)

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553) ได้สรุปรูปแบบและพฤติกรรมของผู้นำในยุคปัจจุบัน ว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถปรับเปลี่ยนและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ มีความรู้และเข้าใจระบบการทำงานอย่างลึกซึ้ง เพื่อบริหารจัดการและขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำที่ดีควรมีคุณธรรมและจริยธรรม กำหนดเป้าหมายชัดเจน ตัดสินใจอย่างเด็ดขาด เชื่อสัจย์ รับฟังความคิดเห็น สนับสนุนและสร้างบุคลากรรุ่นใหม่ อีกทั้งต้องมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ และมุ่งมั่นเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง คุณลักษณะเหล่านี้ช่วยให้ผู้นำสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นแบบอย่างที่ดีในการขับเคลื่อนองค์กร

สรุป ลักษณะของผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะผู้นำที่จำเป็นต้องมี ซึ่งประกอบไปด้วย การมีความรู้ มีวิสัยทัศน์ ความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความอดทน อดกลั้น มีคุณธรรมจริยธรรม กล้ายอมรับความเสี่ยง มี

ความไวต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งต่อบุคคลและสภาพแวดล้อม มีเทคนิคในการตัดสินใจและมีทักษะในการแก้ปัญหา ทั้งหมดนี้เป็นลักษณะที่ช่วยสร้างผู้นำที่มีประสิทธิภาพและมีผลต่อองค์กรและบุคคลในสังคมได้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานและการสร้างความเชื่อมั่นในผู้นำ

ความสำคัญของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ โดยผู้นำมีบทบาทในการกำหนดทิศทาง สร้างแรงบันดาลใจ และกระตุ้นให้บุคลากรร่วมมือกันทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความสามัคคี และสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตขององค์กร จากการศึกษาเอกสารหลักฐานและงานวิจัย ได้มีผู้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

Maxwell (1998) กล่าวว่า ทุกสิ่งในองค์กรจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว ขึ้นอยู่กับคุณภาพของภาวะผู้นำ

Lipham and Hoch (1974, p.176) กล่าวถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จลุล่วงของโครงการต่าง ๆ ทางการศึกษา ความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้บริหารต่อการสร้างภาวะผู้นำที่ดีเป็นสิ่งที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับผู้บริหารทุกคน

Yuki (1989) กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญในการชี้นำ พัฒนาศักยภาพ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร

KTCT Thailand (2025) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถนำพาและชี้นำกลุ่มหรือองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะมีความสามารถในการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ สื่อสารวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน และสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกในองค์กร ซึ่งส่งผลให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในระยะยาว

ศศิกาญจน์ อ่าววิจิตรกุล (2566) กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารองค์กร เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จขององค์กรและมีความสำคัญต่อการบริหารองค์กรเป็นอย่างมาก เป็นคุณสมบัติที่ผู้บริหารที่ดีควรมี ภาวะผู้นำนั้นมีอิทธิพลต่อสิ่งต่างๆ ในองค์กร การเป็นผู้นำบริหารต้องตระหนักว่า ผู้นำที่แท้จริงต้องมีความสามารถในด้านต่างๆ เช่น การตัดสินใจ การสร้างแรงบันดาลใจ การจูงใจ มีความรู้ ความรับผิดชอบ เข้าใจในธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงาน มีศิลปะในการใช้ภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีทัศนกว้างไกล มีความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานตามได้จนสามารถบรรลุจุดประสงค์ของงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุป ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร โดยผู้นำที่มีความรู้ ทักษะ และวิสัยทัศน์สามารถชี้นำ พัฒนาบุคลากร และสร้างแรงจูงใจให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ผู้นำที่ดีมีบทบาทในการตัดสินใจ สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน ความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กรจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของภาวะผู้นำ

ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์

จากการศึกษาเอกสารหลักฐานและงานวิจัย ได้มีผู้ให้แนวคิดของภาวะผู้นำ เชิงสถานการณ์ ไว้ดังนี้

ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของเฮอร์เชย์และบลานชาร์ด (Hersey and Blanchard 's situational leadership theory)

เป็นหนึ่งในแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้ในหลายองค์กร โดยเน้นถึงความสำคัญของ ความสามารถในการปรับตัวของผู้นำให้เหมาะสมกับสถานการณ์และระดับความพร้อมของผู้ตาม (Follower Readiness) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดหลักของทฤษฎี คือ ไม่มีรูปแบบภาวะผู้นำที่ดีที่สุดแบบตายตัว แต่ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพเกิดจากการปรับเปลี่ยนสไตล์ของผู้นำให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยเฉพาะระดับพัฒนาการของผู้ตาม ซึ่งหมายถึงระดับความสามารถ (Competence) และความเต็มใจหรือความมั่นใจในการทำงาน (Commitment)

องค์ประกอบสำคัญของทฤษฎี

1) รูปแบบภาวะผู้นำ (Leadership Styles) เฮอร์เชย์และบลานชาร์ดได้นำเสนอรูปแบบของภาวะผู้นำ 4 ประเภท ตามพฤติกรรมของผู้นำที่แบ่งออกเป็น 2 มิติ ได้แก่ พฤติกรรมการสั่งการ (Task Behavior) และพฤติกรรมการสนับสนุน (Relationship Behavior) จาก 2 มิตินี้ ทฤษฎีได้แบ่งภาวะผู้นำออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

1.1) แบบผู้นำบอกให้ทำ (Telling) – ผู้นำมุ่งเน้นการสั่งการและควบคุมอย่างใกล้ชิด เหมาะกับผู้ตามที่มีความสามารถต่ำและขาดความมั่นใจ

1.2) แบบผู้นำขายความคิดให้ทำ (Selling) – ผู้นำให้คำแนะนำและโน้มน้าว เหมาะกับผู้ตามที่มีความสามารถบางส่วน แต่ยังขาดความมั่นใจและต้องการแรงจูงใจเพิ่มเติม

1.3) แบบผู้นำเป็นผู้มีส่วนร่วม (Participating) – ผู้นำเน้นการสนับสนุน ให้ผู้ตามมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เหมาะกับผู้ตามที่มีความสามารถสูง แต่ขาดแรงจูงใจหรือความมั่นใจ

1.4) แบบผู้นำเป็นผู้กระจายงาน (Delegating) – ผู้นำให้อิสระในการทำงาน เหมาะสำหรับผู้ตามที่มีความสามารถสูงและมีความมั่นใจในการทำงานด้วยตัวเอง

แบบภาวะผู้นำทั้ง 4 แบบไม่สามารถสรุปได้ว่าแบบผู้นำแบบหนึ่งแบบใดที่ดี และเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้เพราะภายใต้สถานการณ์ที่บริหารอยู่ซึ่งแล้วแต่กรณีว่าจะใช้การแสดงผลพฤติกรรมการนำอย่างไร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญ คือ ลักษณะของผู้ตาม และสถานการณ์

2) ประเภทของผู้ตาม เฮอร์เชย์และบลานชาร์ด แบ่งออกเป็น 4 ประเภท โดยแต่ละประเภทมีระดับความสามารถและความมุ่งมั่นที่แตกต่างกัน ประกอบด้วยคุณสมบัติหลัก 2 ประการ ได้แก่ 1. ความสามารถในการงาน (Competence) และ 2. ความใส่ใจในงาน (Commitment) ซึ่งหมายถึงระดับความเชี่ยวชาญและความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ บางคนมีความสามารถสูง แต่ขาดความมุ่งมั่น ขณะที่บางคนมีความตั้งใจเต็มที่แม้ยังขาดทักษะ ผู้นำจึงต้องปรับวิธีการบริหารให้เหมาะสมกับลักษณะบุคคลและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ประเภทผู้ตามตามระดับวุฒิภาวะ

ประเภทของผู้ตาม	M1	M2	M3	M4
คุณลักษณะ	- ความสามารถสูง - ความใส่ใจงานสูง	- ความสามารถสูง - ความใส่ใจงานต่ำ	- ความสามารถต่ำ - ความใส่ใจงานสูง	- ความสามารถต่ำ - ความใส่ใจงานต่ำ
สูง -----ระดับวุฒิภาวะผู้ตาม ----- ต่ำ				

การปรับรูปแบบผู้นำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ (Style Adaptability) เกิดขึ้นเมื่อผู้นำสามารถเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของผู้ตามในหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นในระดับบุคคลหรือกลุ่ม การรู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและความมุ่งมั่นของผู้ตามจะช่วยให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานมากขึ้น ผู้นำที่มีความยืดหยุ่นสามารถเลือกใช้รูปแบบการบริหารที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ดังตาราง 3

ตาราง 3 การปรับแบบผู้นำไปใช้ให้เข้ากับสถานการณ์

ประเภทและลักษณะผู้ตาม	แบบผู้นำที่เหมาะสม
M1	Telling
ความสามารถต่ำ	ใช้คำสั่ง ควบคุม นิเทศตรวจตราอย่างใกล้ชิด
ความใส่ใจงานต่ำ	

ตาราง 3 การปรับแบบผู้นำไปใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ (ต่อ)

ประเภทและลักษณะผู้ตาม	แบบผู้นำที่เหมาะสม
M2	Selling
ความสามารถต่ำ	คำสั่ง ควบคุม นิเทศพร้อมกับการให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวก
ความใส่ใจงานสูง	สะดวก สนับสนุน คอยเป็นที่ปรึกษาให้
M3	Participating
ความสามารถสูง	ให้คำชม ให้กำลังใจ รับฟัง คอยช่วยสนับสนุน อำนวยความสะดวก
ความใส่ใจงานต่ำ	สะดวกและร่วมตัดสินใจ
M4	Delegating
ความสามารถสูง	ให้เกียรติ ให้ความเชื่อถือ ไว้วางใจในความรู้ ความสามารถและ
ความใส่ใจงานสูง	ความรับผิดชอบ จึงกระจายงานให้ทำอย่างอิสระ และให้ตัดสินใจเองโดยไม่เข้าไปก้าวก่าย

จากตารางดังกล่าว พบที่จะสรุปได้ว่า

1. แบบผู้นำบอกให้ทำ (Telling ซึ่งเป็นพฤติกรรมแบบ High Task, Low Relationship) เป็นแบบที่เหมาะสมที่จะใช้กับผู้ตามแบบ M1 ซึ่งมีลักษณะขาดทั้งด้านความสามารถ (Competence) และขาดความใส่ใจในงาน (Commitment) ผู้ตามประเภทนี้มักมีความลังเล ไม่กล้าที่จะปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจ ดังนั้น การที่จะให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนั้น ผู้นำจำเป็นต้องใช้วิธีการสั่งการ กำหนดแนวทางและขั้นตอนอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ตามเข้าใจว่าต้องทำอะไร ทำที่ไหน ทำเมื่อไหร่ และทำอย่างไร พร้อมทั้งติดตามและตรวจสอบการทำงานอย่างใกล้ชิด ในกรณีนี้ พฤติกรรมของผู้นำจะเน้นที่การมุ่งเน้นงานในระดับสูง (High Task) แต่ลดความสำคัญของความสัมพันธ์กับผู้ตาม (Low Relationship) การที่ผู้นำลดบทบาทด้านความสัมพันธ์ ไม่ได้หมายความว่าผู้นำไม่มีความเป็นมิตรต่อผู้ตาม แต่หมายถึงการทุ่มเทเวลาไปกับการกำกับและสนับสนุนการทำงาน มากกว่าการสร้างปฏิสัมพันธ์หรือเสริมแรงจูงใจในด้านอื่น ๆ ทำให้ผู้นำใช้เวลาเพียงเล็กน้อยในการสร้างความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ตาม

2. แบบผู้นำขายความคิดให้ทำ (Selling ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เน้น High Relationship, Low Task) เป็นแบบที่เหมาะสมสำหรับผู้ตามแบบ M2 ซึ่งมีความสามารถต่ำ แต่มีความใส่ใจในงานสูง เนื่องจากผู้ตามกลุ่มนี้ยังขาดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการทำงาน ผู้นำจึงต้องทำหน้าที่เสมือนผู้สอนหรือที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม

ตาม ผู้ตามลักษณะนี้มักมีความตั้งใจและความรับผิดชอบสูง หากผู้นำสามารถเสริมแรงจูงใจและให้การสนับสนุนในการทำงาน รวมถึงอำนวยความสะดวกและช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ พร้อมทั้งมีบทบาทในการตัดสินใจที่ชัดเจน จะส่งผลให้ความสำเร็จและประสิทธิผลของงานเพิ่มขึ้น

3. แบบผู้นำเป็นผู้มีส่วนร่วม (Participating ซึ่งแสดงพฤติกรรมแบบ High Relation, Low Task) เป็นแบบที่เหมาะสมสำหรับผู้ตามแบบ M3 ซึ่งผู้ตามมีลักษณะที่มีความสามารถสูง แต่มีความใส่ใจในงานค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากที่ผู้ตามยังไม่แน่ใจว่า ความสามารถที่ตนมีอยู่จะเหมาะสมหรือตรงกับความต้องการของผู้นำและองค์กรหรือไม่ ซึ่งเป็นความรู้สึกเชิงจิตวิทยา ดังนั้นในการจูงใจให้เขากลับมาใส่ใจกับงานมากขึ้น ผู้นำควรให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ตามอย่างจริงจัง รวมถึงการใส่ใจต่อปัญหาและอุปสรรคที่พวกเขาเผชิญ การแสดงออกถึงความเป็นมิตรและการให้การสนับสนุนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำและผู้ตาม อย่างไรก็ตาม ผู้นำควรหลีกเลี่ยงการควบคุมหรือกำกับการทำงานมากเกินไป เพื่อให้ผู้ตามมีอิสระในการดำเนินงาน เมื่อผู้ตามรับรู้ถึงความจริงใจและความหวังดีจากผู้นำ ความเชื่อมั่นจะเพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง

4. แบบผู้นำเป็นผู้กระจายงาน (Delegating ซึ่งแสดงพฤติกรรมแบบ Low Task, Low Relationship) เป็นแบบผู้นำที่เหมาะสมสำหรับใช้กับผู้ตามแบบ M4 ซึ่งถือວ່າเป็นผู้ตามที่มีระดับวุฒิภาวะสูงสุด คือ ทั้งเก่งทั้งรับผิดชอบสูง ผู้ตามแบบนี้เป็นผู้ที่ทำงานด้วยใจรัก ทำงานเพื่อความสำเร็จของงานมากกว่าหวังสิ่งตอบแทนที่เป็นรางวัล จะทำงานด้วยการทุ่มเทและเสียสละสูง ขณะเดียวกันก็มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ชอบอิสระในการคิดสร้างสรรค์งาน สามารถเป็นนายของตนเอง ตลอดจนสามารถที่จะตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ผู้นำจำเป็นต้องเข้าใจธรรมชาติ ของผู้ตามประเภทนี้ พร้อมกับปรับแบบผู้นำให้สอดคล้องกับผู้ตาม กล่าวคือ ผู้นำควรให้เกียรติและไว้วางใจผู้ตาม โดยเปิดโอกาสให้พวกเขาทำงานอย่างอิสระ พร้อมมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจเสมือนเป็นผู้นำคนหนึ่ง เนื่องจากผู้ตามกลุ่มนี้มีวุฒิภาวะและความสามารถสูง จึงไม่ต้องการการสนับสนุนหรือแรงจูงใจจากผู้นำมากนัก การชื่นชมและการช่วยเหลือจากผู้นำจึงมีความจำเป็นน้อย พฤติกรรมผู้นำที่เหมาะสมกับผู้ตามประเภทนี้คือ การลดบทบาทด้านการสั่งงานและการสร้างความสัมพันธ์ (Low Task, Low Relationship) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตามแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่ (สมุทร ชำนาญ, 2559)

ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของฟิดเลอร์ (Fiedler contingency theory)

แม้จะมีนักวิชาการหลายคนที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ก็ตาม แต่บุคคลแรกที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางที่สุด ได้แก่ ฟิดเลอร์ (Fiedler, 1967) ซึ่งเรียกว่า ทฤษฎีสถานการณ์ของฟิดเลอร์ ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. แบบภาวะผู้นำ

จากผลการศึกษา ฟิดเลอร์เชื่อว่า ผู้นำจะมีบทบาทภาวะผู้นำเป็นแบบใดแบบหนึ่ง ได้แก่ แบบภาวะผู้นำที่มุ่งงาน (Task-oriented leadership) หรือแบบภาวะผู้นำที่มุ่งความสัมพันธ์ (Relationship-oriented leadership) ซึ่งสามารถวัดจากบุคลิกภาพและแรงจูงใจของผู้นั้น โดยฟิดเลอร์ได้พัฒนาแบบทดสอบบุคลิกภาพแบบย้อนขึ้น เรียกว่า "แบบวัดเพื่อนร่วมงานที่พึงประสงค์น้อยที่สุด" (Least Preferred Co-Worker scale) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า แบบวัดแอลพีซี (LPC) ซึ่งเป็นการวัดที่มีลักษณะของการจำแนกความหมาย ซึ่งประกอบขึ้นด้วยคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้ามจำนวน 18 คู่ แต่ละคู่แบ่งออกเป็น 8 ช่วงคะแนน ดังตัวอย่าง

น่าพึงพอใจ	8	7	6	5	4	3	2	1	ไม่น่าพึงพอใจ
เป็นมิตร	8	7	6	5	4	3	2	1	ไม่น่าพึงพอใจ
ไม่ยอมรับ	1	2	3	4	5	6	7	8	ยอมรับ
เครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	ผ่อนคลาย

คะแนนแอลพีซีที่ได้จะเป็นเครื่องบ่งชี้แบบภาวะผู้นำ กล่าวคือ ถ้าผู้ตอบได้คะแนน LPC ต่ำ แสดงว่า ผู้นั้นเป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจมุ่งงาน (Task - motivated) แต่ถ้าได้คะแนน LPC สูงก็แสดงว่าผู้ตอบมีแรงจูงใจมุ่งความสัมพันธ์ (Relationship - motivated)

2. การควบคุมสถานการณ์ (Situation control)

ฟิดเลอร์ได้กำหนดให้สถานการณ์ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก โครงสร้างของงาน และอำนาจในตำแหน่ง

2.1) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก (Leader-member relations)

หมายถึง ระดับความไว้วางใจ ความเคารพ และความเชื่อมั่นที่ผู้ตามมีต่อผู้นำ หากความสัมพันธ์ดี ผู้ตามให้ความนับถือและยอมรับในตัวผู้นำ ผู้นำจะสามารถควบคุมและชี้นำกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2) โครงสร้างของงาน (Task structure) งานที่มีโครงสร้างชัดเจนจะระบุ

หน้าที่ ขั้นตอน และวิธีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีวิธีแก้ปัญหาที่แน่นอนและสามารถตรวจสอบได้ ส่งผลให้ผู้นำสามารถควบคุมการทำงานได้ง่าย ในทางกลับกัน หากงานไม่มีโครงสร้างที่

แน่นอน มีเป้าหมายที่คลุมเครือหรือขาดแนวทางการแก้ปัญหาที่ชัดเจน จะทำให้ผู้นำควบคุมงานได้ยากยิ่งขึ้น

2.3) อำนาจในตำแหน่ง (Position power) หมายถึง อำนาจที่มากับตำแหน่งของผู้นำ ซึ่งสะท้อนถึงสิทธิ์ในการให้ผู้อื่นให้โทษแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา หรืออำนาจในการตัดสินใจโยกย้าย หรือแต่งตั้งบุคคล หากผู้นำมีอำนาจในตำแหน่งสูง ย่อมสามารถควบคุมและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

องค์ประกอบทั้งสามนี้มีผลต่อระดับการควบคุมสถานการณ์ของผู้นำ โดยผู้นำจะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อสามารถควบคุมสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะของตนเอง และกลุ่มผู้ตาม

ฟีดเลอร์ได้นำองค์ประกอบในการควบคุมสถานการณ์ทั้ง 3 ด้าน แต่ละด้านแบ่งเป็น ดี กับไม่ดี รวมเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก แบ่งเป็น ดี กับ ไม่ดี
- โครงสร้างของงาน แบ่งเป็น ชัดเจน กับ ไม่ชัดเจน
- อำนาจในตำแหน่ง แบ่งเป็น มาก กับ น้อย

จากตัวแปรทั้งหกนี้ เมื่อนำมาคูณสลับกันจะได้สถานการณ์เฉพาะขึ้นมา 8 สถานการณ์ซึ่ง ผู้นำสามารถควบคุมได้ตั้งแต่ระดับ ง่าย ปานกลาง และ ยาก ดังแสดงในตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 การจำแนกการควบคุมสถานการณ์ในทฤษฎีสถานการณ์ของฟีดเลอร์

สถานการณ์ที่	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก	โครงสร้างของงาน	อำนาจในตำแหน่ง	ระดับของการควบคุม
1	ดี	ชัดเจน	มาก	สูงมาก
2	ดี	ชัดเจน	น้อย	สูง
3	ดี	ไม่ชัดเจน	มาก	สูง
4	ดี	ไม่ชัดเจน	น้อย	ปานกลาง
5	ไม่ดี	ชัดเจน	มาก	ปานกลาง
6	ไม่ดี	ชัดเจน	น้อย	ปานกลาง

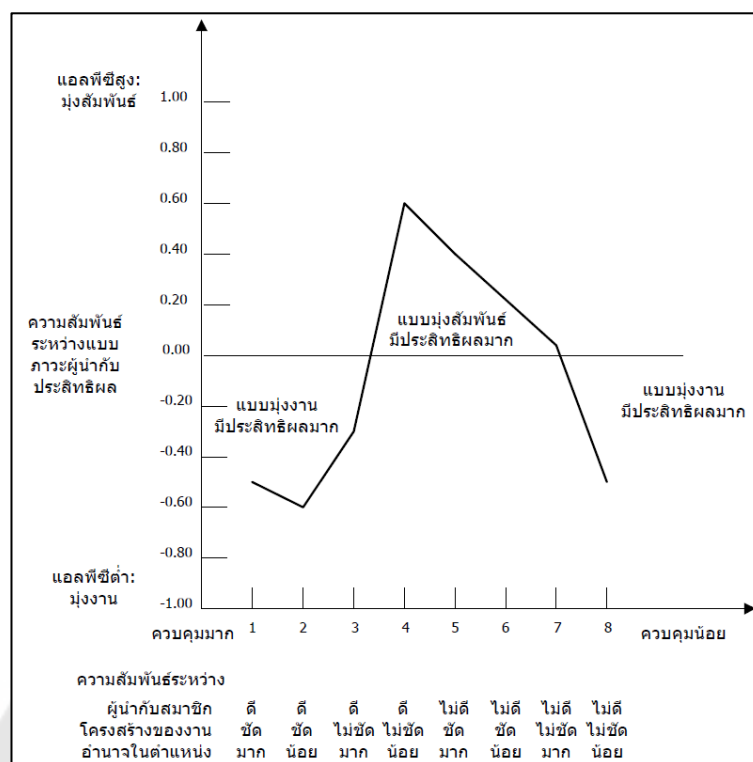
ตาราง 4 การจำแนกการควบคุมสถานการณ์ในทฤษฎีสถานการณ์ของฟีดเลอร์ (ต่อ)

สถานการณ์ที่	ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้นำกับ สมาชิก	โครงสร้างของ งาน	อำนาจใน ตำแหน่ง	ระดับของการ ควบคุม
7	ไม่ดี	ไม่ชัดเจน	มาก	น้อย
8	ไม่ดี	ไม่ชัดเจน	น้อย	น้อย

จากตารางดังกล่าว สถานการณ์ที่ 1 เป็นสถานการณ์ที่เอื้อต่อผู้นำมากที่สุด (Very favorable) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้นำมีระดับการควบคุมสถานการณ์ได้สูงมาก เนื่องจากมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิก มีโครงสร้างของงานที่ชัดเจน และผู้นำมีอำนาจในตำแหน่งสูงมากในทางตรงกันข้ามในสถานการณ์ที่ 8 เป็นสถานการณ์ที่เอื้อต่อผู้นำต่ำสุด (Very unfavorable) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้นำมีระดับการควบคุมสถานการณ์ได้น้อยมาก เนื่องจากผู้นำมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับสมาชิก ทั้งงานก็มีโครงสร้างไม่ชัดเจน และผู้นำมีอำนาจในตำแหน่งน้อยอีกด้วย ส่วนสถานการณ์ที่ 2 - 6 จะอยู่ตรงกลางระหว่างสถานการณ์ทั้งสองดังกล่าวแล้ว กล่าวโดยสรุป สถานการณ์ทั้งแปดที่ฟีดเลอร์กำหนดขึ้นในตัวเอง จะเป็นตัวบ่งชี้ว่า แต่ละสถานการณ์เหล่านี้จะมีระดับความง่ายหรือยาก (สถานการณ์ที่เอื้อ (Favorable) หรือสถานการณ์ที่ไม่เอื้อ (Unfavorable)) ต่อผู้นำในการใช้อิทธิพลเพื่อให้เกิดประสิทธิผลแตกต่างกันเป็นลำดับ โดยเริ่มจากสถานการณ์ที่ 1 ที่ผู้นำควบคุมได้ง่ายหรือเอื้อต่อผู้นำมากที่สุดแล้ว ลดหลั่นลงไปตามลำดับตั้งแต่ 2 - 8 โดยมีสถานการณ์ที่ 8 ที่ควบคุมได้ยากที่สุดซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ไม่เอื้อหรือเอื้อต่อผู้นำน้อยที่สุด (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550)

3. ความสอดคล้องระหว่างแบบภาวะผู้นำกับสถานการณ์

ในการหาคำตอบว่าภาวะผู้นำแบบใดจะมีประสิทธิผลในสถานการณ์ใดนั้น ฟีดเลอร์ (Fiedler, 1967) ได้รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาในช่วงเวลากว่า 10 ปี โดยแต่ละกลุ่มจะหาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของกลุ่ม จากนั้นนำมาเขียนเป็นกราฟ โดยใช้มัธยฐาน (Median) ของค่าสหสัมพันธ์ในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งปรากฏดังภาพประกอบ 4 ที่ได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 4 สรุปตัวแบบการวิจัยตามสถานการณ์ของฟีดเลอร์

จากแผนภาพดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าความเหมาะสมของแบบภาวะผู้นำที่ทำให้กลุ่มมีประสิทธิภาพสูงสุดขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เอื้อต่อผู้นำ หรือสถานการณ์ที่ง่าย - ยากต่อการควบคุมหรือปกครอง จากผลการวิจัย ฟีดเลอร์จึงสรุปสาระสำคัญของทฤษฎีสถานการณ์ของเขาไว้ดังนี้

1. ในสถานการณ์ที่ต้องควบคุมมาก ผู้นำแบบมุ่งงาน (มีแอลพีซีต่ำ) จะมีประสิทธิผลสูงกว่าผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์
2. ในสถานการณ์ที่ต้องควบคุมปานกลาง ผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ (หรือมีแอลพีซีสูง) จะมีประสิทธิผลสูงกว่าผู้นำแบบมุ่งงาน
3. ในสถานการณ์ที่ควบคุมน้อย ผู้นำแบบมุ่งงาน (มีแอลพีซีต่ำ) จะมีประสิทธิผลสูงกว่าผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์ (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550)

ทฤษฎีวิถีทาง - เป้าหมายของเฮาส์และมิทเชลล์ (House & Mitchell's Path - Goal theory)

เป็นทฤษฎีเชิงสถานการณ์ที่พัฒนาโดยเฮาส์และมิทเชลล์ (House & Mitchell, 1974) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าผู้นำมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นและช่วยเหลือผู้ตามให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้สำเร็จ โดยการ ขจัดอุปสรรค เพิ่มรางวัล และทำให้เส้นทางสู่เป้าหมายชัดเจนขึ้น ผู้นำสามารถแสดงบทบาทได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความต้องการของผู้ตาม ทฤษฎีนี้เชื่อว่า

ความสำเร็จของผู้ตามขึ้นอยู่กับ การชี้แนะและสนับสนุนจากผู้นำ ผู้นำจะช่วยให้ผู้ตามเข้าใจวิธีการทำงาน ขจัดปัญหา และเพิ่มโอกาสในการได้รับรางวัล เพื่อกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงาน องค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎี ประกอบด้วย

1) พฤติกรรมผู้นำ (Leader Behavior) ผู้นำต้องเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้ผู้ตาม โดยแบ่งประเภทของผู้นำออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1.1) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Directive Leaders) ผู้นำแบบนี้จะชี้แจงเป้าหมายขององค์กรและแนะนำวิธีการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน โดยผู้นำจะกำหนดบทบาทและความคาดหวังของผู้ตาม รวมถึงแนวทางการทำงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน และตารางเวลาเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้ พฤติกรรมนี้เน้นที่การกำกับดูแลงานโดยตรง คล้ายกับการมุ่งเน้นงาน (Task Behavior) ซึ่งช่วยให้ผู้ตามมีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจนและลดความสับสนในกระบวนการทำงาน

1.2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive Leaders) ภาวะผู้นำลักษณะนี้เน้นการให้ความสำคัญกับผู้ตามในเชิงความสัมพันธ์ โดยผู้นำจะสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตร สนับสนุนและดูแลความเป็นอยู่ของผู้ตามอย่างใกล้ชิด พยายามตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจในงาน ทำให้งานมีความสุขและลดความเครียดของผู้ตาม การทำงานแบบนี้ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์และเสริมสร้างขวัญกำลังใจของผู้ตามอย่างเท่าเทียม

1.3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leaders) ผู้นำแบบมีส่วนร่วมจะเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ วางแผน และแก้ไขปัญหา ผู้นำจะรับฟังความคิดเห็นของผู้ตามและนำข้อเสนอแนะมาประกอบการตัดสินใจ ซึ่งช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในงานของผู้ตาม ส่งเสริมให้เกิดการคิดอย่างสร้างสรรค์และความผูกพันในองค์กร

1.4) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ (Achievement-Oriented Leaders) ผู้นำในลักษณะนี้จะตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและมีมาตรฐานสูง โดยคาดหวังให้ผู้ตามทำงานด้วยความมุ่งมั่นและประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง ผู้นำจะกระตุ้นให้ผู้ตามพัฒนาศักยภาพของตนเอง และสร้างความมั่นใจว่าผู้ตามสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ ส่งเสริมความเป็นเลิศและการเติบโตในการทำงาน2) ลักษณะของผู้ตาม (Subordinate Characteristics) โดยพิจารณาจาก 2 องค์ประกอบคือ

2) ลักษณะของผู้ตาม (Subordinate Characteristics) โดยพิจารณาจาก 2 องค์ประกอบ คือ

2.1) ระดับหรือรัศมีของการควบคุม (Locus of control) บุคคลที่เชื่อว่าความสำเร็จหรือล้มเหลวของตนเองเกิดจากการกระทำของตนเอง จะมีความมั่นใจในตัวเองสูง ชอบทำงานแบบมีอิสระและต้องการผู้นำที่ให้โอกาสมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ผู้นำแบบมีส่วนร่วม) ในทางกลับกัน บุคคลที่เชื่อว่าความสำเร็จหรือปัญหาเกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น คนอื่นหรือสิ่งแวดล้อม จะมีความมั่นใจต่ำและต้องการผู้นำที่ให้คำสั่งและกำกับชัดเจน (ผู้นำแบบสั่งการ)

2.2) ความสามารถในการรับรู้ (Perceived ability) เป็นลักษณะของบุคคลที่สามารถประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และความชำนาญในงานที่ทำอยู่ได้ หากบุคคลมีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง มักจะชอบทำงานภายใต้ผู้นำที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและมีอิสระในการตัดสินใจ แต่ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่รู้สึกว่าตนเองยังขาดทักษะหรือไม่มั่นใจในงาน จะมีความต้องการผู้นำที่สามารถให้คำแนะนำและสนับสนุนอย่างใกล้ชิด เพื่อช่วยเพิ่มความมั่นใจและส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

3) ลักษณะของงานและสภาพแวดล้อม (Task and Environment Characteristics) แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

3.1) โครงสร้างของงาน(The task structure)

3.2) ทีมงาน (The work group)

3.3) ระบบอำนาจหน้าที่ (The authority system)

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบด้วยสถานการณ์ตามทฤษฎีนี้ เป็นการหลอมรวมแนวคิดเกี่ยวกับสถานการณ์ตามทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของเฮอร์เชย์และบลานชาร์ดและทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของฟิเดลอร์ (สมุทรา ชำนาญ, 2559)

ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของอีแวนส์ (Evans' Situational Leadership Theory)

Martin G. Evans, 1970 ได้พัฒนาทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่เน้นว่าประสิทธิภาพของผู้นำขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของผู้ตาม ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของวิกเตอร์ วรูม (Victor Vroom) ซึ่งเสนอว่ามนุษย์มีแรงจูงใจในการทำงานเมื่อเชื่อว่าความพยายามของตนจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ อีแวนส์เสนอว่าผู้นำควรปรับพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมกับลักษณะงานและความต้องการของผู้ตาม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความพึงพอใจในการทำงาน โดยแบ่งพฤติกรรมของผู้นำไว้ 4 แบบ ได้แก่

1) ภาวะผู้นำแบบชี้แนะ (Directive Leadership): ผู้นำให้คำแนะนำที่ชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องทำ วิธีการทำงาน และมาตรฐานที่คาดหวัง เหมาะสำหรับงานที่ไม่ชัดเจนหรือซับซ้อน

2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive Leadership): ผู้นำให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้ตาม ดูแลเอาใจใส่ และสร้างสภาพแวดล้อมที่นำทำงาน เหมาะกับสถานการณ์ที่ผู้ตามเผชิญความเครียดหรือมีแรงกดดันสูง

3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership): ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็น เหมาะสำหรับงานที่ต้องการความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาาร่วมกัน

4) ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement-Oriented Leadership): ผู้นำตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและส่งเสริมให้ผู้ตามพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เหมาะสำหรับผู้ตามที่มีความสามารถและต้องการแรงจูงใจเพิ่ม

ทฤษฎีของอิวานส์เน้นว่าผู้นำควรมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของผู้ตาม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความพึงพอใจในการทำงาน (House, 1971)

ตาราง 5 เปรียบเทียบทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์

นักทฤษฎี	รูปแบบผู้นำ
เฮอร์เชย์และบลานชาร์ด (Hersey and Blanchard, 1972)	ผู้นำบอกให้ทำ Telling ผู้นำขายความคิด Selling ผู้นำเป็นผู้มีส่วนร่วม Participating ผู้นำเป็นผู้กระจายงาน Delegating
ฟีดเลอร์ (Fiedler, 1967)	ภาวะผู้นำที่มุ่งงาน (Task-oriented leadership) ภาวะผู้นำที่มุ่งความสัมพันธ์ (Relationship - oriented leadership)
Evans (1970)	ผู้นำแบบชี้แนะ (Directive leadership) ผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive leadership) ผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative leadership) ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ (Achievement-oriented leadership)

ตาราง 5 เปรียบเทียบทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (ต่อ)

นักทฤษฎี	รูปแบบผู้นำ
เฮาส์และมิทเชลล์ (House & Mitchell, 1974)	ผู้นำแบบสั่งการ (Directive leaders)
	ผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive leaders)
	ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (Participative leader)
	ผู้นำแบบมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement-oriented leader)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของนักการศึกษาที่ได้กล่าวไว้ อย่างหลากหลาย เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า ทุกแนวคิด ทฤษฎีมีส่วนที่คล้ายคลึงกัน แต่สำหรับการ วิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาใช้แนวคิดของ House and Mitchell (1974) ภาวะผู้นำตามทฤษฎี วิถีทาง - เป้าหมาย (Path - goal theory of leadership) ประกอบด้วย ผู้นำแบบสั่งการ ผู้นำแบบ สนับสนุน ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมและผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ

ความหมายภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์

วรรณพร ตรีชัยศรี (2561) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่าง กัน โดยผู้นำต้องประเมินลักษณะของผู้ตามและความต้องการในขณะนั้น เพื่อเลือกวิธีการที่ เหมาะสมที่สุด ผู้นำที่มีความยืดหยุ่นจะสามารถปรับบทบาทให้สอดคล้องกับระดับความสามารถ และความตั้งใจของผู้ตาม ช่วยให้ทีมงานสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุ เป้าหมายที่ตั้งไว้

กวิสรา ชูทอง (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ หมายถึง ความสามารถ ของผู้บริหารในการใช้อิทธิพลและกระตุ้นบุคคลอื่นให้ร่วมมือในการทำงานตามสถานการณ์ที่ แตกต่างกันไป โดยผู้บริหารจะต้องสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือ ในหมู่ผู้ตาม จนสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้สำเร็จ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้นำ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความต้องการของบุคคล ถือเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้ กระบวนการบริหารมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อองค์กร

ก้องภพ วิชญกุล (2565) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ หมายถึง ผู้นำให้ ความสำคัญกับพฤติกรรมของผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชา และการบรรลุเป้าหมายของผู้นำ โดย ผู้นำจะต้องมีความเข้าใจและรับรู้ถึงข้อจำกัดทางวุฒิภาวะของผู้ใต้บังคับบัญชา และเลือกใช้ รูปแบบของการนำที่ให้เหมาะสม โดยผู้นำจะเลือกพิจารณาจากความพร้อมในการปฏิบัติงานของ

ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งพิจารณาจากความรู้ ทักษะ และความเต็มใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

วิชฌุกร แดงแก้ว (2563) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ เป็นการสะท้อนถึงคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ ผู้นำจะให้คำแนะนำหรือสั่งการเพื่อให้ผู้ตามดำเนินงานตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสม การแสดงออกของผู้นำไม่ได้จำกัดอยู่ที่รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่จะเลือกใช้วิธีการหรือพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของสถานการณ์ เพื่อส่งเสริมให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จสูงสุดและเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กร

วรวรรณ ดวงเทศ (2565) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ หมายถึง ความสามารถในการออกแบบการบริหารที่ต้องปรับเปลี่ยนและแสดงออกอย่างเหมาะสมในแต่ละมิติหรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยการออกคำสั่ง ให้คำแนะนำสนับสนุน และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมตามแต่ละสถานการณ์ ตลอดจนโน้มน้าวใจช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิก ให้ผู้ตามสามารถปฏิบัติงานหรือภารกิจให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่หน่วยงาน ซึ่งผู้นำจะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับผู้ตามโดยมีการประเมินผลติดตาม

สรุป ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิธีการนำให้เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้ตาม โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความพร้อมของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดการยอมรับและความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยเลือกใช้วิธีการที่แตกต่างกัน เพื่อช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด มุ่งเน้นความยืดหยุ่นและการตอบสนองต่อบริบทของสถานการณ์ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปข้างหน้าและสร้างความสำเร็จในการทำงานร่วมกัน

รูปแบบของภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์

ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดของ House and Michell (1974) ภาวะผู้นำตามทฤษฎีวิถีทาง - เป้าหมาย (Path - goal theory of leadership) ซึ่งแบ่งแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Directive leadership) เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่มีบทบาทชัดเจนในการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และแผนการปฏิบัติงานทั้งหมด โดยผู้นำจะมีอำนาจในการตัดสินใจแต่เพียงผู้เดียว และออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามระเบียบ ข้อกำหนด และมาตรฐานที่วางไว้ ผู้นำลักษณะนี้จะควบคุมการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดและกำหนดตารางเวลารวมถึงขั้นตอนในการทำงาน เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานได้ตาม

ระยะเวลาที่กำหนดและบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550) ที่พบว่า ผู้นำแบบสั่งการมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

- 1.1) แจ้งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบถึงความคาดหวังขององค์กร
- 1.2) เสนอแนะสิ่งที่ต้องทำและวิธีการทำ
- 1.3) กำหนดตารางเวลาทำงานต้องสำเร็จ
- 1.4) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 1.5) สร้างความชัดเจนในบทบาทของคนในกลุ่ม

นอกจากนี้ (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556) ยังกล่าวอีกว่า ผู้นำลักษณะนี้จะกำหนดชี้ชัดเจนถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติ พฤติกรรมผู้นำจะวางแผนกำหนดตารางปฏิบัติงานตั้งเป้าหมาย และมาตรฐานพฤติกรรม ยึดถือกฎเกณฑ์

House (1971) กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Directive leaders) หมายถึง ลักษณะของผู้นำที่มีการสื่อสารอย่างชัดเจนต่อผู้ตาม เพื่อให้เข้าใจถึงความคาดหวังและเป้าหมายขององค์กร รวมถึงสิ่งที่ผู้ตามต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้นำจะมีบทบาทในการวางแผนการปฏิบัติ แนะนำวิธีการทำงาน และกำหนดตารางเวลาในการดำเนินงาน พร้อมทั้งกำหนดมาตรฐานในการประเมินผลที่ชัดเจน ลักษณะพฤติกรรมดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับพฤติกรรมที่เน้นผลสำเร็จของงาน (Task behavior) โดยมุ่งเน้นให้ผู้ตามสามารถดำเนินงานได้ตามกรอบที่วางไว้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร

สรุป ผู้นำแบบสั่งการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่เน้นการควบคุม กำหนดเป้าหมาย และวิธีการทำงานอย่างชัดเจน โดยผู้นำจะเป็นผู้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน วางแผน และออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้นำจะมีบทบาทในการตัดสินใจทุกขั้นตอน ตั้งแต่การแจ้งความคาดหวังขององค์กร เสนอแนวทางการทำงาน กำหนดตารางเวลา และตั้งมาตรฐานการปฏิบัติงาน พฤติกรรมลักษณะนี้เน้นความชัดเจนในการแบ่งบทบาทหน้าที่ของผู้ตาม เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive leadership) ผู้นำที่มีบทบาทสนับสนุนจะมีท่าทีที่เป็นมิตรและเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถเข้ามาปรึกษาได้ทั้งในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ผู้นำในลักษณะนี้มีความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจความรู้สึกของผู้ร่วมงาน รวมถึงแสดงความใส่ใจในการทำงานและปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ผู้นำยังมีบทบาทในการให้คำแนะนำและสนับสนุนให้

บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมส่งเสริมความก้าวหน้าในสายอาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550) ซึ่งกล่าวถึงลักษณะของผู้นำแบบสนับสนุน คือ

- 2.1 ทำให้งานและสภาพแวดล้อมเป็นที่พึงใจของบุคลากร
- 2.2 ปฏิบัติกับทุกกลุ่มเสมอภาคกัน
- 2.3 เป็นมิตร และทำตัวเป็นผู้ที่เข้าหาได้ง่าย
- 2.4 แสดงให้เห็นความสำคัญในสถานภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากรได้ดี

House (1971) กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive leaders) เป็นลักษณะของผู้นำที่ให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่และความต้องการของผู้ตาม โดยผู้นำประเภทนี้แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในผู้ตามและพยายามสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้เกิดขึ้น พฤติกรรมสำคัญของผู้นำแบบสนับสนุนคือ การทำให้งานและสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นที่พึงพอใจของผู้ตาม ให้ความช่วยเหลือ ตอบสนองความต้องการของผู้ตามอย่างเท่าเทียมกัน ส่งเสริมบรรยากาศที่เป็นมิตร และสร้างความรู้สึกรักมีคุณค่าให้กับผู้ตาม ทั้งนี้ พฤติกรรมดังกล่าวคล้ายคลึงกับผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ (Relationship behavior) โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความผูกพันและความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าการควบคุมหรือนำผลผลิตของงานเพียงอย่างเดียว

สรุป ผู้นำแบบสนับสนุน หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์และความเป็นอยู่ของผู้ตาม โดยผู้นำจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามาพูดคุยและปรึกษาได้ง่าย ทั้งในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ผู้นำลักษณะนี้แสดงความเอาใจใส่ มีความเมตตา และพร้อมให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะและความก้าวหน้าของผู้ตามอย่างต่อเนื่อง ผู้นำแบบสนับสนุนจะสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเสมอภาค และเน้นความเป็นมิตร เพื่อให้ผู้ตามรู้สึกพึงพอใจและมีแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จขององค์กรโดยรวม

3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative leadership) ลักษณะของผู้นำในรูปแบบนี้คือการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและยอมรับผลผลิตที่เกิดขึ้นร่วมกัน ผู้นำจะรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา งาน รวมถึงให้การสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน นอกจากนี้ ผู้นำยังมีการกระตุ้นให้เกิดการอภิปราย เสนอแนะ และมีการประชุมปรึกษาร่วมกับทีมงานอย่างต่อเนื่อง การเปิดรับฟังความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอนี้ ช่วยสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมในองค์กร สอดคล้องกับการศึกษาของ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556) ที่กล่าวว่า

พฤติกรรมผู้นำจะสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550) ยังกล่าวถึง ลักษณะของผู้นำแบบมีส่วนร่วม คือ

- 3.1 ใ้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 3.2 ปรีกษาหารือ หรือขอความเห็นจากบุคลากร
- 3.3 ให้ความสำคัญกับคำแนะนำต่าง ๆ ก่อนการตัดสินใจ

House (1971) กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม เป็นพฤติกรรมที่ให้ความสำคัญกับผู้ตาม เปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีบทบาทในกระบวนการทำงาน โดยเฉพาะในการตัดสินใจ วางแผน ปฏิบัติงาน และประเมินผล พฤติกรรมหลักของผู้นำลักษณะนี้คือการสร้างบรรยากาศที่ให้ผู้ตามสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างเต็มที่ ผู้นำจะรับฟังและนำข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณาในการตัดสินใจ ทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม ความเป็นเจ้าของในงาน และเพิ่มแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป ผู้นำแบบมีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะในการทำงาน รับฟังและนำข้อเสนอของผู้ตามมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางาน เพื่อให้เกิดการยอมรับและความร่วมมือจากทุกฝ่าย ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน กระตุ้นให้เกิดการอภิปรายและการประชุมอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกมีคุณค่าและมีบทบาทในการขับเคลื่อนองค์กร ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความผูกพันและความเต็มใจในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันขององค์กร

4) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ (Achievement-oriented leadership) เป็นผู้นำที่ตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและมุ่งเน้นการสร้างมาตรฐานความเป็นเลิศในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้นำประเภทนี้ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพและคุณภาพของงาน โดยกระตุ้นให้ผู้ตามพยายามพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้นำยังแสดงความมั่นใจและเชื่อมั่นว่าผู้ใต้บังคับบัญชามีศักยภาพที่จะทำงานให้สำเร็จตามมาตรฐานที่สูงขึ้น การสร้างแรงจูงใจในลักษณะนี้ช่วยส่งเสริมให้เกิดความท้าทายและการพัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่องภายในองค์กร สอดคล้องกับ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556) ที่กล่าวว่า ผู้นำจะตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพงานให้ดียิ่งขึ้นและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมั่นร่วมกับทีมงาน พร้อมสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อยกระดับทักษะและผลลัพธ์ในการทำงาน นอกจากนี้ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550) ยังกล่าวถึงลักษณะของผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน คือ

4.1 การตั้งเป้าหมายอย่างชัดเจนและท้าทาย

4.2 คาดหวังให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

4.3 สื่อสารและให้แนวทางอย่างชัดเจน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง

House (1971) กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ เป็นลักษณะพฤติกรรมของผู้นำที่ให้ความสำคัญกับงานและผลลัพธ์ โดยมีการตั้งเป้าหมายที่สูงและท้าทายมากกว่าปกติ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ตามมีความมุ่งมั่นในการทำงานและบรรลุผลที่เป็นเลิศ ผู้นำลักษณะนี้จะมีเชื่อมั่นในศักยภาพของผู้ตาม ว่าพวกเขาสามารถทำงานที่ยากและซับซ้อนได้สำเร็จ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการยกระดับมาตรฐานการทำงานอยู่เสมอ ด้วยการสร้างแรงจูงใจและความมั่นใจแก่ผู้ตาม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและพร้อมเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

สรุป ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งเน้นการตั้งเป้าหมายที่ท้าทาย สร้างมาตรฐานความเป็นเลิศ และกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานด้วยประสิทธิภาพและคุณภาพสูงสุด มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของผู้ตาม และส่งเสริมให้ผู้ตามพัฒนาทักษะและเรียนรู้ที่จะทำงานที่มีความซับซ้อนหรือเป้าหมายที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยผู้นำจะคาดหวังผลลัพธ์ที่ยอดเยี่ยม และสนับสนุนให้มีการปรับปรุงกระบวนการทำงานอยู่เสมอ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันได้

จากการศึกษา สรุปได้ว่า ไม่ว่าผู้นำจะใช้รูปแบบภาวะผู้นำแบบใด พฤติกรรมความเป็นผู้นำจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก็ต่อเมื่อผู้นำสามารถรับและแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง ความต้องการและศักยภาพของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยพฤติกรรมดังกล่าวต้องแสดงออกอย่างเหมาะสมและยืดหยุ่น เพื่อสร้างความร่วมมือและผลักดันให้การทำงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยของนักวิชาการต่าง ๆ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำและการจัดการความปลอดภัย ไว้ดังนี้

กวิสรา ชูทอง (2560) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามี

ความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิผลด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับสูง ในขณะที่บัญชา วงศ์เชื้อ (2567) ได้ศึกษา การจัดการสถานศึกษาปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดีของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยที่ดีในสถานศึกษา โดยโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และประสิทธิผลสูงสุด การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียถือเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาระบบความปลอดภัย แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาด้านความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ธีรธรณ์ สุภักดิ์ (2559) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในระดับสูง โดยเฉพาะการมีวิสัยทัศน์ การสร้างเครือข่าย และการเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของผู้บริหารในการขับเคลื่อนและวางแผนการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทุกมิติ

สรุป แนวคิดหลักของงานวิจัยที่ผ่านมามุ่งเน้นถึงบทบาทของภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนและเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา แม้ว่าในบางงานวิจัยอาจไม่ได้ศึกษาในประเด็นที่ตรงกับตัวแปรของงานวิจัยนี้โดยตรง แต่ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำในการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาทั้งในระดับยุทธศาสตร์และการปฏิบัติจริง

4. สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสกลนครครอบคลุม 18 อำเภอ มีสถานศึกษาในสังกัด 45 แห่งจังหวัดสกลนครประกอบด้วย อำเภอจำนวน 18 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอเต่างอย อำเภอภูพาน อำเภอกุดบาก อำเภอพรรณานิคม อำเภอ

พังโคน อำเภอวาริชภูมิ อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอวานรนิวาส อำเภออากาศอำนวย อำเภอดำตาล อำเภอเจริญศิลป์ อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอส่องดาว และอำเภอบ้านม่วง โดยมีอำเภอเมืองสกลนคร เป็นที่ตั้งศูนย์ราชการ ศูนย์กลางทางการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีภารกิจในการบริหารและการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีอำนาจหน้าที่หนึ่งในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566

1. วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ดังนี้ “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เป็นองค์กรหลักขับเคลื่อนคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและน้อมนำศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”

2. พันธกิจ

- 1) ดำเนินการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างเสถียรภาพของสถาบันสำคัญแห่งชาติ และสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้พระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงในเชิงวิชาการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศและสากล
- 3) มุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะและคุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตร พร้อมทั้งพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
- 4) เปิดโอกาสทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเสมอภาค เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม
- 5) พัฒนาและยกระดับความเชี่ยวชาญของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถในระดับมืออาชีพ
- 6) จัดการศึกษาที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิต คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
- 7) ปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อขับเคลื่อนประเทศเข้าสู่ยุค Thailand 4.0

3. เป้าหมาย

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดี มีความรักและภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย พร้อมทั้งส่งเสริมศักยภาพเฉพาะด้าน เช่น วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา และภาษา ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามความสามารถ พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพะดี พึ่งพาตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และพร้อมก้าวสู่การเป็นพลเมืองโลกที่ดี นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการยกระดับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และบริหารจัดการด้วยระบบติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

4. อัตลักษณ์/ค่านิยมองค์กร

อัตลักษณ์ของสำนักงาน คือ “โปร่งใส สุจริต จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”

สภาพการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 45 โรงเรียนให้บริการการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6

ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา

จำนวนโรงเรียน ห้องเรียนและนักเรียน ปีการศึกษา 2567

1) จำนวนโรงเรียน	45	โรงเรียน
2) จำนวนห้องเรียน ทั้งสิ้น	1,312	ห้อง
มัธยมศึกษาตอนต้น	694	ห้อง
มัธยมศึกษาตอนปลาย	618	ห้อง
3) จำนวนนักเรียน ทั้งสิ้น	44,000	คน
มัธยมศึกษาตอนต้น	23,871	คน
มัธยมศึกษาตอนปลาย	20,129	คน

จำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียนปีการศึกษา 2567

1) โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1 - 499 คน)	17	โรงเรียน
2) โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 500 - 1,499 คน)	18	โรงเรียน
3) โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียน 1,500 - 2,499 คน)	5	โรงเรียน

4) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียน 2,500 ขึ้นไป)	5	โรงเรียน
รวมทั้งสิ้น จำนวน	45	โรงเรียน

นโยบาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย คือ นโยบาย ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ มีรายละเอียดดังนี้

1. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีของชาติและเป็นพลโลกที่ดี

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม และประเมิน สถานศึกษาตามมาตรการที่กำหนด

2) สถานศึกษา

2.1) พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยนำพระบรมราโชบายด้าน การศึกษา ของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้า เจ้าอยู่หัว และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ผู้เรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์

2.2) จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน แสดงออกถึงความรัก ในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของ ชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม อัตลักษณ์ มีจิต สาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อุดม ออบอ้อมอารี มีวินัย และรักษาศีลธรรม

2. พัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทุก ระดับความรุนแรงที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม และประเมิน สถานศึกษาตามมาตรการที่กำหนด

2) สถานศึกษา

2.1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมี ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง จากยาเสพติด ความรุนแรง การคุกคามในชีวิต และทรัพย์สิน การค้ามนุษย์ อาชญากรรมไซเบอร์ ภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตลอดจนรู้จักวิธีการป้องกัน และแก้ไขหากได้รับผลกระทบจากภัย ดังกล่าว

- 2.2) มีมาตรการและแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ชุมชน
 - 2.3) จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีความมั่นคงปลอดภัย
 - 2.4) มีระบบการดูแล ติดตาม และช่วยเหลือผู้เรียน ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ
- ได้รับคำปรึกษาชี้แนะและความช่วยเหลืออย่างทันการณ์ ทันเวลา รวมทั้งการอบรมปมนิสัย (เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร, 2566)

สภาพปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสกลนคร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ประกอบด้วยโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาจำนวนทั้งหมด 45 โรงเรียน ในจังหวัดสกลนคร จากการศึกษาพบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับด้านความปลอดภัย ดังนี้

1. ปัญหาด้านคดีอาชญากรรมที่มีเด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำและถูกกระทำ ปัญหาที่เกิดมาจากความยากจนและด้อยโอกาสทั้งที่มีมาแต่กำเนิด หรือผลสืบเนื่องมาจากครอบครัว หรือถูกกระทำจากบุคคลหรือสังคม เนื่องจากผู้ปกครองส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกร ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอและขาดเอาใจใส่นักเรียนในการดำรงชีวิต
2. ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น เรื่องเพศสัมพันธ์ ติดเหล้า บุหรี่ ยาเสพติด ทะเลาะวิวาท ฆ่าตัวตาย เล่นการพนัน เที่ยวเตร่สถานบันเทิง ติดเกม อินเทอร์เน็ต เข้าถึงสื่อลามกอนาจารหรือสื่อที่แสดงความรุนแรง
3. ปัญหาด้านอุบัติเหตุทางการคมนาคม จังหวัดสกลนครมีรถโดยสารประจำทางจำนวนไม่มาก ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ใช้จักรยานส่วนตัวในการเดินทาง ซึ่งนักเรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีความคิดคะนอง และส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์อยู่บ่อยครั้ง (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสกลนคร, 2563)

สรุป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสกลนคร มีสถานศึกษาในสังกัด 45 แห่ง ใน 18 อำเภอของจังหวัดสกลนคร โดยมีอำเภอเมืองสกลนครเป็นศูนย์กลาง มีวิสัยทัศน์ในการเป็นองค์กรหลักขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน มีพันธกิจในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครอง พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถทางวิชาการและสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะของศตวรรษที่ 21 พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาและจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 มีเป้าหมายในการสร้างพลเมืองดีและพลโลกที่ดี

พัฒนาความพร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ด้วยมาตรการการศึกษาและสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาจิตสำนึกและทักษะให้ผู้เรียนเพื่อเป็นพลเมืองดีและพลโลกที่ดี โดยให้ความสำคัญกับคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ และความสามารถทางวิชาการ และใช้การดูแล ติดตาม และช่วยเหลือผู้เรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และทันสมัย ด้วยนโยบายและมาตรการการศึกษาที่มุ่งสู่ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ อัตลักษณ์ของสำนักงานคือ "โปร่งใส สุจริต จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน" ในทางนโยบายด้านการจัดการศึกษา เน้นการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีของชาติและพลโลกที่ดี และมีความพร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ด้วยการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมในสถานศึกษา เพื่อสร้างพลเมืองและพลโลกที่มั่นคงและยั่งยืนต่ออนาคต

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กวิสรา ชูทอง (2560) ได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับสูง โดยรวมสะท้อนว่าผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรสามารถส่งเสริมประสิทธิผลในการดำเนินงานได้อย่างมีนัยสำคัญตามหลักสถิติระดับ .01

สาวิตรี บุญนุกูล (2562) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตมัธยมศึกษา เขต 6 โดยผลการวิจัยพบว่าปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อประสิทธิผลในระดับมาก ซึ่งค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร และปัจจัยด้านนักเรียน

บัญชา บุญบำรุง (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาระบุว่าภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการทำงาน โดยพบว่าผู้นำที่มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรมีผลต่อการปฏิบัติงานในระดับสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิษณุกร แดงแก้ว (2563) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหาร ภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบขายความคิด ส่งผล ต่อ ประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ตามลำดับ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพใน การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุ ราษฎร์ธานีเขต 3 ได้ร้อยละ 43 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรรณพร ตรีชัยศรี (2561) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตาม สถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุกัญญา พรน้อย (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ความปลอดภัยในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผลการศึกษาพบว่า มีตัว บ่งชี้หลัก 4 ด้าน และตัวบ่งชี้ย่อยรวม 14 รายการ ได้แก่ 1) ตัวบ่งชี้หลักด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพ ซึ่งมี 5 ตัวบ่งชี้ย่อย 2) ตัวบ่งชี้หลักด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ มี 3 ตัว บ่งชี้ย่อย 3) ตัวบ่งชี้หลักด้านหลักสูตรความปลอดภัย มี 3 ตัวบ่งชี้ย่อย และ 4) ตัวบ่งชี้หลักด้าน ระบบคุ้มครองและช่วยเหลือ มี 3 ตัวบ่งชี้ย่อย ผลการวิจัยระบุว่าตัวบ่งชี้ทั้งหมดมีคุณภาพและ เหมาะสมในการประเมินความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อดิสร ดีปานธรรม (2561) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัย แบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผล การศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และ มีรูปแบบการจัดการที่ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ (2) มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ (3) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม และ (4) มาตรการรักษาความปลอดภัยด้านสุขภาพและอนามัยของนักเรียน รูปแบบการจัดการนี้ได้รับการ ประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงใน สถานศึกษา

รชตภรณ์ ชัยประภา (2566) ได้ทำการศึกษา แนวทางการบริหารจัดการความ ปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียนสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการ

ความปลอดภัย มีการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการดำเนินงานสูงสุด คือ มาตรการป้องกัน รongลงมา คือ มาตรการการปราบปราม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และ มาตรการการปลูกฝัง ตามลำดับ 2) แนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัย ด้านมาตรการการป้องกัน 1. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 2. การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานความปลอดภัยกับชุมชนและภาคีเครือข่าย 3. การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา กำหนดรูปแบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมทั้ง 3 ช่องทาง ด้านมาตรการปลูกฝัง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะสมรรถนะด้านความปลอดภัย จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการสร้างทักษะและสมรรถนะความปลอดภัย ด้านมาตรการการ ปราบปราม จัดทำโครงสร้างการดำเนินการด้านกฎหมายภายในสถานศึกษาและระบบส่งต่อให้ถูกต้อง

ปรานี อินทรักษา (2554) ได้ทำการศึกษา การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1)มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ 2)มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ 3) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม 4)มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน 5)มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสวัสดิภาพ 6)มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

งานวิจัยต่างประเทศ

อัลโลลาห์ เตอร์กี (Turki, 2014) ศึกษาเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียนของประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยพบว่ากฎระเบียบและระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้พัฒนามาตรฐานความปลอดภัยในโรงเรียนผ่านการประเมินระบบองค์รวม (holistic system evaluation) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 18 คนร่วมพัฒนาและ ทบทวนตัวชี้วัด และต่อมาได้รับการจัดอันดับความสำคัญจากครู ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ กระทรวงศึกษาธิการรวม 200 คน ซึ่งพิจารณามาตรการความปลอดภัย 79 รายการ ผลการศึกษาระบุว่าความปลอดภัยในโรงเรียนมี 5 มิติสำคัญ ได้แก่ (1) การบริหารจัดการความปลอดภัยและภาวะผู้นำ (2) การเรียนรู้และการฝึกด้านความปลอดภัย (3) นโยบายความปลอดภัย (4) กระบวนการและขั้นตอนความปลอดภัย และ (5) วัฒนธรรมความปลอดภัยขององค์กร โดยพบว่าการบริหารจัดการและภาวะผู้นำมีผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ การฝึกอบรม นโยบาย และ

กระบวนการความปลอดภัย อีกทั้งยังมีผลต่อวัฒนธรรมความปลอดภัยในองค์กร ซึ่งวัฒนธรรมนี้ส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

มิคาเรียอ แอนนา ไดแอซ Micario Anna Diaz (2012) อ้างอิงจาก อติศร ดีปานธรรม (2561) ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในโรงเรียนในแคว้นคาตาลัน ประเทศสเปน โดยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ตระหนักถึงความรับผิดชอบในการดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน แต่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่เพียงในลักษณะกว้าง ๆ โดยไม่ได้ระบุอย่างชัดเจน ผู้วิจัยเน้นว่าการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร ซึ่งจำเป็นต้องประสานความร่วมมือกับบุคลากรในโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังมีหลายกรณีที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องไม่ได้ปฏิบัติตามบทบาทที่ควรจะเป็น การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหารอย่างเพียงพอ การจัดสรรเวลาและทรัพยากรที่เหมาะสม และการพัฒนาทักษะผ่านการฝึกอบรมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

Traco (2002) อ้างอิงจาก บัญชา บุญบำรุง (2561) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน โดยพบว่าผู้บริหารที่มีความสามารถในการใช้ภาวะผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความพึงพอใจของบุคลากร ส่งผลให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสม การนำยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำมาใช้ที่เหมาะสมจะช่วยเพิ่มระดับความพึงพอใจในงานได้อย่างมีนัยสำคัญ ปัจจัยสำคัญในกระบวนการนี้รวมถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดระบบ รวมถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสม และการเตรียมความพร้อมในสภาพแวดล้อมการทำงาน นอกจากนี้ ผู้นำควรมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพงาน สร้างสายสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากร และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างทีมงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

บาร์ริออส ลิซา และคณะ Lisa (2003) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือเพื่อแนะนำนักเรียนในการป้องกันอุบัติเหตุและการสูญเสียชีวิตจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์และรถยนต์ การบาดเจ็บโดยไม่ได้ตั้งใจ รวมถึงการฆาตกรรมและการฆ่าตัวตาย ผู้วิจัยเน้นว่าโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการป้องกันหรืออย่างน้อยลดความเสี่ยงจากเหตุการณ์เหล่านี้ โดยโรงเรียนสามารถสอนทักษะที่จำเป็นในการป้องกันการบาดเจ็บ ความรุนแรง และการฆ่าตัวตายทั้งในบ้าน โรงเรียน ชุมชน และสถานที่อื่น ๆ ตลอดช่วงชีวิตของนักเรียนผ่านการทำงานร่วมกับหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย องค์การจิตอาสา และ

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันโรค การปฐมพยาบาล และการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิต โรงเรียนควรสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ส่งเสริมการเรียนรู้การสอนในวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาโดยเน้นเรื่องความปลอดภัย การกีฬาและนันทนาการ ให้บริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพกายและจิต พร้อมทั้งบริการสังคมที่เหมาะสม การตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉินอย่างทันที่ และการสร้างความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชน รวมถึงการพัฒนาศักยภาพบุคลากร สิ่งเหล่านี้ล้วนมีส่วนช่วยสร้างสรรพสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความปลอดภัยในโรงเรียน

กรีนเบิร์ก วอลล์ และ โรเบอตัน (Greenberg-Wait & Roberson, 2001) อ้างอิงจากอดิสร ดีปานธรรม (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง The Evolution Role of Executive Leadership ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะที่สำคัญของผู้บริหารระดับสูงในอนาคต ประกอบด้วย 14 สมรรถนะ ได้แก่ 1) มีความคิดกว้างไกล 2) สามารถคาดการณ์บริบทและสภาพแวดล้อมที่ทำให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้าได้ 3) สามารถเสริมสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาพร้อมกันคิดค้นแนวทางปฏิบัติที่ช่วยให้บรรลุวิสัยทัศน์ 4) สามารถเสริมสร้างพลังอำนาจ 5) เข้าใจวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ มีทักษะสร้างทีมและสร้างเครือข่าย 7) มีความรู้ความสามารถในเทคโนโลยีใหม่ๆ 8) สามารถกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาคิดค้นนวัตกรรม 9) สามารถสร้างความประทับใจแก่ผู้ให้บริการ 10) สามารถพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพในการแข่งขัน 11) มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีความรอบรู้ 12) ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา 13) ให้เกียรติคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้ใต้บังคับบัญชา 14) มีความสามารถบริหารการเปลี่ยนแปลง

ฮินส์ และปาร์ค (Hinds; & Park, 2000) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองในประเทศนิวซีแลนด์ โดยพบว่าปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ชื่อเสียง สถานที่ตั้ง สภาพแวดล้อม ความปลอดภัย และคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนยังมีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนด้วย

ฟลาเฮอร์ตี ลอยส์ ที Flaherty (2015) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความปลอดภัยในโรงเรียนและบทบาทของจิตแพทย์เด็ก รวมถึงนักวิชาชีพด้านสุขภาพจิตระดับสูง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าตลอดสามทศวรรษที่ผ่านมา มีความกังวลเพิ่มขึ้นในหมู่ผู้กำหนดนโยบาย ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับประเด็นความปลอดภัยในสถานศึกษา เนื่องจากเกิดเหตุการณ์ร้ายแรง โดยเฉพาะกรณีการใช้อาวุธปืนนำไปสู่การสูญเสียชีวิต ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนหลายแห่งจึงได้เพิ่มมาตรการด้านความปลอดภัยอย่างเข้มงวดมากขึ้น เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นภายในสถานศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการ
ความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยดำเนิน
ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2567 รวมจำนวนครูทั้งสิ้น 2,149 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2567 จำนวน 327 คน โดยกำหนดตามตารางสำเร็จรูป เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, 1970) นำไปสู่แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้น และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามวิธีการดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งออกตามขนาดสถานศึกษา 4 ขนาด ดังนี้

ขนาดเล็ก	16	แห่ง	จำนวนครู	237	คน
ขนาดกลาง	19	แห่ง	จำนวนครู	774	คน
ขนาดใหญ่	5	แห่ง	จำนวนครู	435	คน
ขนาดใหญ่พิเศษ	5	แห่ง	จำนวนครู	703	คน
รวมทั้งสิ้น	45	แห่ง	จำนวนครูทั้งหมด	2,149	คน

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้น และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้สถานศึกษาขนาดเล็ก 16 แห่ง จำนวนครู 36 คน ขนาดกลาง 19 แห่ง จำนวนครู 117 คน ขนาดใหญ่ 5 แห่ง จำนวน

ครู 67 คน ขนาดใหญ่พิเศษ 5 แห่ง จำนวนครู 107 คน รวมสถานศึกษาทั้งหมด 45 แห่ง จำนวนครู 327 คน ได้ผลดังตาราง 6

ตาราง 6 สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดของ สถานศึกษา	จำนวนโรงเรียน ทั้งหมด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	16	237	36
ขนาดกลาง	19	774	117
ขนาดใหญ่	5	435	67
ขนาดใหญ่พิเศษ	5	703	107
รวม	45	2,149	327

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างและพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามมี 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยสอบถามเกี่ยวกับ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด 4) ขนาดโรงเรียนที่สังกัด 5) ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยมีขอบเขตของตัวแปรแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบภาวะผู้นำ คือ 1) ผู้นำแบบสั่งการ 2) ผู้นำแบบสนับสนุน 3) ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม 4) ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับมาก
3	หมายถึง	ระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับน้อย
1	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยมีขอบเขตของตัวแปรแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ 2) ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับมาก
3	หมายถึง	ระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับน้อย
1	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสารแนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน

2) สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นนิยามศัพท์เฉพาะและสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร และการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

3) นำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อพิจารณาปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์

4) นำแบบสอบถามที่คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามที่ต้องการวัด (Index of Item objective congruence: IOC) รวมไปถึงความครอบคลุมของข้อคำถามและความชัดเจนทางภาษา โดยค่าดัชนี IOC ที่ได้เป็นค่าเฉลี่ยจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยค่าดัชนี IOC มีอยู่ 3 ระดับ ได้แก่ คะแนน 1 (สอดคล้อง), คะแนน 0 (ไม่แน่ใจ), และคะแนน -1 (ไม่สอดคล้อง) ถ้าดัชนี IOC มีค่าเท่ากับ 1 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง, ค่าดัชนี IOC มีค่าเท่ากับ -1 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีไม่มีความสอดคล้อง, และค่าดัชนี IOC มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีไม่แน่ใจ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 - 1.00 จึงสามารถนำไปใช้ได้

5) นำแบบสอบถามที่ได้รับนำกลับไปปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์และมีความเหมาะสม จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach, 1951) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ เท่ากับ .981 ได้ค่าความเชื่อมั่นของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน เท่ากับ .979 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .986

7) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ขอข้อมูลรายชื่อของโรงเรียนในเขตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สกลนคร ปีการศึกษา 2567 จำนวน 45 โรงเรียน และดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

2) ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 โรงเรียน

3) ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับแบบสอบถาม

4) นำแบบสอบถามที่ตอบกลับโดยสมบูรณ์ จำนวน 327 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด 4) ขนาดโรงเรียนที่สังกัด 5) ประสบการณ์การทำงาน ซึ่งมีลักษณะตรวจสอบรายการ (Check list) วิเคราะห์คำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและรายชื่อโดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.51 - 5.00 หมายความว่า แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายความว่า แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายความว่า แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายความว่า แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายความว่า แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์ข้อมูลการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและรายชื่อโดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.51 - 5.00 หมายความว่า การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายความว่า การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายความว่า การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายความว่า การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายความว่า การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541)

สูงกว่า .90 มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

.71 - .90 มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

.30 - .70 มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ต่ำกว่า .30 มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

.00 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5) วิเคราะห์แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1) สถิติพื้นฐาน

1.1) ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2) ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

2.2) หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item - Objective Congruence)

3) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1) ทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3.2) ทดสอบสมมติฐานแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครทดสอบโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis - Enter Method)

บทที่ 4

ผลการดำเนินการวิจัย

การศึกษาแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดโรงเรียนที่สังกัด ประสบการณ์ในการทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

- 2.1) วิเคราะห์ระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ รายด้านและรายข้อโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 2.2) วิเคราะห์ระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนโดยรวม รายด้านและรายข้อโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 2.3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Correlation)
- 2.4) วิเคราะห์แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบวิธีการนำตัวแปรเข้าทุกตัว (Multiple Regression Analysis - Enter Method)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อความเข้าใจที่ตรงการในการแปลความหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่
R	แทน	ค่าที่แสดงระดับของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระทั้งหมดกับตัวแปรตาม
R^2	แทน	ค่าที่แสดงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตาม
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที
$\hat{Y}$	แทน	คะแนนของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนที่ได้มาจากการสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
$\hat{Z}$	แทน	คะแนนของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนที่ได้มาจากการสมการพยากรณ์
X_1	แทน	คะแนนของภาวะผู้นำแบบสั่งการ
X_2	แทน	คะแนนของภาวะผู้นำแบบสนับสนุน
X_3	แทน	คะแนนของภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม
X_4	แทน	คะแนนของภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ
X	แทน	คะแนนของแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

Y	แทน	คะแนนของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนรูปแบบ
คะแนนมาตรฐาน		
Y_1	แทน	คะแนนของด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา
Y_2	แทน	คะแนนของด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัย
พิบัติ		
Y_3	แทน	คะแนนของด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมในโรงเรียน
Y_4	แทน	คะแนนของด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัย
F	แทน	ค่าทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรทุกตัวในสมการ
p-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ขนาดโรงเรียนที่สังกัด ประสบการณ์การทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาร้อยละ (percentage) ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ข้อมูลทั่วไปของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สกลนคร

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	43	13.10
หญิง	284	86.90
รวม	327	100
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	61	18.70

ตาราง 7 ข้อมูลทั่วไปของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สกลนคร (ต่อ)

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
31 - 40 ปี	97	29.70
41 - 50 ปี	77	23.50
51 ปีขึ้นไป	92	28.10
รวม	327	100
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	202	61.80
ปริญญาโท	109	33.30
ปริญญาเอก	16	4.90
รวม	327	100
ขนาดโรงเรียนที่สังกัด		
ขนาดใหญ่พิเศษ	107	32.70
ขนาดใหญ่	67	20.50
ขนาดกลาง	117	35.80
ขนาดเล็ก	36	11.00
รวม	327	100
ประสบการณ์การทำงาน		
1 - 5 ปี	67	20.50
6 - 10 ปี	105	32.10
11 - 15 ปี	35	10.70
16 ปีขึ้นไป	120	36.70
รวม	327	100

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 86.90 และเพศชาย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 รองลงมาคือช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 28.10 ช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน

77 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 และช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และระดับปริญญาเอก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 32.70 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70 รองลงมาคือกลุ่มที่มีประสบการณ์ 6 - 10 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 32.10 ประสบการณ์ 1 - 5 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 และประสบการณ์ 11 - 15 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.70 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย

คะแนนเฉลี่ย	ระดับ
4.51 - 5.00	มากที่สุด
3.51 - 4.50	มาก
2.51 - 3.50	ปานกลาง
1.51 - 2.50	น้อย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด

2.1 วิเคราะห์ระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ รายด้านและรายชื่อโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน

ที่	แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	ผู้นำแบบสั่งการ	4.03	.51	มาก
2	ผู้นำแบบสนับสนุน	4.15	.96	มาก
3	ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม	4.21	.75	มาก

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน (ต่อ)

ที่	แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์	$\bar{x}$	SD	ระดับ
4	ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ	4.21	.66	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ และ ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันที่ 4.21 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 และ 0.75 ตามลำดับ รองลงมา ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 และภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดที่ 4.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำในทุกมิติในระดับ มาก โดยเฉพาะ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ และภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม การใช้ภาวะผู้นำแบบสั่งการถูกใช้น้อยที่สุดในบริบทของการบริหารโรงเรียน

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายชื่อย่อย ผู้นำแบบสั่งการ X1

ที่	ภาวะผู้นำแบบสั่งการ X_1	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	ผู้บริหารกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและคาดหวังให้ครูปฏิบัติตาม	4.28	.76	มาก
2	ผู้บริหารตัดสินใจในเรื่องสำคัญด้วยตนเองโดยไม่ปรึกษาครูหรือบุคลากรคนอื่น	3.84	.98	มาก
3	ผู้บริหารเน้นการปฏิบัติงานตามระเบียบและมาตรฐานที่ชัดเจน	4.25	.73	มาก
4	ผู้บริหารมีการควบคุมและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด	4.17	.67	มาก
5	ผู้บริหารไม่เปิดโอกาสครูหรือบุคลากรในการเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็น	3.60	1.23	มาก
6	ผู้บริหารเน้นการบรรลุเป้าหมายและผลลัพธ์มากกว่าการสร้างบรรยากาศในการทำงาน	3.96	.94	มาก

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อย่อย ผู้นำแบบสั่งการ X_1 (ต่อ)

ที่	ภาวะผู้นำแบบสั่งการ X_1	$\bar{x}$	SD	ระดับ
8	ผู้บริหารจะลงโทษหรือให้คำเตือนเมื่อพบว่ามีการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่วางไว้	3.87	.89	มาก
9	ผู้บริหารคาดหวังให้ทุกคนทำตามคำสั่งโดยไม่ต้องมีการโต้แย้งหรือปรับเปลี่ยน	3.83	1.04	มาก
10	ผู้บริหารมีการประเมินและให้ข้อเสนอแนะเมื่อผลงานไม่เป็นไปตามที่กำหนด	3.99	.87	มาก
11	ผู้บริหารชอบติดตามความคืบหน้าของงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มั่นใจว่าทุกอย่างเป็นไปตามที่กำหนด	4.22	.84	มาก
12	ผู้บริหารมีการกำหนดกรอบเวลาการทำงานอย่างชัดเจนและคาดหวังให้ครูทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา	4.27	.76	มาก
รวม		4.03	.51	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ในแบบสั่งการของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบสั่งการในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 1 ผู้บริหารกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและคาดหวังให้ครูปฏิบัติตาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 รองลงมาเป็นข้อที่ 12 ผู้บริหารมีการกำหนดกรอบเวลาการทำงานอย่างชัดเจนและคาดหวังให้ครูทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 และข้อที่ 3 ผู้บริหารเน้นการปฏิบัติงานตามระเบียบและมาตรฐานที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 ในขณะเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 5 ผู้บริหารไม่เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเสนอแนวทางหรือแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.23

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำแบบสั่งการในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและคาดหวังให้

ครูปฏิบัติตาม การกำหนดกรอบเวลาการทำงานอย่างชัดเจนและคาดหวังให้ครูทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา และเน้นการปฏิบัติงานตามระเบียบและมาตรฐานที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยต่ำในข้อที่ 5 อาจสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารยังคงเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในบางกระบวนการได้

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อย่อย ผู้นำแบบสนับสนุน X2

ที่	ผู้นำแบบสนับสนุน X ₂	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	ผู้บริหารให้การสนับสนุนและช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน	4.13	1.17	มาก
2	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและให้ความไว้วางใจครูและบุคลากรในโรงเรียน	4.09	1.02	มาก
3	ผู้บริหารรับฟังปัญหาและข้อกังวลของครูและหาทางช่วยเหลืออย่างเต็มที่	4.13	1.03	มาก
4	ผู้บริหารกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูมีความมั่นใจในการทำงาน	4.18	1.01	มาก
5	ผู้บริหารมอบหมายงานโดยให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจนงานสำเร็จ	4.14	1.02	มาก
6	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความพึงพอใจและความสุขของครูในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน	4.13	1.05	มาก
7	ผู้บริหารยอมรับข้อผิดพลาดของครูและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุง	4.10	1.11	มาก
8	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ทำให้ครูและบุคลากรรู้สึกกล้าแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดเผย	4.08	1.04	มาก
9	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและความสามารถของครูเพื่อการเติบโตในวิชาชีพ	4.35	.86	มาก
10	ผู้บริหารให้คำปรึกษาและแนวทางการแก้ปัญหาเมื่อครูพบอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	4.12	1.08	มาก

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อย่อย ผู้นำแบบสนับสนุน X2 (ต่อ)

ที่	ผู้นำแบบสนับสนุน X_2	$\bar{x}$	SD	ระดับ
11	ผู้บริหารจัดหาทรัพยากรและเครื่องมือที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.16	1.03	มาก
12	ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสนับสนุนให้ครูร่วมมือกันเพื่อทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.23	.99	มาก
รวม		4.15	.96	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ในแบบสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96 แสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสอดคล้องกันในระดับมากเกี่ยวกับภาวะผู้นำในแบบนี้

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 9 ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและความสามารถของครูเพื่อการเติบโตในวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 รองลงมา ข้อที่ 12 ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสนับสนุนให้ครูร่วมมือกันเพื่อทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99 และข้อที่ 4 ผู้บริหารกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูมีความมั่นใจในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01 ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 8 ผู้บริหารสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ทำให้ครูและบุคลากรรู้สึกกล้าแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดเผย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและความสามารถของครูเพื่อการเติบโตในวิชาชีพ การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการกระตุ้นให้ครูมีความมั่นใจในการทำงาน อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยต่ำในข้อที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศที่ทำให้ครูและบุคลากรกล้าแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดเผย อาจสะท้อนให้เห็นว่าด้านนี้ยังคงเป็นจุดที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมในโรงเรียนได้มากขึ้น

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อย่อย ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม X3

ที่	ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม X ₃	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน	4.28	.89	มาก
2	ผู้บริหารสร้างการสื่อสารสองทางที่เปิดกว้างและเปิดรับความคิดเห็นจากครูและบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน	4.10	1.06	มาก
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงานและกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการและการดำเนินงานของโรงเรียน	4.19	.94	มาก
4	ผู้บริหารเชิญชวนให้ครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและร่วมตัดสินใจเมื่อเผชิญกับปัญหาในการปฏิบัติงาน	4.17	.981	มาก
5	ผู้บริหารให้โอกาสครูในการเสนอแนวคิดใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.06	1.02	มาก
6	ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน	4.25	.70	มาก
7	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ทำให้ครูและบุคลากรทุกคนรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานและรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นร่วมกัน	4.13	.80	มาก
8	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการเลือกแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความถนัดและบริบทของตนเอง	4.23	.73	มาก
9	ผู้บริหารปรึกษาครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอเพื่อปรับปรุงระบบหรือแนวทางการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ปัจจุบันของโรงเรียน	4.22	.78	มาก

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อย่อย ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม X₃ (ต่อ)

ที่	ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม X ₃	$\bar{x}$	SD	ระดับ
10	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.14	.87	มาก
11	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและการทำงานในโรงเรียน	4.39	.71	มาก
12	ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูและบุคลากรร่วมมือกันในการหาทางออกหรือแก้ไขปัญหาเมื่อเผชิญอุปสรรคในการทำงาน	4.44	.61	มาก
รวม		4.21	.75	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ในแบบให้มีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.21 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 แสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสอดคล้องกันในระดับมากเกี่ยวกับภาวะผู้นำในแบบนี้

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 12 ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูและบุคลากรร่วมมือกันในการหาทางออกหรือแก้ไขปัญหาเมื่อเผชิญอุปสรรคในการทำงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 รองลงมา ข้อที่ 11 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและการทำงานในโรงเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 และ ข้อที่ 1 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 5 ผู้บริหารให้โอกาสครูในการเสนอแนวคิดใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.02

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรร่วมมือกันในการทำงาน การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการ และการตัดสินใจในประเด็นสำคัญ ofโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยต่ำในข้อที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการ

ทำงาน อาจสะท้อนให้เห็นว่าด้านนี้ยังคงเป็นจุดที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนให้ครูและบุคลากรรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในกระบวนการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนได้มากยิ่งขึ้น

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อย่อย ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ X4

	ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ X ₄	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	ผู้บริหารตั้งเป้าหมายที่ท้าทายเพื่อกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ	4.29	.75	มาก
2	ผู้บริหารเน้นการสร้างผลงานที่มีคุณภาพสูงและคาดหวังให้ครูบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด	4.40	.68	มาก
3	ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองและผลงานอย่างต่อเนื่อง	4.16	.83	มาก
4	ผู้บริหารมุ่งเน้นการสร้างผลลัพธ์ที่ดีและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.23	.79	มาก
5	ผู้บริหารให้รางวัลหรือยกย่องครูที่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายหรือเกินความคาดหวัง	4.20	.80	มาก
6	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานงานที่ท้าทายเพื่อพัฒนาตนเอง	4.34	.76	มาก
7	ผู้บริหารเน้นการบรรลุผลสำเร็จที่ชัดเจนและวัดผลได้ในทุกการปฏิบัติงาน	4.28	.75	มาก
8	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการแข่งขันที่สร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นให้ครูทำงานให้ดีขึ้น	4.12	.83	มาก
9	ผู้บริหารมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาผลงานของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อความสำเร็จของโรงเรียน	4.34	.76	มาก
10	ผู้บริหารจัดหาทรัพยากรและเครื่องมือที่จำเป็นเพื่อช่วยให้ครูบรรลุเป้าหมายการดำเนินงาน	4.25	.82	มาก
11	ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานที่ชัดเจนและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา	4.31	.76	มาก

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อย่อย ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ X₄ (ต่อ)

ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ X ₄		$\bar{x}$	SD	ระดับ
12	ผู้บริหารสนับสนุนการฝึกอบรมหรือการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อช่วยให้ครูพัฒนาทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน	4.40	.68	มาก
รวม		4.27	.66	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์แบบมุ่งความสำเร็จของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 แสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสอดคล้องกันในระดับมากเกี่ยวกับภาวะผู้นำในแบบนี้

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 2 ผู้บริหารเน้นการสร้างผลงานที่มีคุณภาพสูงและคาดหวังให้ครูบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด และข้อที่ 12 ผู้บริหารสนับสนุนการฝึกอบรมหรือการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อช่วยให้ครูพัฒนาทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากันคือ 0.68 รองลงมา ข้อที่ 6 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานงานที่ทำหายเพื่อพัฒนาตนเอง และ ข้อที่ 9 ผู้บริหารมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาผลงานของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อความสำเร็จของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.34 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 และข้อที่ 11 ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานที่ชัดเจนและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 4.31 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 8 ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการแข่งขันที่สร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นให้ครูทำงานให้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.12 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการสร้างผลงานที่มีคุณภาพสูง การร่วมมือในการกำหนดเป้าหมาย และการปรับปรุงผลงานอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยต่ำในข้อที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมที่สร้างสรรค์ อาจสะท้อนให้เห็นว่าด้านนี้ยังคงเป็นจุดที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความสร้างสรรค์ในโรงเรียนได้มากขึ้น

2.2 วิเคราะห์ระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนโดยรวม รายด้านและรายข้อโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน

ที่	การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ	4.30	.68	มาก
2	ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ	4.15	.78	มาก
3	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม	4.44	.53	มาก
4	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัย	4.54	.52	มากที่สุด
รวม		4.36	.54	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 แสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสอดคล้องกันในระดับมากเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในทุกด้านที่ศึกษา

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 รองลงมา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 และด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัย และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม อย่างไรก็ตาม การเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติอาจเป็นจุดที่ควรให้ความสำคัญเพิ่มเติม เพื่อสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยของผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียน

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน จำแนกตามรายข้อย่อย ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ Y1

ที่	ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ Y ₁	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	โรงเรียนมีการจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างชัดเจน	4.47	.81	มาก

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน
จำแนกตามรายข้อย่อย ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ Y1 (ต่อ)

ที่	ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ Y ₁	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	โรงเรียนมีการจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างชัดเจน	4.47	.81	มาก
2	โรงเรียนมีการจัดตั้งจุดตรวจสอบความปลอดภัยในพื้นที่ เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ	4.36	.85	มาก
3	โรงเรียนติดตั้งป้ายเตือนและสัญลักษณ์ความปลอดภัยใน บริเวณที่มีความเสี่ยง	4.39	.75	มาก
4	โรงเรียนมีการบำรุงรักษาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก อย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ	4.35	.68	มาก
5	ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้รับการอบรมการป้องกัน อุบัติเหตุอย่างต่อเนื่อง	4.20	.88	มาก
6	โรงเรียนมีการสำรวจและประเมินความเสี่ยงในการเกิด อุบัติเหตุเป็นประจำ	4.19	.83	มาก
7	โรงเรียนจัดเตรียมถังดับเพลิงและอุปกรณ์ฉุกเฉินไว้ในทุก อาคารเรียน	4.35	.74	มาก
8	การแจ้งเตือนและระบบการสื่อสารภายในโรงเรียนเกี่ยวกับ อุบัติเหตุมีประสิทธิภาพ	4.24	.82	มาก
9	โรงเรียนมีระบบดูแลนักเรียนในขณะเดินทางเข้ามาและออก จากโรงเรียนอย่างปลอดภัย	4.41	.75	มาก
10	โรงเรียนมีการบันทึกและรายงานอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายใน โรงเรียนอย่างละเอียด	4.22	.82	มาก
11	การให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุถูก สอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน	4.43	.77	มาก
12	โรงเรียนมีการตรวจสอบความปลอดภัยของอุปกรณ์การ เรียนและอุปกรณ์ในห้องเรียนเป็นประจำ	4.36	.77	มาก
รวม		4.33	.68	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 แสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกันในระดับมากเกี่ยวกับมาตรการป้องกันอุบัติเหตุในสถานศึกษา

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 1 โรงเรียนมีการจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81 รองลงมาคือ ข้อที่ 11 การให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุถูกสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77 และข้อที่ 9 โรงเรียนมีระบบดูแลนักเรียนในขณะเดินทางเข้ามาและออกจากโรงเรียนอย่างปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 6 โรงเรียนมีการสำรวจและประเมินความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุเป็นประจำ มีค่าเฉลี่ย 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุในพื้นที่ต่าง ๆ ระบบดูแลนักเรียนในขณะเดินทางเข้า - ออกโรงเรียน และการติดตั้งป้ายเตือนในพื้นที่เสี่ยง อย่างไรก็ตาม การสำรวจและประเมินความเสี่ยงอาจเป็นจุดที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อให้มาตรการด้านความปลอดภัยมีความครอบคลุมยิ่งขึ้น

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน จำแนกตามรายข้อย่อย ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ Y2

ที่	ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ Y ₂	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	โรงเรียนมีแผนฉุกเฉินที่ชัดเจนสำหรับรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม หรือแผ่นดินไหว	4.27	.93	มาก
2	โรงเรียนมีการฝึกซ้อมการอพยพในกรณีมีเหตุการณ์ฉุกเฉินอย่างสม่ำเสมอ	4.03	1.001	มาก
3	โรงเรียนมีการจัดเตรียมพื้นที่ปลอดภัยสำหรับกรณีภัยพิบัติ	4.12	.97	มาก
4	การจัดเตรียมอุปกรณ์ฉุกเฉิน เช่น ชุดปฐมพยาบาล ถึงดับเพลิง อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานเสมอ	4.29	.75	มาก
5	โรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินแก่นักเรียนและบุคลากร	4.23	.82	มาก

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน
จำแนกตามรายข้อย่อย ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ Y2 (ต่อ)

ที่	ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ Y ₂	$\bar{x}$	SD	ระดับ
6	ครูและบุคลากรได้รับการอบรมวิธีการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน	4.18	.83	มาก
7	ระบบการแจ้งเตือนฉุกเฉินของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและเข้าถึงนักเรียนทุกคนได้อย่างรวดเร็ว	4.10	.83	มาก
8	โรงเรียนมีการกำหนดเส้นทางอพยพและจุดรวมพลอย่างชัดเจน	4.04	.99	มาก
9	โรงเรียนมีแผนฟื้นฟูสภาพแวดล้อมหลังเกิดภัยพิบัติหรือเหตุการณ์ฉุกเฉิน	3.98	.97	มาก
10	โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนและบุคลากรที่สามารถนำมาใช้ในกรณีฉุกเฉินได้ทันที	4.09	.94	มาก
11	โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการรับมือภัยพิบัติ เช่น สถานีดับเพลิง หรือโรงพยาบาล	4.32	.84	มาก
12	การแจ้งเตือนภัยพิบัติมีความพร้อมในการทำงานทันทีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน	4.16	.94	มาก
รวม		4.15	.78	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 แสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสอดคล้องกันในระดับมากเกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียนในการจัดการเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 11 โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการรับมือภัยพิบัติ เช่น สถานีดับเพลิง หรือโรงพยาบาล มีค่าเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 รองลงมา ข้อที่ 4 การจัดเตรียมอุปกรณ์ฉุกเฉิน เช่น ชุดปฐมพยาบาล ถังดับเพลิง อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 และข้อที่ 1 โรงเรียนมีแผนฉุกเฉินที่ชัดเจนสำหรับรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม หรือแผ่นดินไหว มีค่าเฉลี่ย 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93 ส่วนข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 9 โรงเรียนมีแผนฟื้นฟูสภาพแวดล้อมหลังเกิดภัยพิบัติหรือเหตุการณ์ฉุกเฉิน มีค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก การจัดเตรียมอุปกรณ์ที่พร้อมใช้งาน และการจัดทำแผนฉุกเฉินที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม แผนฟื้นฟูสภาพแวดล้อมหลังเหตุการณ์ฉุกเฉินยังคงเป็นจุดที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม เพื่อสร้างความพร้อมในกระบวนการฟื้นตัวหลังเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียน

ตาราง 16 เฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน จำแนกตามรายข้อย่อย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังคม Y3

ที่	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังคม Y ₃	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	โรงเรียนมีการจัดทำแผนป้องกันการรังแก (bullying) และการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน	4.02	.86	มาก
2	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิของผู้อื่น	4.40	.61	มาก
3	โรงเรียนมีระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน	4.67	.51	มากที่สุด
4	โรงเรียนมีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามัคคีและการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างนักเรียน	4.45	.65	มาก
5	โรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบและภัยของการใช้สื่อสังคมออนไลน์	4.57	.65	มากที่สุด
6	โรงเรียนมีการจัดการปัญหายาเสพติดและปัญหาดังคมอื่น ๆ ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	4.49	.61	มาก
7	โรงเรียนมีกระบวนการช่วยเหลือและดูแลนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมหรือครอบครัว	4.53	.65	มากที่สุด
8	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการป้องกันการล่อลวงละเมิดทางเพศและความรุนแรงในโรงเรียน	4.53	.61	มากที่สุด
9	โรงเรียนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลและแก้ไขปัญหาดังคมในโรงเรียน	4.46	.69	มาก

ตาราง 16 เฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน จำแนกตามรายข้อย่อย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม Y3 (ต่อ)

ที่	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม Y ₃	$\bar{x}$	SD	ระดับ
10	โรงเรียนจัดให้มีการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแก่นักเรียนที่ประสบปัญหาทางสังคมและปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน	4.40	.64	มาก
11	โรงเรียนมีนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการแพร่กระจายของข้อมูลที่เป็นเท็จหรือทำให้เกิดความขัดแย้งในโรงเรียน	4.43	.65	มาก
12	โรงเรียนมีระบบสนับสนุนสำหรับนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในกรณีที่ประสบปัญหาทางสังคมหรือจิตใจ	4.42	.65	มาก
รวม		4.44	.53	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า ระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม โดยรวมอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 แสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกันในระดับมากเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมในโรงเรียน

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 3 โรงเรียนมีระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 ข้อ 5 โรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบและภัยของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 ข้อ 7 และ 8 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ข้อ 7 โรงเรียนมีกระบวนการช่วยเหลือและดูแลนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมหรือครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 ข้อ 8 โรงเรียนให้ความสำคัญกับการป้องกันการล่อลวงละเมิดทางเพศและความรุนแรงในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 1 โรงเรียนมีการจัดทำแผนป้องกันการรังแก (bullying) และการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน การให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบและภัยของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมหรือครอบครัว อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยต่ำในเรื่องการจัดทำแผนป้องกันการรังแก

(bullying) และการใช้ความรุนแรงในโรงเรียนสะท้อนให้เห็นว่า ด้านนี้ยังคงเป็นจุดที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความครอบคลุมและประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาดังกล่าว

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน
จำแนกตามรายข้อย่อย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัย Y4

ที่	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัย Y ₄	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	โรงเรียนมีมาตรการการดูแลความสะอาดในอาคารเรียนและบริเวณโดยรอบอย่างสม่ำเสมอ	4.62	.60	มากที่สุด
2	โรงเรียนมีการติดตั้งอุปกรณ์ล้างมือหรือเจลล้างมือในบริเวณที่จำเป็น	4.50	.65	มาก
3	โรงเรียนมีการจัดทำแผนการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในสถานศึกษา	4.49	.62	มาก
4	โรงเรียนให้ความรู้แก่นักเรียนและบุคลากรเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อรักษาสุขอนามัยที่ดี	4.61	.61	มากที่สุด
5	โรงเรียนมีระบบการดูแลและจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ	4.49	.62	มาก
6	โรงเรียนจัดหาน้ำดื่มสะอาดและอาหารปลอดภัยให้นักเรียนและบุคลากร	4.51	.62	มากที่สุด
7	โรงเรียนมีการติดตามสุขภาพของนักเรียนและบุคลากร เช่น การตรวจสุขภาพประจำปี	4.60	.61	มากที่สุด
8	โรงเรียนจัดให้มีสถานพยาบาลหรือห้องพยาบาลที่พร้อมดูแลนักเรียนและบุคลากรเมื่อเกิดการเจ็บป่วย	4.59	.57	มากที่สุด
9	โรงเรียนมีการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคที่เกิดในช่วงฤดู เช่น ไข้หวัดใหญ่	4.50	.62	มาก
10	โรงเรียนมีการจัดการกับปัญหาสุขอนามัยของห้องน้ำและพื้นที่ส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ	4.53	.62	มากที่สุด
11	โรงเรียนมีการให้คำปรึกษาด้านโภชนาการและสุขภาพให้แก่ นักเรียนและบุคลากร	4.50	.62	มาก

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน
จำแนกตามรายข้อย่อย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัย Y4

ที่	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัย Y ₄	$\bar{x}$	SD	ระดับ
12	โรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบความสะอาดของโรงอาหารและ ร้านค้าภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.60	.57	มากที่สุด
รวม		4.54	.52	มาก

จากตาราง 17 พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัยในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 ซึ่งแสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสอดคล้องกันในระดับมากเกี่ยวกับมาตรการด้านสุขอนามัยในโรงเรียน

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 1 โรงเรียนมีมาตรการการดูแลความสะอาดในอาคารเรียนและบริเวณโดยรอบอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 ข้อที่ 4 โรงเรียนให้ความรู้แก่นักเรียนและบุคลากรเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อรักษาสุขอนามัยที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 ข้อที่ 7 และ ข้อที่ 12 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ข้อที่ 7 โรงเรียนมีการติดตามสุขภาพของนักเรียนและบุคลากร เช่น การตรวจสุขภาพประจำปี ข้อที่ 12 โรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบความสะอาดของโรงอาหารและร้านค้าภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งสองข้อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 3 โรงเรียนมีการจัดทำแผนการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในสถานศึกษา และ ข้อที่ 5 โรงเรียนมีระบบการดูแลและจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งสองข้อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการดูแลความสะอาดและสุขอนามัยในโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านการดูแลความสะอาดในอาคารเรียน การให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่ส่งเสริมสุขอนามัย และการตรวจสอบสุขภาพและความสะอาดในพื้นที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม ข้อที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนป้องกันโรคติดต่อและระบบจัดการขยะยังมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่า ซึ่งอาจเป็นจุดที่โรงเรียนสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยการหา

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
ปรากฏดังตาราง 18

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับการจัดการ
ความปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

แบบภาวะผู้นำ	การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน								
เชิงสถานการณ์	X_1	X_2	X_3	X_4	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	โดยรวม (Y)
X_1	1.00	0.28	0.25	0.30	.559**	.574**	.466**	.393**	.589**
X_2	0.28	1.00	0.32	0.27	.520**	.470**	.490**	.480**	.550**
X_3	0.25	0.32	1.00	0.29	.523**	.548**	.483**	.407**	.576**
X_4	0.30	0.27	0.29	1.00	.657**	.681**	.673**	.640**	.768**
โดยรวม (X)	0.457	0.467	0.465	0.465	.622**	.627**	.577**	.515**	.684**

หมายเหตุ **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการจัดการ
ความปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รวม (r) = .684 แสดงให้เห็นถึง
ความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารและการจัดการ
ความปลอดภัยของโรงเรียน โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์
(X_1, X_2, X_3, X_4) มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำถึงปานกลางต่อกัน ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมี
ค่าอยู่ระหว่าง .25 ถึง .32

เมื่อพิจารณาแต่ละมิติของภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ พบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่ง
ความสำเร็จ (X_4) มีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในภาพรวมสูงที่สุด มี
ความสัมพันธ์ในระดับสูง (r) = .768 รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (X_1) มีความสัมพันธ์ใน
ระดับปานกลาง (r) = .589 ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (X_3) มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
(r) = .576 และ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (X_2) มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ต่ำที่สุด (r) =
.550

2.4 วิเคราะห์แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัย
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยการวิเคราะห์ถดถอย
พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ปรากฏดังตาราง 20

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ตัวแปร	b	β	SE_b	t	P - value
(Constant)	1.428		0.171	8.361	<0.001
ผู้นำแบบสั่งการ	0.187	0.176	0.048	3.874**	<0.001
ผู้นำแบบสนับสนุน	0.092	0.164	0.055	1.692	.092
ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม	0.229	0.315	0.074	3.106**	.002
ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ	0.257	0.790	0.052	5.000**	<0.001
R = .785	$SE_{est} = .339$	F = 129.55			
$R^2 = .617$	a = 1.428				

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่า ผลแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์พยากรณ์การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน ได้ร้อยละ 61.7 โดยแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่มีผลเชิงบวกต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 รองลงมา ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ไม่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน

ผู้วิจัยนำมาสร้างเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.428 + 0.187 (X_1) + 0.092(X_2) + 0.229(X_3) + 0.257(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.048 (Z_1) + 0.055 (Z_2) + 0.074 (Z_3) + 0.052 (Z_4)$$

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร 2) เพื่อศึกษาระดับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร 4) เพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 327 คน ซึ่งได้นำมาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) จากนั้น สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วน (Proportion Size) ซึ่งแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.06 - 1.00 นำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990) ได้ค่าเชื่อมั่นเท่ากับ .986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และสมการถดถอยพหุคูณแบบวิธีการนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Multiple Regression Analysis-Enter Method)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร สรุปผลโดยรวมและรายด้าน ได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายแบบ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกแบบ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน และภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสังคมในโรงเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา และด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน และภัยพิบัติ มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ มีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .684 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

4. แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ พยากรณ์การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน ได้ร้อยละ 61.7 โดย แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร คือ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ไม่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญมาอภิปรายโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ทุกมิติอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ทั้ง 4 แบบ สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และตามลักษณะของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้งานประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งช่วยให้การจัดการและดำเนินงานในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมความร่วมมือในการทำงาน และสนับสนุนให้เกิดความไว้วางใจในองค์กร ซึ่งลักษณะเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน สอดคล้องกับ รักษณวี ยิ่งงาม (2555) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ในระดับมาก มักจะมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนการทำงาน

ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร

เมื่อพิจารณาเป็นรายแบบ พบว่าทุกแบบอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน และภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งสะท้อนถึงการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการกำหนดเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจนและท้าทายตามแนวคิดของ House (1971) ซึ่งสนับสนุนว่าภาวะผู้นำแบบนี้ช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร นอกจากนี้ การมุ่งเป้าหมายในระดับสูงยังสร้างความรู้สึกถึงความสำเร็จร่วมกันในองค์กร ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย ประเสริฐสุข (2557) ที่ศึกษาเรื่อง บทบาทภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลง ซึ่งพบว่าภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และการมุ่งเน้นความสำเร็จขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ก้องภพ วิชญกุล และคณะ (2565) ที่ระบุว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา พรน้อย (2562) ที่พบว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและให้มีส่วนร่วม สามารถเสริมสร้างความมั่นใจและขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากร ช่วยลดความขัดแย้งและส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงาน อย่างไรก็ตาม ภาวะผู้นำแบบสั่งการซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่อยู่ในระดับมาก แสดงถึงการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนให้กับครูและบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hersey และ Blanchard ว่าภาวะผู้นำแบบนี้เหมาะสมในสถานการณ์ที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างอิสระ อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าภาวะผู้นำแบบอื่นๆ อาจสะท้อนถึงความจำเป็นที่ลดลงสำหรับการใช้การสั่งการในบริบทโรงเรียนที่มีบุคลากรที่มีความพร้อมและมีความสามารถในการตัดสินใจด้วยตัวเอง สะท้อนถึงการลดการใช้อำนาจในเชิงสั่งการและการเน้นความเป็นประชาธิปไตยในการบริหารจัดการโรงเรียน ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ จิราภา ทัดวงศ์ (2561) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ระบุว่า การใช้อำนาจแบบสั่งการในยุคปัจจุบันมีบทบาทลดลง เนื่องจากไม่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมที่ต้องการการมีส่วนร่วมมากขึ้น

2. ระดับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาสกลนคร มีการให้ความสำคัญและดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ มีการดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำแผนการจัดการความปลอดภัยที่ชัดเจน สอดคล้องกับ ศตวรรษ ถวิลคำ (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายที่ 42 - 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า การจัดการความปลอดภัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับธัญธรณ์ สุภักดิ์ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ซึ่งพบว่า การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 อยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัทธวัฒน์ วรวัชรบวรชัย (2567) ที่พบว่าการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในกรุงเทพมหานครมีระดับสูง โดยปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการจัดการความปลอดภัยคือ การมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชนในการวางแผนและดำเนินงาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธนามัย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธนามัยในโรงเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา และด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธนามัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในทุกมิติการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน ซึ่งสะท้อนถึงความตระหนักของผู้บริหารในการวางมาตรการที่เกี่ยวข้องกับยุทธนามัยของนักเรียนและบุคลากร เช่น การจัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปี การรักษาความสะอาดในโรงเรียน รวมถึงการรณรงค์ให้ความรู้ด้านยุทธนามัยอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัญญา พรน้อย (2562) ที่ระบุว่า การมีมาตรฐานด้านยุทธนามัยในโรงเรียนช่วยลดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อและส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน นอกจากนี้ยังชี้ว่าโรงเรียนที่มีการจัดการด้านยุทธนามัยที่ดีมีแนวโน้มที่นักเรียนจะมีความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ ศรีมณี (2560) เรื่อง การบริหารงานด้านสุขภาพในโรงเรียน: แนวทางการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน ที่พบว่าการจัดการด้านสุขภาพและความสะอาดในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธนามัยในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่สอง เช่น การป้องกันการรังแก (bullying) การใช้สารเสพติด และความรุนแรงในโรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้มงวดและความใส่ใจของผู้บริหารในการป้องกันปัญหาเหล่านี้ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธนามัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศตวรรษ ถวิลคำ

(2566) ซึ่งชี้ว่าการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลพฤติกรรมนักเรียน ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาทางสังคมในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รักษณวี ยิงงาม (2555) เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน ที่ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนสามารถสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากรเพื่อป้องกันปัญหาสังคมในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนฉุกเฉิน เช่น การป้องกันอุบัติเหตุจากไฟไหม้และน้ำท่วม รวมถึงการติดตั้งอุปกรณ์ฉุกเฉินในพื้นที่เสี่ยง การเตรียมพร้อมในด้านนี้สะท้อนถึงความรับผิดชอบที่มีต่อความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย ประเสริฐสุข (2557) เรื่อง การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในโรงเรียน แนวทางสู่ความปลอดภัย ที่เน้นย้ำถึงบทบาทของการวางแผนและการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างรอบคอบ ส่วนด้านการเตรียมพร้อมรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ แม้จะมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนว่าผู้บริหารสถานศึกษายังคงให้ความสำคัญกับการวางแผนรับมือและจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าอาจชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดบางประการ เช่น การขาดอุปกรณ์ที่เพียงพอ บุคลากรขาดความชำนาญในการรับมือ หรือการขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการฝึกอบรมและจัดทำแผนเผชิญเหตุ ถึงแม้จะมีข้อจำกัดดังกล่าว โรงเรียนส่วนใหญ่ยังคงตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและเตรียมความพร้อม โดยมีการจัดกิจกรรมฝึกซ้อมรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างสม่ำเสมอ เช่น การซ้อมอพยพหนีไฟและแผนป้องกันภัยธรรมชาติ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรในการเผชิญสถานการณ์จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชตภรณ์ ชัยประภา (2566) ที่ระบุว่า การจัดทำแผนรับมือภัยพิบัติและการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่องมีบทบาทสำคัญในการลดความสูญเสียและเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเดียวกันยังชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จในการจัดการภัยพิบัติขึ้นอยู่กับความพร้อมของอุปกรณ์และการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยกู้ภัย และสถานีนดับเพลิง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา พงษ์เสถียร (2561) เรื่อง การจัดการภัยพิบัติในสถานศึกษา บทเรียนจากเหตุการณ์จริง ที่ชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดระบบการจัดการภัยพิบัติที่ครอบคลุมและบูรณาการ

3. แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ มีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รวม (r) = .684 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในระดับปาน

กลาง ผลการวิจัยนี้สะท้อนถึงบทบาทสำคัญของผู้บริหารในการใช้ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ เพื่อสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในโรงเรียนให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาในแต่ละมิติ พบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด (r) = .768 ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การมุ่งเน้นความสำเร็จนี้ช่วยสร้างกรอบการทำงานที่ชัดเจน ลดความเสี่ยง และเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนได้อย่างดีเยี่ยม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ก้องภพ วิษณุกุล และคณะ (2565) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของครู ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการในโรงเรียนและช่วยผลักดันให้โรงเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย ประเสริฐสุข (2557) เรื่อง บทบาทภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลง ที่ระบุว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จสามารถเสริมสร้างการบริหารจัดการเชิงเป้าหมายในโรงเรียนได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ รชตภรณ์ ชัยประภา (2566) ที่ระบุว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จสามารถส่งเสริมการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนได้ดีกว่าผู้นำที่เน้นการสนับสนุนเพียงอย่างเดียว ในลำดับถัดมา ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .589 แสดงถึงการกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน การควบคุมที่เป็นระบบ และการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เป็นบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและควบคุมการทำงานของบุคลากรอย่างเคร่งครัด ซึ่งเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ต้องการความเด็ดขาด เช่น การจัดการภัยคุกคาม หรือสถานการณ์ฉุกเฉินในโรงเรียน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ธนัทวัฒน์ วรวัชรบรรชัย (2567) ระบุว่า การสั่งการอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้บุคลากรปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัย ลดข้อผิดพลาดและสร้างความมั่นใจให้ผู้ปกครองและนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รักษณีย์ ยิ่งงาม (2555) เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การบริหารแบบมีแนวทางชัดเจนช่วยให้การจัดการโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ส่วนภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับปานกลาง (r) = .576 ซึ่งสะท้อนถึงการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็น และการทำงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมนี้ช่วยเสริมสร้างความร่วมมือและความไว้วางใจในโรงเรียน โดยการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ทำให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชีรา ใจหวัง (2560) ระบุว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นและแรงจูงใจในการทำงาน ส่งผลให้

บุคลากรร่วมมือกันดูแลความปลอดภัยในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ($r = .550$) แม้ว่าภาวะผู้นำแบบสนับสนุนจะมีค่าสหสัมพันธ์ต่ำที่สุด แต่ยังคงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความไว้วางใจและให้กำลังใจบุคลากร ส่งผลต่อบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน การสนับสนุนจากผู้บริหารช่วยลดความขัดแย้งและเพิ่มความสามัคคีภายในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชตภรณ์ ชัยประภา (2566) ที่ระบุว่า ผู้นำที่สนับสนุนบุคลากรและสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี จะช่วยเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการจัดการความปลอดภัย แต่ยังคงมีบทบาทสำคัญในด้านการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับทีมงาน

4. แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ พยากรณ์การจัดการความปลอดภัย ได้ร้อยละ 61.7 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยสามารถพยากรณ์การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนได้ร้อยละ 61.7 ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทสำคัญของภาวะผู้นำในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างความสามารถของผู้บริหารในการปรับใช้รูปแบบความเป็นผู้นำตามสถานการณ์กับประสิทธิภาพในการลดความเสี่ยงและเพิ่มความปลอดภัยในโรงเรียน การเลือกใช้ภาวะผู้นำในแต่ละแบบที่เหมาะสมกับลักษณะงานและบริบทของสถานการณ์สามารถส่งผลเชิงบวกต่อการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและมั่นคง ผลการวิจัยแบ่งออกเป็นรายมิติ ดังนี้

ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสูงที่สุด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีแนวทางการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และกระตุ้นให้บุคลากรมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างมาตรการความปลอดภัยในโรงเรียน การผลักดันให้บุคลากรทำงานด้วยมาตรฐานสูงสุด และเน้นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการลดความเสี่ยงและสร้างความมั่นคงให้กับสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ก้องภพ วิชญกุล และคณะ (2565) ที่ระบุว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ช่วยขับเคลื่อนโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมที่เน้นความปลอดภัยและประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ House (1971) ที่ระบุว่าภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จสามารถเสริมสร้างขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานและทำให้บุคลากรรู้สึกว่ามีบทบาทสำคัญในความสำเร็จขององค์กร ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย ประเสริฐสุข (2557) เรื่อง

บทบาทภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลง ซึ่งพบว่าภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความมุ่งมั่นของบุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านการจัดการความปลอดภัยที่ต้องการเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน

ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการกำหนดแนวทางปฏิบัติในโรงเรียน ช่วยสร้างความรู้สึกร่วมมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของในองค์กรของบุคลากร ซึ่งส่งผลให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพและการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนที่ดียิ่งขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา พรน้อย (2562) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยช่วยลดความขัดแย้งและเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชันรี ยิ่งงาม (2555) เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่าภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมช่วยเสริมสร้างความร่วมมือในทีมงานและการบูรณาการความคิดเห็นของบุคลากร ซึ่งส่งผลให้เกิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย ประเสริฐสุข (2557) ในหัวข้อ บทบาทภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลง ซึ่งระบุว่าผู้นำที่ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติ สามารถเพิ่มความมุ่งมั่นและแรงจูงใจในการทำงาน ส่งผลดีต่อการจัดการภายในองค์กร การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ส่งเสริมการสื่อสารอย่างเปิดเผยและการทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใสและความเป็นประชาธิปไตย

ภาวะผู้นำแบบสั่งการส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า บทบาทของผู้บริหารที่มีการกำหนดแนวทางการทำงานที่ชัดเจน ติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด และสั่งการอย่างเป็นระบบ การควบคุมและกำกับดูแลโดยตรง เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดความผิดพลาดและป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นภายในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัทธวัฒน์ (2567) ที่ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบสั่งการ สามารถควบคุมสถานการณ์และสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ ศรีสมบัติ (2558) เรื่อง การใช้ภาวะผู้นำแบบสั่งการในสถานศึกษา: กรณีศึกษาสถานการณวิภุต ที่พบว่าผู้นำแบบสั่งการสามารถสร้างความมั่นใจในกระบวนการทำงานและลดโอกาสเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด อย่างไรก็ตาม ภาวะผู้นำแบบ

สั่งการอาจเหมาะสมในบางสถานการณ์เท่านั้น เช่น สถานการณ์ที่ต้องการการตัดสินใจที่รวดเร็ว หรือในกรณีที่บุคลากรยังไม่มีประสบการณ์ในการจัดการกับสถานการณ์ที่ซับซ้อน

ทั้งนี้ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนไม่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แม้ว่าผู้บริหารที่ใช้ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนจะมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศที่ดีในองค์กร เช่น การให้คำแนะนำหรือการสนับสนุนทางจิตวิทยาแก่บุคลากร แต่ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าในบริบทของการจัดการความปลอดภัย ซึ่งต้องการการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนอาจไม่ได้มีบทบาทสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รักษณ์รี ยิ่งงาม (2555) เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ในบริบทการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน ที่ระบุว่าผู้นำแบบสนับสนุนช่วยเสริมสร้างขวัญกำลังใจ แต่ไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลลัพธ์ของการจัดการความปลอดภัย สาเหตุที่ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั้น อาจเกิดจากการที่การสนับสนุนและช่วยเหลือของผู้บริหารเน้นไปที่การสร้างความสัมพันธ์และความพึงพอใจของบุคลากร มากกว่าการกำหนดมาตรการหรือแผนงานด้านความปลอดภัยที่ชัดเจนและเข้มงวด ซึ่งต่างจากภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จและแบบสั่งการที่มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ส่งผลให้บุคลากรมีกรอบในการดำเนินงานที่สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้บริหารใช้แนวทางการสนับสนุนและให้กำลังใจบุคลากร แม้จะมีผลดีต่อบรรยากาศในโรงเรียน แต่ยังไม่เพียงพอที่จะส่งผลโดยตรงต่อการจัดการความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพในระดับที่สามารถตรวจวัดได้ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา พรน้อย (2563) ซึ่งระบุว่า ผู้บริหารที่เน้นภาวะผู้นำแบบสนับสนุนเพียงอย่างเดียว อาจช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกในองค์กร แต่ไม่ได้ช่วยลดปัญหาความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพหากไม่มีการวางแผนและมาตรการที่เข้มข้นควบคู่กันไป นอกจากนี้ งานวิจัยของ รชตภรณ์ ชัยประภา (2566) ยังชี้ให้เห็นว่าการสนับสนุนบุคลากรต้องมาพร้อมกับการสร้างความมีส่วนร่วมและการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมและสามารถรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งบ่งชี้ถึงความสามารถของผู้บริหารในการเลือกใช้รูปแบบภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การตัดสินใจ และลักษณะของบุคลากรในโรงเรียน ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาควรจัดอบรมหรือพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะเพิ่มเติมในด้านภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ โดยเน้นการพัฒนาภาวะผู้นำในแบบมุ่งความสำเร็จ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ และภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม ซึ่งมีส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน

2. การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น โรงเรียนควรเน้นการพัฒนาแผนรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การฝึกซ้อมอพยพ การจัดทำแผนป้องกันภัยพิบัติ และการฝึกอบรมบุคลากรเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติตัวในสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างต่อเนื่อง รวมถึงพัฒนาระบบแจ้งเตือนภัยและเครื่องมือช่วยเหลือที่ทันสมัย

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และตัวอย่างความสำเร็จในโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีการจัดการความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ เช่น การใช้เครื่องมือดิจิทัลในการแจ้งเตือนภัย หรือการสร้างระบบสนับสนุนด้านสุขอนามัยที่ครอบคลุมทุกด้าน รวมถึงการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการบูรณาการภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์เข้ากับการจัดการความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงทดลองเกี่ยวกับผลของการพัฒนาแนวทางภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์แบบเฉพาะด้าน เช่น การพัฒนาภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จในกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และวิเคราะห์ผลต่อการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนในระยะยาว เพื่อยืนยันผลในเชิงสาเหตุ

2. ควรใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์และการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน

3. การวิจัยในครั้งต่อไปควรพิจารณาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน เช่น การมีส่วนร่วมของชุมชน ความพร้อมของทรัพยากรด้านความปลอดภัย หรือบทบาทของครูและนักเรียนในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

บรรณานุกรม

- Applebury, G. (2021, 2021). Why Is School Safety Important. <https://safety.lovetoknow.com>
- Chuonchoom. (2013). ความปลอดภัยในการทำงาน. <https://chuonchoom.blogspot.com/2013/08/blog-post.html>
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297–334.
- DeRoche, E. F. K., Jeffrey S. (1980). *Complete Guide to Administering School Services*. In.
- Flaherty, L. T. (2015). Safety Assessment in Schools: Beyond Risk : The Role of Child Psychiatrists and Other Mental Health Professionals. *Child and Adolescent Psychiatric clinics of North America*, 24(2), 277 - 289.
- Geller, E. S. (2001). Behavior-based safety in industry: Realizing the large-scale potential of psychology to promote human welfare. *Applied & Preventive Psychology*, 10(2), 87 - 105.
- House, R. J. (1971). A Path-Goal Theory of Leader Effectiveness. *Administrative Science Quarterly*, 16(3), 321-339.
- Krejcie, R. V. M., Daryle W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Lisa, B. (2003). School Health Guidelines to Prevent Unintentional Injuries and Violence. *Journal of Health Education Supplement*, 34(5), 18.
- Maxwell, J. C. (1998). *The 21 Irrefutable Laws of Leadership* (1st). Nashville, TN: Thomas Nelson Publishers.
- Rigby, K. (2010). *Bullying Interventions in Schools: Six Basic Approaches*: Australian Council for Educational Research.
- Save the Children. (2023). *Action Pack 3 - Safer Learning Facilities*. London, UK: <https://resourcecentre.savethechildren.net/document/safe-school-common-approach-action-pack-3-safe-school-management/>
- Smith, P. K. (2019). *Making an Impact on School Bullying: Interventions and Recommendations*. London, UK: Routledge.

Thailand, K. (2025). 21 Key Principles of Leadership. <https://kctathailand.com/21-key-principles-of-leadership/>

Turki, A. (2014). Determining the causal relationships among balanced scorecard perspectives on school safety performance: Case of Saudi Arabia. *Accident Analysis & Prevention*, 17(3), 57 - 74.

Unicef. (2560). ความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน: Save the Children.

กนกอร อุ่นสถานนท์. (2563). การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์* 10(2), 1-14.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กฤษฎา ศรีสุชาติ. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้และคู่มือโรงเรียนปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 10(3), 259 - 272.

กวิศรา ชูทอง. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ก้องภพ วิชญกุล. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1. *วารสาร อัล-ฮิกมะฮ์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี*, 12(24), 1-17.

กัมปนาท นาคบัว. (2565). การศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. มหาวิทยาลัยนเรศวร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).

จารุวรรณ เหยิบไธสงค์. (2563). การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).

จิตติ คู่กระสังข์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(1), 15-26.

- จิระศักดิ์ สิมัด. (2565). สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน
โรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วารสารมหา
จุฬาทานีปริทรรศน์, 4(8), 66-75.
- จุฑามาศ พิมพ์นอก. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความปลอดภัยกับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 8(3), 161-168.
- ชญุตว์ ปานนักร้อย. (2566). แนวทางการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านพนา
สวรรค์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร).
- ชีษณุชา ขุนจง. (2563). การจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา.
วารสารสาระศาสตร์, 2(2563), 287-300.
- ชูทอง, ก. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัด
ปราจีนบุรี. (ปริญญาโทบริหาร). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 1): โรงพิมพ์นิมิต.
- เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. (2566).
ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2566.
<https://www.sesaosakon.go.th/web2023/information-edu-2566/>
- ธนัทวัฒน์ วรวัชรบวรชัย. (2567). การพัฒนารูปแบบการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันต
พล, 10(1), 37 - 48.
- ธนากร แก่นเกษ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด
จันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. มหาวิทยาลัยบูรพา.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร).
- ธัญธรณ์ สุภักดิ์เลิศ. (2559). ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความ
ปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. (การศึกษา
มหาบัณฑิต (กศ.ม.)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บัญชา บุญบำรุง. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับประสิทธิภาพการ
ปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร.
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร).

- บัญชา วงศ์ชื่อ. (2567). การจัดการสถานศึกษาปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดีของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง. วารสารวิจัยวิชาการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา,
7(1), 247-262.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 1): สุวีริยาสาส์น.
- ประกาศราชกิจจานุเบกษา. (2561). แผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580).
- ปรานี อินทรักษา. (2554). การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับ
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโท).
- ปัญญาธิตา สมบัติเพิ่ม. (2565). แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ,
6(2), 687-708.
- เปรมฤดี หงษ์สุทธิ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดสารเสพติดของนักเรียน
ชายโรงเรียนขยายโอกาส. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ, 33, 112-122.
- มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย. (2566). แนวทางการปฏิบัตินโยบายความปลอดภัยในโรงเรียนด้าน
ภัยพิบัติ ภายใต้การดำเนินโครงการของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ:
- มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย. (2550). คู่มือคู่มือการจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 1): ส.
เสริมมิตร การพิมพ์ จำกัด.
- รชตภรณ์ ชัยประภา. (2566). แนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียนสัน
ทรายหลวง อำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต).
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2555). ภาวะผู้นำ = *Leadership* (พิมพ์ครั้งที่ 2): ธนัชากรพิมพ์.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำทฤษฎีการวิจัยและแนวทางการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2): โรง
พิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนปัญญาวุธ. (2566). รายงานการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา ด้วย *ENJOY
MODEL*.
- วรรณพร ตรีชัยศรี. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระบุรี เขต 2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท).

- วรวรรณ ดวงเทศ. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตริมกก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- วิชญกร แต่งแก้ว. (2563). ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานบุคคล ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต).
- ศศิกาญจน์ อ่าววิจิตรกุล. (2566). ภาวะผู้นำเชิงวิชาการในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหาร จัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ศิริพงษ์ ศรีชัยมฤตน์. (2542). กุญแจสู่ความเป็นเลิศทางการบริหารคน (พิมพ์ครั้งที่ 1): ชุม. สมุทร ชำนาญ. (2559). ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎี และปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 1): พี เอส การพิมพ์.
- สาวิตรี บุญนุกูล. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 มหาวิทยาลัยบูรพา. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต).
- สำนักคณะกรรมการการศึกษา. (2546). พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ. (2567). คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยใน สถานศึกษา. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ
https://mdh.go.th/news_file/p48068771327.pdf.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). คู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการในการรักษา ความปลอดภัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). คู่มือดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการ: พี.เอ. ลิฟวิ่ง.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสกลนคร. (2563). สถานการณ์ทางสังคม จังหวัดสกลนคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579. พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- สิริรัตน์ สุวณิษฐ์เจริญ, ป. ๓. (2557). การจัดการความปลอดภัย (Managing Safety). วารสาร สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพออนไลน์, 5(2).

- สุกัญญา พรน้อย. (2562). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. มหาวิทยาลัยบูรพา. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุษฎีบัณฑิต).
- สุชีรา ใจหวัง. (2561). การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต).
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). ภาวะความเป็นผู้นำ (พิมพ์ครั้งที่ 1): เอเชียเพรส.
- อดิศร ดีปานธรรม. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. มหาวิทยาลัยราชภัฏราช
นครินทร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต).
- एमअक्षमा वडमनुरानन्त. (2557). สวัสดิศึกษา = Safty education: โอเดียนสโตร.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. อาจารย์ ดร.ดลศักดิ์ ไทรเล็กทิม

อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ว่าที่ร้อยตรี ดร. สุกิจ ศรีพรหม

ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล

3. ดร.พัชราภรณ์ ธรรมมา

รองผู้อำนวยการชำนาญการ โรงเรียนบ้านสวน (จันทนุสรณ์)

4. ดร.ปลาทอง อัยวรรณ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ ศรีหิรัญ

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 12412

ที่ อว 8718.1/1264

วันที่ 10 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวทิพย์สุตา ฉัตรวิมล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.ศลศักดิ์ ไทรเล็กทิม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทร. 061 159 7944

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวทิพย์สุตา ฉัตรวิมล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/1444

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

10 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล

เนื่องด้วย นางสาวทิพย์สุตา ฉัตรวิมล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุกิจ ศรีพรหม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวทิพย์สุตา ฉัตรวิมล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 061 159 7944

ที่ อว 8718/1444

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

10 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขออนุมัติโครงการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวน (จันทนุสรณ์)

เนื่องด้วย นางสาวทิพย์สุดา ฉัตรวิมล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ดร.พัชราภรณ์ ธรรมมา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติโครงการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวทิพย์สุดา ฉัตรวิมล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารัตน์ เวียนานท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 061 159 7944

ที่ อว 8718/1444

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

10 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

เนื่องด้วย นางสาวทิพย์สุตา ฉัตรวิมล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานพนธ์ เรื่อง “แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ดร.ปลาทอง อัยวรรณ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวทิพย์สุตา ฉัตรวิมล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 061 159 7944

ที่ อว 8718/1444

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

10 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เนื่องด้วย นางสาวทิพย์สุตา ฉัตรวิมล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ ศรีทัญญ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวทิพย์สุตา ฉัตรวิมล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 061 159 7944

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (IOC)

แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
แบบที่ 1 ภาวะผู้นำแบบสั่งการ								
1	ผู้บริหารกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและคาดหวังให้ครูปฏิบัติตาม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	ผู้บริหารตัดสินใจในเรื่องสำคัญด้วยตนเองโดยไม่ปรึกษาครูหรือบุคลากรคนอื่น	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
3	ผู้บริหารเน้นการปฏิบัติงานตามระเบียบและมาตรฐานที่ชัดเจน	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
4	ผู้บริหารมีการควบคุมและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	ผู้บริหารไม่เปิดโอกาสครูหรือบุคลากรในการเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็น	+1	0	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
6	ผู้บริหารเน้นการบรรลุเป้าหมายและผลลัพธ์มากกว่าการสร้างบรรยากาศในการทำงาน	+1	0	+1	0	+1	0.6	ใช้ได้
7	ผู้บริหารมีการสื่อสารคำสั่งอย่างชัดเจนเพื่อให้ทุกคนเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8	ผู้บริหารจะลงโทษหรือให้คำเตือนเมื่อพบว่ามีกรปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่วางไว้	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
9	ผู้บริหารคาดหวังให้ทุกคนทำตามคำสั่งโดยไม่ต้องมีการโต้แย้งหรือปรับเปลี่ยน	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
10	ผู้บริหารมีการประเมินและให้ข้อเสนอแนะเมื่อผลงานไม่เป็นไปตามที่กำหนด	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
11	ผู้บริหารชอบติดตามความคืบหน้าของงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มั่นใจว่าทุกอย่างเป็นไปตามที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ผลการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการ วิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
12	ผู้บริหารมีการกำหนดกรอบเวลาการทำงานอย่างชัดเจนและคาดหวังให้ครูทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
แบบที่ 2 ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน								
13	ผู้บริหารให้การสนับสนุนและช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
14	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและให้ความไว้วางใจครูและบุคลากรในโรงเรียน	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
15	ผู้บริหารรับฟังปัญหาและข้อกังวลของครูและหาทางช่วยเหลืออย่างเต็มที่	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
16	ผู้บริหารกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูมีความมั่นใจในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17	ผู้บริหารมอบหมายงานโดยให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจนงานสำเร็จ	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
18	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความพึงพอใจและความสุขของครูในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
19	ผู้บริหารยอมรับข้อผิดพลาดของครูและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุง	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
20	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ทำให้ครูและบุคลากรรู้สึกกล้าแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดเผย	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
21	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและความสามารถของครูเพื่อการเติบโตในวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
22	ผู้บริหารให้คำปรึกษาและแนวทางการแก้ปัญหาเมื่อครูพบอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
23	ผู้บริหารจัดหาทรัพยากรและเครื่องมือที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	-1	+1	0.6	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ผลการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการ วิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
24	ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสนับสนุนให้ครู ร่วมมือกันเพื่อทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	+1	+1	+1	-1	+1	0.6	ใช้ได้
แบบที่ 3 ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม								
25	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
26	ผู้บริหารสร้างการสื่อสารสองทางที่เปิดกว้างและเปิดรับ ความคิดเห็นจากครูและบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
27	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงานและ กำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการและการ ดำเนินงานของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
28	ผู้บริหารเชิญชวนให้ครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและ ร่วมตัดสินใจเมื่อเผชิญกับปัญหาในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
29	ผู้บริหารให้โอกาสครูในการเสนอแนวคิดใหม่ๆ เพื่อ ปรับปรุงหรือพัฒนาการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
30	ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสนับสนุนให้ครู และบุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
31	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ทำให้ครูและบุคลากรทุกคน รู้สึกว่ามีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานและรับผิดชอบต่อ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
32	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการเลือกแนวทางหรือ วิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความถนัดและบริบทของ ตนเอง	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
33	ผู้บริหารปรึกษาครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอเพื่อ ปรับปรุงระบบหรือแนวทางการปฏิบัติงานให้สอดคล้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ผลการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการ วิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
	กับความต้องการและสถานการณ์ปัจจุบันของโรงเรียน							
34	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
35	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและการทำงานในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
36	ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูและบุคลากรร่วมมือกันในการหาทางออกหรือแก้ไขปัญหาเมื่อเผชิญอุปสรรคในการทำงาน	+1	+1	0	0	+1	0.6	ใช้ได้
แบบที่ 4 ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ								
37	ผู้บริหารตั้งเป้าหมายที่ท้าทายเพื่อกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
38	ผู้บริหารเน้นการสร้างผลงานที่มีคุณภาพสูงและคาดหวังให้ครูบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
39	ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองและผลงานอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
40	ผู้บริหารมุ่งเน้นการสร้างผลลัพธ์ที่ดีและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
41	ผู้บริหารให้รางวัลหรือยกย่องครูที่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายหรือเกินความคาดหวัง	+1	+1	0	0	+1	0.6	ใช้ได้
42	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานงานที่ท้าทายเพื่อพัฒนาตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
43	ผู้บริหารเน้นการบรรลุผลสำเร็จที่ชัดเจนและวัดผลได้ในทุกการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	-1	+1	0.6	ใช้ได้
44	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการแข่งขันที่สร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นให้ครูทำงานให้ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
45	ผู้บริหารมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาผลงานของครู	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผลการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการ วิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
	อย่างต่อเนื่องเพื่อความสำเร็จของโรงเรียน							
46	ผู้บริหารจัดหาทรัพยากรและเครื่องมือที่จำเป็นเพื่อช่วยให้ ครูบรรลุเป้าหมายการดำเนินงาน	+1	+1	+1	-1	+1	0.6	ใช้ได้
47	ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานที่ ชัดเจนและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
48	ผู้บริหารสนับสนุนการฝึกอบรมหรือการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อ ช่วยให้ครูพัฒนาทักษะและความสามารถในการ ปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผลการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการ วิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
ด้านที่ 1 ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ								
1	โรงเรียนมีการจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	โรงเรียนมีการจัดตั้งจุดตรวจสอบความปลอดภัยในพื้นที่ เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	โรงเรียนติดตั้งป้ายเตือนและสัญลักษณ์ความปลอดภัยใน บริเวณที่มีความเสี่ยง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	โรงเรียนมีการบำรุงรักษาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกลอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้รับการอบรมการป้องกัน อุบัติเหตุอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	โรงเรียนมีการสำรวจและประเมินความเสี่ยงในการเกิด	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ผลการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการ วิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
	อุบัติเหตุเป็นประจำ							
7	โรงเรียนจัดเตรียมถังดับเพลิงและอุปกรณ์ฉุกเฉินไว้ในทุกอาคารเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8	การแจ้งเตือนและระบบการสื่อสารภายในโรงเรียนเกี่ยวกับอุบัติเหตุมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9	โรงเรียนมีระบบดูแลนักเรียนในขณะเดินทางเข้ามาและออกจากโรงเรียนอย่างปลอดภัย	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
10	โรงเรียนมีการบันทึกและรายงานอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอย่างละเอียด	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11	การให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุถูกสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
12	โรงเรียนมีการตรวจสอบความปลอดภัยของอุปกรณ์การเรียนและอุปกรณ์ในห้องเรียนเป็นประจำ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านที่ 2 ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ								
13	โรงเรียนมีแผนฉุกเฉินที่ชัดเจนสำหรับรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม หรือแผ่นดินไหว	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
14	โรงเรียนมีการฝึกซ้อมการอพยพในกรณีมีเหตุการณ์ฉุกเฉินอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
15	โรงเรียนมีการจัดเตรียมพื้นที่ปลอดภัยสำหรับกรณีภัยพิบัติ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
16	การจัดเตรียมอุปกรณ์ฉุกเฉิน เช่น ชุดปฐมพยาบาล ถังดับเพลิง อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17	โรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินแก่นักเรียนและบุคลากร	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
18	ครูและบุคลากรได้รับการอบรมวิธีการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ผลการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการ วิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
19	ระบบการแจ้งเตือนฉุกเฉินของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและเข้าถึงนักเรียนทุกคนได้อย่างรวดเร็ว	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
20	โรงเรียนมีการกำหนดเส้นทางอพยพและจุดรวมพลอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
21	โรงเรียนมีแผนฟื้นฟูสภาพแวดล้อมหลังเกิดภัยพิบัติหรือเหตุการณ์ฉุกเฉิน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
22	โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนและบุคลากรที่สามารถนำมาใช้ในการถวักฉุกเฉินได้ทันที	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
23	โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการรับมือภัยพิบัติ เช่น สถานีดับเพลิง หรือโรงพยาบาล	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
24	การแจ้งเตือนภัยพิบัติมีความพร้อมในการทำงานทันทีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
ด้านที่ 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม								
25	โรงเรียนมีการจัดทำแผนป้องกันการรังแก (bullying) และการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
26	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิของผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
27	โรงเรียนมีระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
28	โรงเรียนมีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามัคคีและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
29	โรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบและภัยของการใช้สื่อสังคมออนไลน์	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
30	โรงเรียนมีการจัดการปัญหายาเสพติดและปัญหาสังคมอื่น ๆ ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
31	โรงเรียนมีกระบวนการช่วยเหลือและดูแลนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมหรือครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ผลการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการ วิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
32	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการป้องกันการล่งละเมิดทางเพศและความรุนแรงในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
33	โรงเรียนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลและแก้ไขปัญหาสังคมในโรงเรียน	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
34	โรงเรียนจัดให้มีการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแก่นักเรียนที่ประสบปัญหาทางสังคมและปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
35	โรงเรียนมีนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการแพร่กระจายของข้อมูลที่เป็นเท็จหรือทำให้เกิดความขัดแย้งในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
36	โรงเรียนมีระบบสนับสนุนสำหรับนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในกรณีที่ประสบปัญหาทางสังคมหรือจิตใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านที่ 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัย								
37	โรงเรียนมีมาตรการการดูแลความสะอาดในอาคารเรียนและบริเวณโดยรอบอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
38	โรงเรียนมีการติดตั้งอุปกรณ์ล้างมือหรือเจลล้างมือในบริเวณที่จำเป็น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
39	โรงเรียนมีการจัดทำแผนการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
40	โรงเรียนให้ความรู้แก่นักเรียนและบุคลากรเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อรักษาสุขอนามัยที่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
41	โรงเรียนมีระบบการดูแลและจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
42	โรงเรียนจัดหาน้ำดื่มสะอาดและอาหารปลอดภัยให้แก่ นักเรียนและบุคลากร	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
43	โรงเรียนมีการติดตามสุขภาพของนักเรียนและบุคลากร	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผลการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการ วิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
	เช่น การตรวจสอบสุขภาพประจำปี							
44	โรงเรียนจัดให้มีสถานพยาบาลหรือห้องพยาบาลที่พร้อม ดูแลนักเรียนและบุคลากรเมื่อเกิดการเจ็บป่วย	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
45	โรงเรียนมีการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ที่เกิดในช่วงฤดู เช่น ไข้หวัดใหญ่	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
46	โรงเรียนมีการจัดการกับปัญหาสุขอนามัยของห้องน้ำและ พื้นที่ส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
47	โรงเรียนมีการให้คำปรึกษาด้านโภชนาการและสุขภาพ ให้แก่นักเรียนและบุคลากร	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
48	โรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบความสะอาดของโรงอาหาร และร้านค้าภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ข

หนังสือรับรองการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัย

AF19-03-03.1
August, 2023

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

ชื่อโครงการวิจัย : แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวทิพย์สุดา ฉัตรวิมล

หน่วยงานต้นสังกัด : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หมายเลขรับรองโครงการวิจัย : SWUEC-672584

รายการเอกสารที่รับรอง :

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณา	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 23 ตุลาคม 2567
2. โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 6 กันยายน 2567
3. เอกสารข้อมูลและขอความยินยอมสำหรับอาสาสมัคร	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 23 ตุลาคม 2567
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 6 กันยายน 2567
5. ประวัติผู้วิจัย	

ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยยึดหลักเกณฑ์ตาม Declaration of Helsinki, Belmont Report, International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP), International Guidelines for Human Research ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิจัยนี้ได้

วันที่รับรอง : 10 พฤศจิกายน 2567

วันที่หมดอายุ : 9 พฤศจิกายน 2568

(ลงชื่อ).....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
ชุดสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (ชุดที่ 2)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วยจริยธรรมและมาตรฐานการวิจัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาคารนวัตกรรม ศ.ดร.สาโรช บัวศรี ชั้น 17
โทร. (02) 6495000 ต่อ 17503, 17506 โทรสาร (02) 2042590

ข้อปฏิบัติสำหรับผู้วิจัย

โครงการที่ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แจ้งให้ทราบเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้วิจัยภายหลังจากโครงการวิจัย ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้ว ดังต่อไปนี้

- 1 ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่างๆที่ระบุไว้ในโครงร่างการวิจัยโดยเคร่งครัด โดยใช้เอกสารคำชี้แจง และแบบยินยอม รวมถึงเอกสารอื่นๆ ที่ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการแล้วเท่านั้น
- 2 ผู้วิจัยที่มีหน้าที่รายงานต่อคณะกรรมการจริยธรรมฯ ตาม SOP บทที่ 6 เมื่อ
 - 2.1 มีการดำเนินงานวิจัยครบระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งจะต้องมีการรายงานความก้าวหน้าตามระยะเวลาที่คณะกรรมการฯ กำหนดในเอกสารรับรอง หรือเมื่อครบหนึ่งปีจากวันที่ระบุไว้ในเอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยของโครงการ โดยใช้แบบรายงานความก้าวหน้า (SWUEC-Progress, AF/01-06/03.0)
 - 2.2 มีการดำเนินการวิจัยไม่ทันตามที่กำหนด โดยทั่วไปคณะกรรมการฯ จะให้การรับรองไม่เกิน 1 ปี ก่อนวันหมดอายุตามที่กำหนดไว้ในหนังสือรับรอง ผู้วิจัยจะต้องเสนอเอกสารขอต่ออายุการรับรองโครงการวิจัย โดยใช้ แบบเสนอขอต่ออายุการรับรองโครงการ (SWUEC-Renew, AF/02-06/03.0) ภายใน 30 วันก่อนหมดอายุ เพื่อให้ทางหน่วยงานฯ ได้มีระยะเวลาจัดเตรียมเอกสารเข้าประชุมก่อนโครงการวิจัยจะหมดอายุ ทั้งนี้หากท่านยังไม่ได้รับเอกสารรับรองการต่ออายุจากคณะกรรมการฯ จะไม่สามารถรับอาสาสมัครใหม่ระหว่างที่โครงการวิจัยหมดอายุได้ **กรณีหน่วยงานฯ ไม่ได้รับการติดต่อกลับจากผู้วิจัย ภายในระยะเวลา 6 เดือน นับจากวันที่โครงการวิจัยหมดอายุการรับรองเอกสารโครงการวิจัยจะถูกทำลาย 3 ปี นับจากวันที่หมดอายุการรับรอง**
 - 2.3 มีความจำเป็นในการปรับปรุงโครงการวิจัย (Protocol Amendment) หรือ มีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าโครงการวิจัย/เพิ่มเติมผู้ร่วมวิจัย ผู้วิจัยจะต้องเสนอการปรับปรุงเป็นแบบรายงานขอการปรับปรุงโครงการวิจัย (SWUEC-Amend, AF/03-06/03.0) ตามที่ได้กำหนดไว้ โดยอ้างอิงรหัสโครงการตามที่ได้รับการรับรอง โดยต้องระบุให้ชัดเจนว่า มีการเปลี่ยนแปลงอะไร อย่างไร และเหตุผลที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ในกรณีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าโครงการวิจัย/เพิ่มเติมผู้ร่วมวิจัยคนใหม่ ให้แนบประวัติมาด้วย
 - 2.4 มีอาการไม่พึงประสงค์รุนแรงจากการดำเนินโครงการวิจัย (Serious Adverse Events) เกิดขึ้นแก่อาสาสมัคร ผู้วิจัยจะต้องทำเอกสารแจ้งคณะกรรมการฯ ภายใน 7 วันปฏิทิน และหากอาการไม่พึงประสงค์รุนแรงนั้น เป็นเหตุให้อาสาสมัครถึงแก่ชีวิต ต้องแจ้งภายใน 24 ชั่วโมง (โดยทางจดหมาย

- จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือโทรสาร) หลังจากผู้วิจัยทราบเหตุการณ์ โดยใช้แบบรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์สำหรับอาสาสมัครในสถาบัน (SWUEC-SAE-Local, AF/04-06/03.0) และแนบรูปแบบเอกสารรายงานเป็นสำเนา SAE Report Form ที่กำหนดโดยผู้สนับสนุนทุนวิจัย หากไม่มีแบบรายงาน จากผู้สนับสนุนทุนวิจัยให้ใช้แบบรายงานของ SWUEC ตามที่กำหนดอย่างเดียว กรณีเป็นรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดแก่อาสาสมัครนอกสถาบัน ซึ่งบริษัทผู้สนับสนุนส่งให้ผู้วิจัย ให้ใช้แบบรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดแก่อาสาสมัครนอกสถาบัน (SWUEC-SAE-External, AF/05-06/03.0) แนบกับแบบรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่บริษัทผู้สนับสนุน
- 2.5 มีการดำเนินการใดๆ ที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจะต้องรายงานให้คณะกรรมการรับทราบภายใน 7 วันปฏิทิน หลังจากที่ได้รับทราบ โดยใช้แบบรายงานการดำเนินงานวิจัยที่เบี่ยงเบน (SWUEC-deviation, AF/06-06/03.0)
- 2.6 การวิจัยเสร็จสิ้นลงหรือยุติการวิจัยด้วยใดๆ ให้ผู้วิจัยมีหนังสือแจ้งปิดโครงการวิจัยนั้นพร้อมผลการดำเนินการวิจัยให้คณะกรรมการฯ ทราบ ตามแบบรายงานแจ้งการปิดโครงการวิจัย (SWUEC-Close, AF/07-06/03.0) ทั้งนี้โครงการที่รายงานแจ้งปิดและได้รับการพิจารณา โดยคณะกรรมการฯ แล้ว ถือว่าเป็นการสิ้นสุด ไม่สามารถขอยกเลิกการแจ้งปิดได้อีก
- 3 คณะกรรมการฯ จะมีการสุ่มเข้าตรวจเยี่ยมโครงการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยของการดำเนินงาน และรับฟัง และให้คำปรึกษาข้อปัญหาที่อาจมีในระหว่างการดำเนินการวิจัย โดยคณะกรรมการฯ จะมีหนังสือแจ้งให้ทราบ ล่วงหน้าเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ผลการตรวจเยี่ยมโครงการวิจัยจะแจ้งเพื่อทราบในที่ประชุมคณะกรรมการฯ และจะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้วิจัยได้ทราบ และอาจมีข้อเสนอแนะให้ปฏิบัติต่อไป

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

เรื่อง แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัย
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

2. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

3. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ มีจำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลในภาพรวมเท่านั้น ไม่มีการเปิดเผยเป็นรายบุคคล จึงไม่มีผลกระทบต่อตัวผู้ตอบแบบสอบถาม หรือสถานศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่แต่ประการใด

โปรดให้ข้อมูลตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจักเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในเชิงวิชาการและการพัฒนาการบริหารการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวทิพย์สุดา ฉัตรวิมล

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : ให้ท่านตอบคำถามลงในช่องว่าง และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ของแต่ละข้อคำถามที่ตรงกับท่านเพียงคำตอบเดียว

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี () 31 - 40 ปี

() 41 - 50 ปี () 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

4. ขนาดโรงเรียนที่สังกัด

() ขนาดใหญ่พิเศษ () ขนาดใหญ่ () ขนาดกลาง () ขนาดเล็ก

5. ประสบการณ์การทำงาน

() 1 - 5 ปี () 6 - 10 ปี

() 11 - 15 ปี () 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ทีละข้อ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **มากที่สุด**
 4 หมายถึง แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **มาก**
 3 หมายถึง แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **ปานกลาง**
 2 หมายถึง แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **น้อย**
 1 หมายถึง แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **น้อยที่สุด**

ข้อที่	แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ภาวะผู้นำแบบสั่งการ						
1	ผู้บริหารกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและคาดหวังให้ครูปฏิบัติตาม					
2	ผู้บริหารตัดสินใจในเรื่องสำคัญด้วยตนเองโดยไม่ปรึกษาครูหรือบุคลากรคนอื่น					
3	ผู้บริหารเน้นการปฏิบัติงานตามระเบียบและมาตรฐานที่ชัดเจน					
4	ผู้บริหารมีการควบคุมและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด					
5	ผู้บริหารไม่เปิดโอกาสครูหรือบุคลากรในการเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็น					
6	ผู้บริหารเน้นการบรรลุเป้าหมายและผลลัพธ์มากกว่าการสร้างบรรยากาศในการทำงาน					
7	ผู้บริหารมีการสื่อสารคำสั่งอย่างชัดเจนเพื่อให้ทุกคนเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงาน					
8	ผู้บริหารจะลงโทษหรือให้คำเตือนเมื่อพบว่าการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่วางไว้					
9	ผู้บริหารคาดหวังให้ทุกคนทำตามคำสั่งโดยไม่ต้องมีการโต้แย้งหรือปรับเปลี่ยน					
10	ผู้บริหารมีการประเมินและให้ข้อเสนอแนะเมื่อผลงานไม่เป็นไปตามที่					

ข้อที่	แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
	กำหนด					
11	ผู้บริหารขอติดตามความคืบหน้าของงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มั่นใจว่าทุกอย่างเป็นไปตามที่กำหนด					
12	ผู้บริหารมีการกำหนดกรอบเวลาการทำงานอย่างชัดเจนและคาดหวังให้ครูทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา					
ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน						
13	ผู้บริหารให้การสนับสนุนและช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน					
14	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและให้ความไว้วางใจครูและบุคลากรในโรงเรียน					
15	ผู้บริหารรับฟังปัญหาและข้อกังวลของครูและหาทางช่วยเหลืออย่างเต็มที่					
16	ผู้บริหารกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูมีความมั่นใจในการทำงาน					
17	ผู้บริหารมอบหมายงานโดยให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจนงานสำเร็จ					
18	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความพึงพอใจและความสุขของครูในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน					
19	ผู้บริหารยอมรับข้อผิดพลาดของครูและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุง					
20	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ทำให้ครูและบุคลากรรู้สึกกล้าแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดอย่างเปิดเผย					
21	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและความสามารถของครูเพื่อการเติบโตในวิชาชีพ					
22	ผู้บริหารให้คำปรึกษาและแนวทางการแก้ปัญหาเมื่อครูพบอุปสรรคในการปฏิบัติงาน					
23	ผู้บริหารจัดหาทรัพยากรและเครื่องมือที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
24	ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสนับสนุนให้ครูร่วมมือกันเพื่อทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น					
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม						

ข้อที่	แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
25	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน					
26	ผู้บริหารสร้างการสื่อสารสองทางที่เปิดกว้างและเปิดรับความคิดเห็นจากครูและบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน					
27	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงานและกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการและการดำเนินงานของโรงเรียน					
28	ผู้บริหารเชิญชวนให้ครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและร่วมตัดสินใจเมื่อเผชิญกับปัญหาในการปฏิบัติงาน					
29	ผู้บริหารให้โอกาสครูในการเสนอแนวคิดใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น					
30	ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน					
31	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ทำให้ครูและบุคลากรทุกคนรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานและรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นร่วมกัน					
32	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการเลือกแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความถนัดและบริบทของตนเอง					
33	ผู้บริหารปรึกษาครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอเพื่อปรับปรุงระบบหรือแนวทางการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ปัจจุบันของโรงเรียน					
34	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
35	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและการทำงานในโรงเรียน					
36	ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูและบุคลากรร่วมมือกันในการหาทางออกหรือแก้ไขปัญหาเมื่อเผชิญอุปสรรคในการทำงาน					
ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ						
37	ผู้บริหารตั้งเป้าหมายที่ท้าทายเพื่อกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานอย่างมี					

ข้อที่	แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
	ประสิทธิภาพ					
38	ผู้บริหารเน้นการสร้างผลงานที่มีคุณภาพสูงและคาดหวังให้ครูบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด					
39	ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองและผลงานอย่างต่อเนื่อง					
40	ผู้บริหารมุ่งเน้นการสร้างผลลัพธ์ที่ดีและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น					
41	ผู้บริหารให้รางวัลหรือยกย่องครูที่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายหรือเกินความคาดหวัง					
42	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานงานที่ท้าทายเพื่อพัฒนาตนเอง					
43	ผู้บริหารเน้นการบรรลุผลสำเร็จที่ชัดเจนและวัดผลได้ในทุกการปฏิบัติงาน					
44	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการแข่งขันที่สร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นให้ครูทำงานให้ดีขึ้น					
45	ผู้บริหารมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาผลงานของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อความสำเร็จของโรงเรียน					
46	ผู้บริหารจัดหาทรัพยากรและเครื่องมือที่จำเป็นเพื่อช่วยให้ครูบรรลุเป้าหมายการดำเนินงาน					
47	ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานที่ชัดเจนและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา					
48	ผู้บริหารสนับสนุนการฝึกอบรมหรือการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อช่วยให้ครูพัฒนาทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน					

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ทีละข้อ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสกลนคร ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **มาก**

ที่สุด

4 หมายถึง การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **มาก**

3 หมายถึง การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **ปาน**

กลาง

2 หมายถึง การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **น้อย**

1 หมายถึง การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **น้อย**

ที่สุด

ข้อที่	การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ						
1	โรงเรียนมีการจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างชัดเจน					
2	โรงเรียนมีการจัดตั้งจุดตรวจสอบความปลอดภัยในพื้นที่เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ					
3	โรงเรียนติดตั้งป้ายเตือนและสัญลักษณ์ความปลอดภัยในบริเวณที่มีความเสี่ยง					
4	โรงเรียนมีการบำรุงรักษาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ					
5	ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้รับการอบรมการป้องกันอุบัติเหตุอย่างต่อเนื่อง					
6	โรงเรียนมีการสำรวจและประเมินความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุเป็นประจำ					
7	โรงเรียนจัดเตรียมถังดับเพลิงและอุปกรณ์ฉุกเฉินไว้ในทุกอาคารเรียน					
8	การแจ้งเตือนและระบบการสื่อสารภายในโรงเรียนเกี่ยวกับอุบัติเหตุมีประสิทธิภาพ					
9	โรงเรียนมีระบบดูแลนักเรียนในขณะเดินทางเข้ามาและออกจากโรงเรียนอย่างปลอดภัย					
10	โรงเรียนมีการบันทึกและรายงานอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอย่าง					

ข้อที่	การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
	ละเอียด					
11	การให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุถูกสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน					
12	โรงเรียนมีการตรวจสอบความปลอดภัยของอุปกรณ์การเรียนและอุปกรณ์ในห้องเรียนเป็นประจำ					
ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ						
13	โรงเรียนมีแผนฉุกเฉินที่ชัดเจนสำหรับรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม หรือแผ่นดินไหว					
14	โรงเรียนมีการฝึกซ้อมการอพยพในกรณีมีเหตุการณ์ฉุกเฉินอย่างสม่ำเสมอ					
15	โรงเรียนมีการจัดเตรียมพื้นที่ปลอดภัยสำหรับกรณีภัยพิบัติ					
16	การจัดเตรียมอุปกรณ์ฉุกเฉิน เช่น ชุดปฐมพยาบาล ถังดับเพลิง อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานเสมอ					
17	โรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินแก่นักเรียนและบุคลากร					
18	ครูและบุคลากรได้รับการอบรมวิธีการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน					
19	ระบบการแจ้งเตือนฉุกเฉินของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและเข้าถึงนักเรียนทุกคนได้อย่างรวดเร็ว					
20	โรงเรียนมีการกำหนดเส้นทางอพยพและจุดรวมพลอย่างชัดเจน					
21	โรงเรียนมีแผนฟื้นฟูสภาพแวดล้อมหลังเกิดภัยพิบัติหรือเหตุการณ์ฉุกเฉิน					
22	โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนและบุคลากรที่สามารถนำมาใช้ในการกรณีฉุกเฉินได้ทันที					
23	โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการรับมือภัยพิบัติ เช่น สถานีดับเพลิง หรือโรงพยาบาล					
24	การแจ้งเตือนภัยพิบัติมีความพร้อมในการทำงานทันทีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน					
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม						
25	โรงเรียนมีการจัดทำแผนป้องกันการรังแก (bullying) และการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน					

ข้อที่	การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
26	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิของผู้อื่น					
27	โรงเรียนมีระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน					
28	โรงเรียนมีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามัคคีและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียน					
29	โรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบและภัยของการใช้สื่อสังคมออนไลน์					
30	โรงเรียนมีการจัดการปัญหายาเสพติดและปัญหาสังคมอื่น ๆ ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ					
31	โรงเรียนมีกระบวนการช่วยเหลือและดูแลนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมหรือครอบครัว					
32	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการป้องกันการล่อลวงละเมิดทางเพศและความรุนแรงในโรงเรียน					
33	โรงเรียนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลและแก้ไขปัญหาสังคมในโรงเรียน					
34	โรงเรียนจัดให้มีการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแก่นักเรียนที่ประสบปัญหาทางสังคมและปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน					
35	โรงเรียนมีนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการแพร่กระจายของข้อมูลที่เป็นเท็จหรือทำให้เกิดความขัดแย้งในโรงเรียน					
36	โรงเรียนมีระบบสนับสนุนสำหรับนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในกรณีที่ประสบปัญหาทางสังคมหรือจิตใจ					
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขอนามัย						
37	โรงเรียนมีมาตรการการดูแลความสะอาดในอาคารเรียนและบริเวณโดยรอบอย่างสม่ำเสมอ					
38	โรงเรียนมีการติดตั้งอุปกรณ์ล้างมือหรือเจลล้างมือในบริเวณที่จำเป็น					
39	โรงเรียนมีการจัดทำแผนการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในสถานศึกษา					
40	โรงเรียนให้ความรู้แก่นักเรียนและบุคลากรเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อรักษาสุขอนามัยที่ดี					

ข้อที่	การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
41	โรงเรียนมีระบบการดูแลและจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ					
42	โรงเรียนจัดหาน้ำดื่มสะอาดและอาหารปลอดภัยให้นักเรียนและบุคลากร					
43	โรงเรียนมีการติดตามสุขภาพของนักเรียนและบุคลากร เช่น การตรวจสุขภาพประจำปี					
44	โรงเรียนจัดให้มีสถานพยาบาลหรือห้องพยาบาลที่พร้อมดูแลนักเรียนและบุคลากรเมื่อเกิดการเจ็บป่วย					
45	โรงเรียนมีการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคที่เกิดในช่วงฤดู เช่น ไข้หวัดใหญ่					
46	โรงเรียนมีการจัดการกับปัญหาสุขอนามัยของห้องน้ำและพื้นที่ส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ					
47	โรงเรียนมีการให้คำปรึกษาด้านโภชนาการและสุขภาพให้นักเรียนและบุคลากร					
48	โรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบความสะอาดของโรงอาหารและร้านค้าภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ที่ อว 8718/1579

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 พฤศจิกายน 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

เนื่องด้วย นางสาวทิพย์สุดา ฉัตรวิมล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-672584

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร” กับ ครู จำนวน 10 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนพฤศจิกายน 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 061 159 7944

ที่ อว 8718/1579

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 พฤศจิกายน 2567

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

เนื่องด้วย นางสาวทิพย์สุตา ฉัตรวิมล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-672584

ในการนี้ นิสิตขออนุมัติขอความเห็นชอบข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร” กับ ครู จำนวน 5 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนพฤศจิกายน 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุมัติ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 061 159 7944

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวทิพย์สุดา ฉัตรวิมล

